

Latvijas zivsaimniecības politikas ārlietas, jeb kur lai dabū atbildības kapacitāti?...

*„No kurienes cilvēkam tāda pašpārliecība,
ka spoguļī viņš redz sevi?...”
Mihails Žvaņeckis.*

Godātais lasītāj!

Šis raksts būtībā ir raksta „Latvijas zivsaimniecības politikas nacionālās dīvainības, jeb par to, kas bij’, par to, kas būs?...” turpinājums, jo tas bija veltīts tikai grozījumu veikšanas procesam „Zvejniecības likumā” (ZL) un ar to saistītiem notikumiem. Bet zivsaimniecības politika ar to nebeidzas...

Kā zināms, ZL ir zivsaimniecības nozares likums, kas nosaka šīs nozares politiku saistībā arī ar zivju resursu pārvaldību nacionālā un starptautiskā līmenī, vienlaicīgi nosakot arī makšķerēšanas jomas politiku. Tai pašā laikā ir citas nozares, ar kuru politiku zivju resursu pārvaldība ir vairāk vai mazāk saistīta. Visbūtiskākā no tām ir vides aizsardzības nozare, kas struktūras ziņā ir daudz plašāka nekā zivsaimniecības nozare, tāpēc tai ir arī daudz vairāk normatīvo aktu nekā zivsaimniecības nozarei.

Ir vairākas vides aizsardzības nozares jomas, bez kurām zivju resursu pārvaldība nav iedomājama. Līdz ar to šīs jomas var saukt par zivsaimniecības politikas ārlietām, jo būtībā tās visas, kura vairāk, kura mazāk, attiecas uz dabas vidi, kurā makšķernieki īsteno savu vaļasprieku.

Par vairākām no tām, kā arī par makšķernieku interesēm, kompetenci, iespējām, varēšanu un nevarēšanu ietekmēt lēmumu pieņemšanu ārlietās ir šis raksts.

Parasti makšķernieku interešu sakarā stratēģiski svarīgākie notikumi norisinās zivsaimniecības un vides aizsardzības nozares politikas savstarpējās saskares, jeb, bez pārspilējuma var teikt, savstarpējās berzes punktos.

Tāpat bez pārspilējuma var teikt, ka makšķerēšana berzes procesā ir salīdzinoši visneizdevīgākajā situācijā, jo tā nav komerciāla nodarbe, bet vaļasprieks. Neatkarīgi no tā, cik cilvēku ar to nodarbojas, un kāds ir ar makšķerēšanas jomu saistītais pienesums valsts budžetā.

Varbūt tas šķiņš paradoksāli, bet tai pašā laikā atsevišķas lietas saistībā ar makšķerēšanu un makšķernieku interesēm var panākt tieši berzes punktos, visneizdevīgāko situāciju izmantojot kā... visizdevīgāko. Tas gan iespējams tikai tādā gadījumā, ja, izmantojot savas zināšanas var „izskaitļot”, par ko un kad berzēšanās tuvākajā vai tālākajā laikā notiks.

Būtībā tā ir nepārtraukta rokas turēšana uz pulsa, t.i., sistemātiska sekošana normatīvo aktu un plānošanas dokumentu izstrādes vai grozīšanas procesiem. Citu iespēju nav.

Protams, un savlaicīgi berzēšanās procesiem gatavojoties, veicot konkrētus mājas darbus, jo bez jebkādam ilūzijām un maldiem vajag cieši iegaumēt un atcerēties, ka „tur” (berzes punktos) gatavā veidā uz paplātes neviens neko nepienes un nepienesīs. Pretējā gadījumā „tur” nav ko darīt.

Nebūtu nekā dīvainā vai pārsteidzoša, ja daži „viszinoši” kungi zemāk rakstīto tradicionāli nodēvēs par „palagu”. Iespējams, kaut kā savādāk... atbilstoši savai jau iepriekš iekodētajai „intelektuālajai” attieksmei pret visu, ko dara LMA.

Katram sava izvēles iespēja. Vai nu uztvert un izprast lietu realitāti tādu, kāda tā ir, vai aizstāt to ar pašradītām iedomām. Nav svarīgi kādu iemeslu dēļ. Izvēles iespēja jau no tā nemainās.

LMA nevienam neko neuzspiež. Mēs tikai dalāmies savā nebūt ne mazajā pieredzē nacionālā un starptautiskā līmenī, kas iegūta LMA vairāk kā desmit gadu pastāvēšanas laikā. Arī nepārtraukti atrodoties un darbojoties dažādos berzes punktos... Varam droši apgalvot, ka tādas pieredzes citām makšķernieku – vides aizsardzības biedrībām nav.

Ja garāka tekstuāla materiāla lasīšana vai uztvere kādam „viszinošajam” var radīt psihofiziska rakstura sarežģījumus vai citas problēmas, nevajag mocīties. Nelasiet.

Kam ir patiesa interese uzzināt par lietu realitāti, par kurām citur nav rakstīts, lūdzu, lasiet.

Realitāte bez rozā brillēm...

Dabas un vides aizsardzības nozīme un šo jomu politiku īpatsvars mūsdienās ir ļoti ievērojami palielinājies, pašsaprotami neizraisot sajūsmu dabas resursu ieguves nozaru politikas sistēmu pārstāvjos... Saistībā ar zivju resursu ieguvi spilgtākais piemērs nacionālā līmenī – veiktie grozījumi ZL. Starptautiskā līmenī – Eiropas Savienības (ES) jaunā „Kopējā zivsaimniecības politika 2014.-2020. gadam”.

Tai pašā laikā pat viņi saprot, ka dabas un vides aizsardzības nozīmes palielināšanās bija loģiska un neizbēgama, kam ir pamatoti iemesli, un kurus apliecina neapstrīdami fakti. Šo faktu noliegšana vai *neņemšana galvā* būtu vienkārši bērnišķīga.

Cilvēku skaits uz Zemes nepārtraukti palielinās. Pašsaprotami, ka nepārtraukti palielinās arī spiediens uz ūdens resursiem un zivju resursiem, un līdz ar to arī uz *dabas vidi*. Tā rezultātā cilvēce nonāca pie pietiekami dramatiskiem secinājumiem.

Pirmais – *faktiski ierobežoto dabas resursu ieguve līdz šim būtībā ir notikusi neierobežotā daudzumā.*

Otrais – *tādā tempā, kādā līdz šim tika un joprojām tiek iegūti dabas resursi, tādā tempā to atjaunošana ir kļuvusi praktiski neiespējama.* Tai pašā laikā jāsaka *paldies Dievam!*, ka ūdens resursi un zivju resursi ir atjaunojami dabas resursi. Lai gan ierobežotā apjomā...

Trešais – *pieaugot cilvēku vajadzību apmierināšanai, ļoti būtiski ir palielinājusies dabas vides degradācija.*

Ceturtais – *dabas vides stāvokli, un līdz ar to arī tās spēju apmierināt cilvēku arvien pieaugošās vajadzības, arvien straujāk sāk ietekmēt arī klimata pārmaiņas.*

Mūsdienās *dabas vides* izmantošanu cilvēku vajadzību apmierināšanai sauc par *ekosistēmu pakalpojumu izmantošanu*. Šajā sakarā būtu vēlams iegaumēt sekojošo – lai arī kā ekosistēmas pašas nemēģinātu pārstrukturēties un pielāgoties cilvēku arvien pieaugošo vajadzību apmierināšanai, to pielāgošanās un pašsaglabāšanās spējas nav bezgalīgas, un – ja ekosistēmas vairs nebūs spējīgas sniegt cilvēkiem savus pakalpojumus, cilvēce gluži vienkārši būs lemta bojāejai...

ES vides komisārs Janešs Potočniks (*Janez Potočnik, European Commissioner for Environment*) savas runas laikā Briselē (08.11.2011.) pašreizējo situāciju komentēja skaidri un nepārprotami: „*Ja resursu izmantošana turpināsies pašreizējā tempā, būs vajadzīgas divas planētas, lai apmierinātu mūsu vajadzības. Mēs nevaram palielināt planētu un pavairot resursus, bet varam mainīt savu domāšanu un pieeju.*” *Varam mainīt savu domāšanu...*

Šāds viņa secinājums nav radies no „zila gaisa”. Japānā 2010.gada rudenī notika ANO samits, kurā tika pārstāvētas ANO konvencijas „Par bioloģisko daudzveidību” 193 dalībvalstis. Samita laikā Starptautiskā Dabas aizsardzības savienība (IUCN) prezentēja 174 zinātnieku no visas pasaules pētījumu, kurā mugurkaulnieku izzušanas apjoms pirmo reizi novērtēts globālā mērogā, skaidri un nepārprotami norādot, ka piektdaļai pasaules mugurkaulnieku sugu draud izmiršana.

Vai tad ne daži „vizziņoši” latvju makšķernieki un tos *pārstāvēt gribošie* iz tā sauktās „Makšķernieku organizāciju sadarbības padomes” (MOSP) vienmēr nav deklarējuši, ka visam jābūt *izpētītam un zinātniski pamatotam?*...

Te kungu uzmanībai dažas atziņas no minētā *zinātniskā pētījuma*:

- zinātnieki izsaka brīdinājumu, ka *cilvēka radītais kaitējums dabai izraisa augu un dzīvnieku izmiršanu, kas līdz pat 1000 reizēm pārsniedz to dabiskās izzušanas rādītājus;*
- ir konstatēts, ka *pasaulē šobrīd izmiršana draud 37% saldūdens zivju;*
- *Eiropas saldūdens ekosistēmas ir tiešām nopietni apdraudētas, tāpēc nekavējoties jāveic aizsardzības pasākumi. Saldūdens zivis ir nopietni apdraudētas it īpaši piesārņojuma, pārzvejas, biotopu izzušanas un svešu sugu ieviešanas rezultātā.*

Savukārt par Eiropas Savienības valstu ietekmes uz dabas resursiem un ekosistēmām pētījumā kopumā teikts, ka *tā vairākkārt pārsniedz pieejamos resursus, kas skaidri norāda uz to, ka daudz pieminētā ilgtspējīgā attīstība diemžēl vēl nav realitāte.*

Mums, Latvijā dzīvojošajām un saprātu apveltītām būtnēm, kuras Dziesmu svētkos nacionāli pacilāti apdzied Tēvzemes dabas skaistumu, ir divas izvēles iespējas.

Pirmā. *Mainīt savu domāšanu un attieksmi... Un rīcības atbildību.*

Otrā. Par augstāk minēto paķīķināt, uzvilkt rozā brilles un domāt, ka tas jau nu uz mums neattiecas...

Menu...

Kopumā pagājušā gada otrā puse un šā gada pirmā puse darba apjoma ziņā bija LMA vārda tiešā nozīmē pārsātināts laiks ar, kā minēts augstāk, zivsaimniecības politikas *ārlietu* risināšanu saistībā ar ZL šķietami nesaistītu normatīvo aktu grozījumiem. Dažiem procesiem priekšdarbi (mājas darbi) tika uzsākti pagājušā gada pavasarī, bet dažiem vēl ievērojami agrāk.

Jāatzīst, ka tādu darba intensitātes slodzi sen nebija nācies turēt, ko var salīdzināt vienīgi ar laiku, kad 2001.gadā tika radīts jauns normatīvais akts „*Noteikumi par upēm (upju posmiem), uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus*”.

Galarezultātā ir panāktas vairākas makšķerēšanai, vides aizsardzībai un ūdensobjektu apsaimniekošanai stratēģiski svarīgas lietas, bet dažām procesi vēl turpinās. Protams, ja galarezultātus, jeb procesu *sausos atlikumus* skata sadzīviski, tad panāktie grozījumi un papildinājumi normatīvajos aktos šķitīs kā vien dažas it kā nenozīmīgas un it kā neko īpašu neizsakošas attiecīgo redakciju rindiņas, un kuras neradīs pat nojausmu par galarezultāta sasniegšanā ieguldīto darbu, laiku, enerģiju u.t.t.

Tas ir normāli, un LMA par savu darbu nekad nav gaidījusi kādu pasakām *paldies* (kaut gan pēc grozījumu ZL izsludināšanas zvanītāju bija ļoti daudz).

Gribam uzsvērt, ka *rokas turēšanai uz pulsa*, t.i., *sistemātiskai sekošanai likumdošanas procesiem* ir jābūt jebkuras makšķernieku biedrības darbības pašsaprotamai un neatņemamai sastāvdaļai, ja tā uzskata par nepieciešamu ar likumdošanas lietām nodarboties.

Bet, ja dažiem „vizzinošajiem” un Latvijas makšķernieku intereses *pārstāvēt gribošajiem* iz MOSP ir luste likumdošanas lietas tikai apgrābstīt, procesus vai to galarezultātus „pielaikojot” savai – *tik, cik melns aiz naga* izpratnei, un internetā vai pa kaktiem *apkošļājot* citu biedrību darbību, tad tas ir vienkārši bērnišķīgi un nožēlojami. Bet ne pārsteidzoši. Dzīvojam taču „multi spečoku” laikos...

Taču izrādās, ka daži „spečoki” realitātē arvien vairāk sāk *maldīties trijās priedēs*... Proti, vai nav komiski, ka „vizzinošā” MOSP vadība esot ZM Zivsaimniecības departamentā *skatījusi iespēju veidot datu bāzi neskaitāmiem noteikumiem, kuri turpina ielenkt makšķerniekus* (mosp.lv, 20.05.2014.).

Datu bāzi kam – „nabaga” makšķerniekiem? Vai nabaga MOSP vadībai?

Mēdz teikt, ka *cilvēks zina tik, cik grib zināt*. Ja orientēšanās „*neskaitāmajos*” noteikumos MOSP valdes *armijai* un tās vadonim rada problēmas, tad tas nenozīmē, ka šādas problēmas pastāv makšķerniekiem, kuri nav MOSP. Nevajag savas iekšējās problēmas reducēt uz citiem makšķerniekiem.

Makšķerniekam vienkāršajam būtībā jāzina tikai vienu normatīvo aktu, t.i. makšķerēšanas noteikumus. Ja kāds grib zināt ko vairāk, kas visnotaļ būtu apsveicami, tad papildus informāciju bez problēmām var iegūt ne tikai datu pamatbāzē (www.likumi.lv), bet arī ZM vai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) interneta vietnē.

Bet kaut vai *šefības nolūkā veidot speciālu datu bāzi MOSP izglītošanai* vajadzētu gan, un noteikumu saturu tajā pasniegt vienkāršos nepaplašinātos teikumos, jo, raugi, MOSP ir neapmierināta, ka *noteikumu ir patiesi par daudz, tie ir izveidoti tikai speciālistiem saprotamā valodā un mums šķiet nepieņemami, ka tie jāmeklē pa visām iespējamām vietām*. Vai ar *mums* ir domāts arī VARAM ministra jaunieceltais ārštata padomnieks *vides jautājumos*, kura *kandidatūru šim postenim izvirzīja MOSP valde*?...

Vai nav anekdotiski, ka vispār kaut ko tādu saka biedrība, kura sevi ir pašpasludinājusi par *Latvijā reģistrēto un makšķerēšanas jomā iesaistīto organizāciju darbības koordinētāju, to interešu vienotu pārstāvi un kopīgu interešu īstenotāju valstī*? Āzis par dārznieku.

Jāatzīmē, ka orientēšanās normatīvo aktu bāzē ir viena lieta (visvienkāršākā), bet *sekošana* likumdošanas procesam – pavisam kas cits. Pašsaprotami, ka *sekošanai* nepieciešams veltīt daudz laika. Vēl vairāk laika jāvelta *sistemātiskai sekošanai*. Bez tam, *sekošanai* nepieciešamas zināšanas ne tikai par atsevišķiem normatīvajiem aktiem, bet arī par to savstarpējām sakarībām (atsevišķu normu mijiedarbību) ar citiem normatīvajiem aktiem, kam ne reti ir lielāka nozīme nekā atsevišķiem aktiem pašiem par sevi.

Un vēl. Ir arī tā *sakombinēti* akti (visvairāk tas attiecas uz zivsaimniecības nozari), lai dažādu iemeslu dēļ to sakarības ar citu nozaru aktiem būtu pēc iespējas minimālākas. Viens no *izcilniekiem* šajā ziņā bija/ir ZL, kurā vēl joprojām paliek daudzi citi neatšķetināti „mezglu punkti”. Tas bija viens no būtiskiem iemesliem, kāpēc Saeimas Juridiskā biroja pārstāve vienā no Saeimas Vides apakškomisijas sēdēm to

raksturoja šādi: „Zvejniecības likums ir no 1995. gada un ir ļoti arhaisks.”. Kurš, ja ne pati sistēma bija ieinteresēta tā arhaismā? Kaut arī grozījumi ZL kopš tā laika ir veikti vairāk kā desmit reizes...

Ir lasīts un dzirdēts dažus „vizziņošos” spriedelējam, ka *LMA savas lietas (savas?) Saeimā izbīdot cauri pa čomam*. Ja kāds tā ir iedomājies, tad viņš bērnišķīgi maldās un maldina citus. Čomismam un profesionālam darbam nav nekāda sakara. Pretējā gadījumā tā būtu nožēlojama pašdarbība, par ko kaut vai savas reputācijas dēļ „neparakstītos” gandrīz neviens Saeimas deputāts. Protams, LMA vairāk kā desmit gadus nodarbojoties ar likumdošanas lietām, atsevišķi *gandrīz* ir pieredzēti... Arī ZL sakarā.

Skaidrības labad jānorāda, ka starp likumdošanas procesu grozījumiem ZL un likumdošanas procesiem saistībā ar zivsaimniecības politikas *ārlietām* bija kāda ļoti būtiska atšķirība.

Proti, ja ZL vairākus problēmu „mezglu punktus” vajadzēja atšķetināt, tad ar *ārlietām* saistītajos normatīvajos aktos bija jāizdara tieši pretējo, t.i., atsevišķas normas bija „jāsasien mezglā”, lai to savstarpējās sakarības un atkarību padarītu lielāku (nozīmīgāku). Bet, ja atsevišķos gadījumos „mezgla otrā gala” normu nebija vispār, nu, tad tādas bija jārada, ko LMA tad arī darīja.

Pašsaprotami, ka galarezultātā „sasietie mezgli” (tāpat kā atšķetinātie „mezglu punkti” ZL) dažām, kā tagad modē teikt – *interēšu grupām* nebūt nebija pa prātam. LMA tas nebija nekāds pārsteigums, jo vairāk kā desmit gados ir pieredzēts daudz kas...

Nesen kāds Somijas žurnālists lūdza LMA jau panāktos grozījumus normatīvajos aktos un vēl likumdošanas procesā esošos nosaukt to nozīmības secībā. To izdarīt būtu grūti, jo katram no tiem ir sava būtiska *zobrata nozīme* normatīvo aktu kopējā *savstarpējās saiknes mehānismā*, tāpēc vienojāmie visu sadalīt divās grupās – „jau panāktajos” un „vēl procesā esošajos”.

Jau panāktie:

- ✓ „Zvejniecības likums”;
- ✓ „Vides politikas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam”;
- ✓ „Dabas resursu nodokļa likums”;
- ✓ „Ūdens apsaimniekošanas likums”.

Vēl procesā esošie:

- ✓ „Zemes pārvaldības likums” (jauns normatīvs akts ar ļoti būtisku LMA redakcionālu papildinājumu 13.pantā „Jūras piekrastes joslas un iekšzemes publisko ūdeņu pārvaldība”);
- ✓ „Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” (ar apjomīgu LMA priekšlikumu paketi);
- ✓ „Aizsargjoslu likums” (ar LMA priekšlikumu saistībā ar aizsargjoslas, jeb buferjoslas noteikšanu ap melioratīvām būvēm (grāvjiem);
- ✓ „Noteikumi par valsts atbalsta piešķiršanu zivsaimniecības attīstībai no Zivju fonda finanšu līdzekļiem” (atzinumus par ZM iecerētajiem grozījumiem ministrijai iesniedza LMA un Makšķernieku radošais klubs, un to būtība starpministriju saskaņošanas procesā ir ņemta vērā).

Vai nav nožēlojami, ka par šiem makšķernieku interesēm nozīmīgo dokumentu grozījumu procesiem absolūti nekādu interesi neizrādīja neviena makšķernieku biedrība, kura sevi ir pozicionējusi arī kā vides aizsardzības biedrība? Arī MOSP, kura, redz, „upurējot” savus statūtus, *vides aizsardzību* tajos noteica pat kā *biedrības uzdevumu*?... Wow!

Tai pašā laikā – vai tā nav anekdote: „(..) mēs [MOSP] cenšamies būt informēti un ietekmēt notikumus makšķerniekiem izdevīgā virzienā, mēs cenšamies informēt jūs par gaidāmiem jaunumiem.” (copeslietas.lv, 30.05.2014.)? Vai tiešām kungi *cenšas būt informēti*?...

Bla-bla līmenī – jā, realitātē – *necenšas* ne vella. Absurds – kā var citus *censties informēt par gaidāmiem jaunumiem*, ja paši pat nav *pacentušie būt informēti* par jau *pagājušiem jaunumiem*? Bet attiecībā uz pašu MOSP pašreiz vienīgais *gaidāmais jaunums* ir tas pats *vecais jaunums* – MOSP joprojām... *cenšas*.

Labi, lai nu paliek „skaisti un patiesie” vārdi, nodomi un visvisādas *cenšanās*.

Lai kā arī nebūtu – „vizziņošie” un *pārstāvēt gribošie* kungi, *galds ir klāts!* Augstāk minētais dokumentu *menu* ir jūsu *centības rīcībā*...

Galds ir klāts arī *ārštata padomniekam vides jautājumos*, kurš par šo dokumentu grozījumu procesiem arī nelikās ne zinīs, kaut gan tie visi, kurš vairāk tieši, kurš mazāk, ir saistīti ar *vides jautājumiem*. Tas ir

pašsaprotami, jo, izņemot ZL, viņš par tiem faktiski nekad nav pat dzirdējis, jo gluži vienkārši par *vides jautājumiem* neinteresējās. Tai pašā laikā sevi presē dēvēja par *vides ekspertu*...

Neinteresējās arī tajā laikā, kad [uz papīra] bija *Latvijas Makšķernieku asociācijas „preses sekretārs”*, kurš gan realitātē par LMA darbību kaut vai *vides jautājumu* sakarā *prese*... tā arī neko neuzrakstīja. „Attaisnojumam” LMA birojā dažreiz ieklīda *baumu pīle*, ka *viņš raksta grāmatu par LMA*...

Arī TV raidījumā „Ar makšķeri” par LMA darbību nekas netika ne rādīts, ne teikts, bet, lūk, raidījuma projekti Zivju fondā gan tika iesniegti... LMA vārdā. Nav šaubu, ka tas bija vienīgais kavēklis, kāpēc šis raidījums jau tolaik nesaucās... „Makšķerē ar Olti!”.

„Preses sekretāra darbošanās” daudziem no LMA nebija pārsteigums, jo viņa attieksme pret LMA, filozofija un rīcība bija jau ierasti *hameleoniska* – vispirms *Es!*, un varbūt pēc tam – *Latvijas Makšķernieku asociācija*. Drīz vien LMA kopsapulce „preses sekretāra amatu” likvidēja, jo... katrai bezkaunībai ir sava robeža.

Un tās nav nekādas *sazvērestības teorijas*, bet dokumentāli apstiprināti fakti.

Būtībā jau nav nozīmes, ka ministrs savu *padomnieku uzskata par ļoti kompetentu vides jautājumos*.

Varbūt nozīme varētu būt tam, vai arī *padomniekam* ir tāds pats uzskats pašam par sevi? Bet tā nu ir viņa personiska darīšana...

Cerams, ka kaut kad procesā beidzot „ieies” arī *Latvijas iekšējo ūdeņu zivju resursu izmantošanas kontroles stratēģijas plāna* izstrādes uzsākšana, jo rīkojumu par attiecīgas darba grupas izveidi Valsts vides dienesta vadība parakstīja jau 15.05.2014. *Plāna* izstrādi pagājušajā gadā dienestam ierosināja LMA, tā vadībai iesniedzot konkrētu priekšlikumu paketi, jo Latvijā līdz šim šāds *plāns* vēl nav ticis izstrādāts, kam būs ļoti svarīga nozīme pēc „Zemes pārvaldības likuma” stāšanās spēkā.

Stratēģiskā plāna izstrāde ir vienīgais gadījums, kad, piesakoties darba grupā, par savu eksistenci atgādināja divas biedrības – „Vides aizsardzības asociācija” un „Ventpils makšķernieku klubs”, kuru biedru rindās ir sabiedriskie vides inspektori – Valsts vides dienesta pilnvarotās personas.

Kādu laiku atpakaļ procesā „iegāja” arī publisko ūdeņu (tostarp arī jūras piekrastes joslas) nodošana pašvaldību valdījumā ar Ministru kabineta (MK) attiecīgiem protokollēmumiem, kuriem projektus *pēc piederības* gatavoja VARAM, procesa laikā organizējot sanāksmes starpministriju un *interesu grupu* pārstāvju viedokļu saskaņošanai.

Pašlaik publiskie ūdeņi jau ir nodoti Burtnieku, Sējas, Ogres un Carnikavas novada pašvaldību valdījumā. Tuvākajā laikā tie tiks nodoti Ādažu un Pļaviņu novada pašvaldību valdījumā, bet pēc tam *rindas kārtībā* arī citām pašvaldībām, kuras uz to būs pieteikušas vēl pirms „Zemes pārvaldības likuma” stāšanās spēkā.

Protams, arī sanāksmēs par publisko ūdeņu nodošanu pašvaldību valdījumā nevienas makšķernieku biedrības pārstāvis nav redzēts. Pat ne no tām, kuru biedri makšķerē galvenokārt iepriekš minēto novadu ūdenstilpēs. Tā vien šķiet, ka makšķernieku *interesu grupas, intereses un cenšanās ietekmēt notikumus makšķerniekiem izdevīgā virzienā* pie mums spēj pastāvēt tikai interneta vidē... *bla-bla* līmenī.

Tāda bija (un ir) realitāte. Vai ne gana nožēlojama?

Izmantošana un saglabāšana...

„Zemes pārvaldības likumu” var dēvēt par *menu „odziņu”*, jo tam ir vistiešākais sakars ar ūdensobjektu apsaimniekošanu. Likumprojekta apspriešana Saeimā sākās 20.11.2013.

LMA Vides konsultatīvās padomes sastāvā un atsevišķi piedalījās nebūt ne to vieglāko priekšdarbu veikšanā, lai no likumprojekta sākotnējās redakcijas „izvāktu zemūdens akmeņus” saistībā ar... publisko ūdeņu iespējamās atsavināšanas (slēptās privatizācijas) risku. Tagad likumprojekts to izslēdz. Jāpiebilst, ka bažas bija pamatotas un tiešā veidā izrietēja no Latvijas Pašvaldību savienības sākotnējās gribēšanas, lai pašvaldības kļūtu par publisko ūdeņu īpašniecēm, nevis valdītājām.

Realitāte bija tieši šāda un ne savādāka.

Tā kā „Vides politikas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam” (VPP) gala redakcijā tika apstiprināts LMA priekšlikums par *normatīvo aktu bāzes pilnveidošanu* (par to zemāk), LMA likumprojekta „Zemes pārvaldības likums” apspriešanai uz 2.lasījumu ar Saeimas Vides apakškomisijas priekšsēdētāja Dz. Kuduma starpniecību iesniedza (MOSP vadonis droši vien „viszinoši” nodūdotu – *iebīdīja*) attiecīgi pamatotu priekšlikumu likumā noteikt deleģējumu šādā redakcijā – „*Nosacījumus un prasības ūdensobjektu*

apsaimniekošanai neatkarīgi no objekta piederības izstrādā par vides aizsardzību atbildīgā ministrija un apstiprina Ministru kabinets.”

Jāatzīmē, ka daudzu gadu laikā LMA vairākkārtīgi ir rakstījusi un teikusi, ka ūdensobjektu apsaimniekošana ir komplekss jēdziens, kas sevī ietver vairākas savstarpēji cieši saistītas konkrētas komponentes (sastāvdaļas), kuras viena normatīvā akta ietvaros nepieciešams skaidri un nepārprotami strukturēt un definēt.

Citādi praksē sanāk kā nu sanāk – apsaimniekošana notiek atbilstoši cilvēku vai nu pašradītam fragmentāram priekšstatam, vai kaut kur lasītai vai dzirdētai informācijai par atsevišķām apsaimniekošanas kompleksa komponentēm. Parasti saistībā ar zvejniecību, makšķerēšanu un zivju ielaišanu, t.i., saistībā ar zivju resursu ieguvu un atražošanu. Nesalīdzināmi retāk – saistībā ar ūdensobjektu apsaimniekošanu no *vides aizsardzības viedokļa zivju resursu dzīves vides un dabas vides kvalitātes kopumā nodrošināšanai.*

Šāds vienpusīgs priekšstats (būtībā – stereotips) ir loģiskas un praksē apliecinātas sekas faktam, ka valstī līdz šim nav izstrādāti nosacījumi un prasības ūdensobjektu apsaimniekošanai, kas savstarpējās sakarībās izteiktu un noteiktu *apsaimniekošanas pamatmērķi, kritērijus un uzdevumus,* kā arī *apsaimniekotāja funkcijas un atbildību konkrētu pasākumu veikšanai.* Šiem noteikumiem vajadzētu kļūt par *ūdensobjektu apsaimniekošanas rokasgrāmatu.* Vai apsaimniekotājiem tā visa nepietrūkst visvairāk?

Un vēl. Šādu noteikumu izdošana ir nepieciešama arī tāpēc, lai nodrošinātu *ūdensobjekta tiesiskās piederības statusa nesaraucamu sasaisti ar objekta apsaimniekošanu* kā tādu, jo ūdensobjekta īpašuma vai valdīšanas tiesiskais statuss pats par sevi nav nekāds garants apsaimniekošanai un atbildībai par to.

Bez tam, ja šādu noteikumu nav, tad konkrēti ko, piemēram, makšķernieki vai makšķernieku biedrības publisko ūdeņu apsaimniekošanas sakarā var pieprasīt no valdītāja vai apsaimniekotāja?...

Lai ūdensobjektu apsaimniekotājiem (neatkarīgi no objektu piederības) būtu saprotami *nosacījumi un prasības ūdensobjektu apsaimniekošanai,* vispirms bez jebkādām interpretācijām ir skaidri jāsaprot un jāapzinās ūdensobjektu apsaimniekošanas *pamatmērķi* un *virszdevumu* – nodrošināt ūdensobjektu izmantošanas (tai skaitā zivju resursu ieguves) un saglabāšanas līdzsvaru!

Lai to sasniegtu, būtībā ir tikai viena iespēja – savstarpēji jālīdzsvaro tiesības ar pienākumiem un atbildību. Vienkārši un saprotami.

Vai Latvijā dzīvojošām ar saprātu apveltītām būtnēm tā būtu pārāk augstu pacelta *atbildības kapacitātes* latiņa?

Neliela piebilde par grozījumiem „*Aizsargjoslu likumā*”.

Lauksaimnieku priekšlikums konceptuāli paredzēja aizsargjoslu platuma samazināšanu ap ūdeņiem no 10 m uz 2 m. Lai nepieļautu šo it kā „nieka” divu metru izmantošanas brīvu interpretēšanu, VARAM Vides aizsardzības departamenta personā priekšlikumu precizēja sekojoši: „*divus metrus platā joslā aizliegt audzēt lauksaimniecības kultūraugus un lietot mēslošanas līdzekļus.*”

Tā kā buferjoslas platuma samazināšana no 10 m uz 2 m var nodrošināt augsnes daļiņu un erozijas produktu aizturi vairs tikai par 50-60%, kas konkrētos laika apstākļos ūdenstilpes negatīvi ietekmēs vēl vairāk, LMA izteica priekšlikumu 47.pantā noteikt sekojošo – *noteikt 1 metru platu aizsargjoslu gar ūdensnotekām, novadgrāvjiem un susinātājgrāvjiem, mērot no to kroles, kā arī 1 metra robežās ap drenu akām un virszemes noteces uztvērējiem aizliegt apstrādāt augsni, audzēt lauksaimniecības kultūraugus un lietot mēslošanas līdzekļus.*

Cita starpā LMA savu priekšlikumu pamatoja arī ar Latvijas starptautiskajām saistībām EK „Ūdens struktūrdirektīvas”, „Nitrātu direktīvas” un Baltijas jūras Rīcības plāna sakarā. Būtībā LMA priekšlikums bija saistīts ar kompensācijas noteikšanu dabai, ko atbalstīja VARAM, melioratoru pārstāvji un citi šīs jomas speciālisti, jo 1 metru plata aizsargjosla gar melioratīvām būvēm „Aizsargjoslu likumā” līdz šim nebija noteikta vispār. Vai LMA priekšlikumam nav vistiešākais sakars ar ūdensobjektu apsaimniekošanu?

Bet... pret šo priekšlikumu strikti iebilda Zemnieku Saeimas pārstāvji – *Latvijā ir ļoti daudz grāvju, tāpēc 1 m aizsargjoslas noteikšana samazinās atbalsttiesīgās platības un platībmaksājumu saņemšanu...*

Kā un kad notikumi beigsies šajā *berzes punktā* – nav zināms...

„nav speciālistu, kuri šajā jomā būtu kompetenti”...

Normatīvo aktu savstarpējās sakarības attiecas ne tikai uz „*Zemes pārvaldības likumu*” un VPP, bet arī uz ZL un VPP. Skaidrībai jānorāda, ka VPP nav normatīvais akts tā klasiskajā izpratnē kā MK noteikumi,

bet *vides aizsardzības valsts politikas vidēja termiņa plānošanas dokuments*, kaut gan procesa procedūra tam ir tāda pati kā MK noteikumiem, tai skaitā galarezultāta apstiprināšana MK.

Satura ziņā VPP ir ļoti plašs un struktūras ziņā komplikēts dokuments (uz „nieka” 96 lapām ar 4 pielikumiem uz 131 lapas), jo tas skar praktiski visas tautsaimniecības nozares un ES struktūrfondu apguves plānošanu. Līdz ar to saskaņošanas procesa laikā tā saturs pašsaprotami tika „sijāts” un „pārsijāts” no A līdz Z. Un, ja zinām atsevišķu ZM pārraudzībā esošu nozaru *politikas sistēmu* un Latvijas Pašvaldību savienības „simpātijas” pret vides aizsardzību, tad VPP redakcijas n-to reizi „pārsijāšana” nebija nekāds pārsteigums. Lūk, vēl viens *savstarpējās berzes punkta* piemērs...

Runājot par ZL sakarībām ar VPP.

Grozījumu ZL sakarā LMA bija stratēģiski svarīgi panākt, lai iekšzemes ūdeņu zivju resursu pārvaldībai turpmāk būtu daudz ciešāka saikne ar vides aizsardzību kā līdz šim (cik nu tāda vispār bija iepriekš). Kā zināms, grozījumu rezultātā ZL tika iekļauta jauna norma – *likuma mērķis*, kuras likumā līdz šim nebija vispār – „*Šā likuma mērķis ir tāda Latvijas Republikas iekšējo ūdeņu, teritoriālo jūras ūdeņu (turpmāk – teritoriālie ūdeņi) un ekonomiskās zonas ūdeņu apsaimniekošana, kas, ievērojot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas nepieciešamību, nodrošina zivju resursu ilgtspējīgu izmantošanu, aizsardzību, pavairošanu un pētīšanu valsts zivsaimniecības nozares ilgtermiņa attīstībai.*” (ZL 2.panta pirmā daļa).

Piebilde attiecībā uz *ilgtermiņa attīstību*. „Zivsaimniecības nozares Nacionālajā stratēģiskajā plānā 2007.-2013.gadam” ZM it kā paškritiski atzina, ka „*Šobrīd zvejas resursu pārvaldība notiek ikgadēji, nevis ilgtermiņā, pamatojoties uz zivju krājumu izmaiņām (.)*”.

Atzina, bet... nedarīja neko, lai ZL ietvaros šādu *zivju resursu pārvaldības modeli* (lasi – modeli būtībā *vienai dienai*) izmainītu. Vai nav nožēlojami, ka attiecīgās normas (*likuma mērķa*) iekļaušana likumā bija LMA kā *sabiedriskas organizācijas*, nevis ZM kā *par zivsaimniecības nozari atbildīgās valsts institūcijas* priekšlikums?

Definējot ZL mērķi *zivju resursu pārvaldības modeli ilgtermiņam*, vienlaicīgi tika noteikta arī ZM faktiskā atbildība par tā īstenošanu, tai skaitā arī politiska. Līdz ar to jebkurai maksšķernieku biedrībai, ņemot vērā ZL mērķi minēto, turpmāk būs pamatotas tiesības prasīt konkrētu atbildību gan no ZM, gan no tās pārraudzībā esošā vides zinātniskā institūta BIOR.

Arī no pašvaldībām (nākamajām publisko ūdeņu valdītājām), jo ZL mērķi noteiktā nodrošināšana pilnā mērā attiecas arī uz tām, jo ZL noteiktajā kārtībā pašvaldības organizē valstij piederošo zvejas tiesību izmantošanu. Bez jebkādam interpretācijām vai atlaidēm.

Pašsaprotami, ka šādam *zivju resursu pārvaldības modelim* ir vistiešākā saikne ar konkrētiem uzdevumiem *ūdensobjektu apsaimniekošanai*. Bet, kā minēts augstāk, *ūdensobjektu apsaimniekošanai* līdz šim nebija izstrādāti ne *nosacījumi*, ne *prasības*. Tā kā tie attiecas uz vides aizsardzību, tad noteikt ZL deleģējumu to izstrādei pašsaprotami nevarēja (tāpēc šāda priekšlikuma nebija starp LMA priekšlikumiem grozījumiem ZL).

Noteikt deleģējumu nevarēja arī VPP, jo tas ir vides aizsardzības nozares plānošanas dokuments, bet ne likums. Tomēr VPP varēja noteikt ko citu, proti, definēt valsts turpmāko rīcību šādu nosacījumu un prasību izstrādei, kas vienlaicīgi būtu arī vides aizsardzības valsts politikas līmenī dokumentēts pamatojums attiecīga deleģējuma noteikšanai „Zemes pārvaldības likumā” (tā redakcija minēta augstāk).

Lai to panāktu, LMA iesniedza VARAM attiecīgi pamatotu priekšlikumu, kā arī piedalījās VPP redakcijas apspriešanas sanāksmēs, lai savu priekšlikumu pamatotu un aizstāvētu arī citu valsts institūciju pārstāvju priekšā, kas daudzo procesā iesaistīto pušu dēļ bija ievērojami sarežģītāk nekā ZL grozījumu sakarā. Dokumenta gala redakcijas saskaņošanas laikā šo priekšlikumu atbalstīja visas tajā iesaistītās 12 ministrijas. Arī Latvijas Pašvaldību savienība. Kaut gan sākumā pret to iebilda...

Drošs paliek drošs, tāpēc LMA 10.03.2014. piedalījās arī MK komitejas sēdē, kuras laikā tika pieņemts lēmums VPP [beidzot] virzīt uz MK apstiprināšanai, pirms tam vēl veicot atsevišķus saskaņojumus starp VARAM un Latvijas Pašvaldību savienību (bet ne saistībā ar LMA konkrēto priekšlikumu).

Neielūkojoties VPP redakcijas izstrādes un saskaņošanas procesa aizkulisēs un neiedziļinoties niansēs, VPP 12.6. apakšnodaļas „Ūdens resursi un Baltijas jūra” sadaļā „Uzdevumi un galvenie pasākumi izvīzītā mērķa sasniegšanai” („Rīcības virziens mērķa sasniegšanai”) tagad ir sekojoša F1.9. punkta redakcija – „*Pilnveidot normatīvo aktu bāzi, lai noteiktu vides aizsardzības prasības ūdensobjektu apsaimniekošanai neatkarīgi no objekta piederības, kā arī nodrošinātu ar mazo HES darbību saistītās ūdens*

izmantošanas izmaksu segšanu". Īpaši uzsveram neatkarīgi no objekta piederības, jo prasības ūdensobjektu apsaimniekošanai attieksies arī uz privāto ūdensobjektu īpašniekiem.

VPP tika apstiprinātas MK 26.03.2014. Jāpiebilst, ka informācija par to, ka VARAM organizē VPP projekta sabiedrisko apspriešanu dažādās Latvijas vietās, jebkuram interesentam (tai skaitā arī makšķernieku – vides aizsardzības biedrībām) bija pieejama jau no 2013.gada aprīļa mēneša. Bet par to izstrādes uzsākšanu bija zināms vēl labu laiku iepriekš.

Īsumā apmēram tāda bija ZL + VPP + „Zemes pārvaldības likuma” atsevišķu normu savstarpējo sakarību „sasiēšanas mezglos” īstenošanas shēma un process. Kā minēts augstāk, galarezultātā – it kā neievērojamas un it kā neko īpašu neizsakošas rindiņas... Kaut gan to satura būtībai ir izšķiroša nozīme konkrētām valsts rīcībām ilgtermiņā, jo panākto grozījumu rezultātā ārlietu normatīvo aktu līmenī tika noteikts tiesisks pamats ūdensobjektu apsaimniekošanas un zivju resursu pārvaldības savstarpējo sakarību praktiskai risināšanai.

Ja tas netiktu izdarīts, tad „vizinoša” *bla-bla* par kā būtu, ja būtu turpinātos līdz bezgalībai, un abstrakta rūpēšanās par ūdeņu nākotni būtu tikpat abstrakta kā pašlaik...

Lai līdz „sasiēšanai mezglos” kā tādai vispār varētu nonākt (arī citu *ārlietu* normatīvo aktu sakarā), tam bija *savlaicīgi un plānveidīgi* „jāsagatavo augsni”. Proti, LMA pirms tam veica vairākus konkrētus priekšdarbus (mājas darbus), jo, atkārtotam – gatavā veidā uz paplātes neviens neko nepienes un nepienesīs.

Daži no priekšdarbiem.

Pirmkārt. Uz vienotu ūdensobjektu apsaimniekošanas noteikumu iztrūkumu un to izstrādes nepieciešamību LMA rakstīja valsts augstākajām amatpersonām jau 2006.gadā, to norādot akcijas „Lašiem būt!” piecu gadu īstenošanas kopsavilkuma dokumentu paketē.

Otrkārt. LMA sagatavoja akcijas „Dzīvais ūdens 2011” pārskatu (visapjomīgāko no visiem LMA līdz tam gatavotajiem pārskatiem), kura atsevišķas sadaļas nodrošināja un vairāk vai mazāk ietekmēja „augšnes kvalitāti” konkrētu grozījumu veikšanai augstāk minētajos un citos normatīvajos aktos. Tai skaitā arī nepieciešamībai izstrādāt konceptuāli vienotus ūdensobjektu apsaimniekošanas noteikumus, ko 2012.gada sākumā kopējā atbildes vēstulē LMA atzina arī VARAM un ZM.

Treškārt. Vienotu ūdensobjektu apsaimniekošanas noteikumu izdošanas nepieciešamību LMA īpaši akcentēja un pamatoja minētā pārskata prezentācijas laikā Saeimas Vides apakškomisijā 2012.gada sākumā.

Ceturtkārt. Latvijas Pašvaldību savienībā (arī 2012.gada sākumā) notika tikšanās, kuras iniciatore bija LMA. Tajā piedalījās savienības priekšsēdis Andris Jaunsleinis, padomniece Sniedze Sproģe un bijušais vides ministrs Raimonds Vējonis.

A.Jaunsleinis viennozīmīgi piekrita *akcijas pārskatā paustajām atziņām un pamatojumiem par nepieciešamību beidzot sākt risināt jautājumu par ūdeņu apsaimniekošanas vienotiem principiem* un atzina, ka *Latvijas Pašvaldību savienībai un daudzām pašvaldībām nav speciālistu, kuri šajā jomā būtu kompetenti*. Paldies par atklātību!

Bet ko tad lai saka par pašiem apsaimniekotājiem?...

Peripetijas ap mazo HES ekspluatācijas turpmāku aplikšanu ar dabas resursu nodokli.

„Iesildīšanās”...

Grozījumu process saistībā ar mazo HES ekspluatācijas turpmāku aplikšanu ar dabas resursu nodokli laika ziņā bija visintensīvākais, jo likumprojekts „Grozījumi Ūdens apsaimniekošanas likumā” un likumprojekts „Grozījumi Dabas resursu nodokļa likumā” bija iekļauti valsts budžeta 2014.gadam likumprojektu pavadošo normatīvo aktu paketē. Informācija arī par šiem likumprojektiem bija publiski pieejama da jebkuram interesentam...

Tā kā valsts budžeta apstiprināšana 2014.gadam bija visu valsts institūciju augstākā prioritāte, pašsaprotami, ka citu likumprojektu izskatīšana Saeimā rudens sesijas laikā tika atlikta malā (tai skaitā arī likumprojekta „Grozījumi Zvejniecības likumā” gala redakcijas izskatīšanas pabeigšana).

Uzziņai. „Ūdens likuma” 17.pantā līdz šim bija teikts: „*Fiziskās un juridiskās personas bez maksas lieto caurtekošos ūdeņus hidroelektroenerģijas ražošanai (..)*”, savukārt „nodokļu likuma” 5.pantā: „*Nodokli nemaksā par: 2) ūdeņu lietošanu (caurplūdi) hidrotehniskajos un zivsaimniecības objektos, arī hidroelektrostacijās, ūdenskrātuvēs, zivju audzētavās un dīķsaimniecībās*”.

Lasītājam var rasties pamatots jautājums – kāpēc dabas resursu nodokli bija paredzēts piemērot tikai mazajām HES, bet ne arī Daugavas HES kaskādei? Kā zināms, nodokli par ūdens lietošanu „Latvenergo” tiešā veidā nemaksā, bet maksā par Daugavas krastu nostiprināšanu, ko, savukārt, nedara mazo HES īpašnieki „savās” upēs. Taisnīgi vai netaisnīgi, patīk vai nepatīk, bet tāda ir realitāte.

Zināšanai – VARAM ar „Latvenergo” ir panākusi vienošanos, ka no 2015.gada par krastu nostiprināšanu un zivju resursiem nodarītā zaudējuma kompensāciju „Latvenergo” sāks maksāt lielāku summu, jo tā nav mainījies kopš 2008.gada (kaut gan uzrēķins par zivju resursiem nodarīto zaudējumu arī līdz 2008.gadam bija gana žēlīgs, kam ir sava priekšvēsture...).

Abu iepriekš minēto likumprojektu sakarā savu „vainu jāuzņemas” arī minētajam LMA pārskatam, kurā tā sniedza apjomīgu un ar konkrētiem faktiem apliecinātu mazo HES ekspluatācijas un šīs jomas kopumā analīzi, kā arī sniedza attiecīgo problēmu uzstādījumus un piedāvāja risinājumus to samazināšanai vai novēršanai. Cita starpā arī priekšlikumu *pārskatīt mazo HES darbībai izsniegto ūdens resursu lietošanas atļauju nosacījumus*, kas saistībā ar abu likumu attiecīgajām normām sevī loģiski ietver arī dabas resursu nodokļa maksāšanu.

Šāda analīze, kurā tiktu norādīts atsevišķu attiecīgo normatīvo aktu normu savstarpējs nesamērīgums un pretrunas, bet galvenais – neatbilstība reālajai situācijai dabā, līdz šim vēl netika veikta, tāpēc VARAM to izmantoja grozījumu „ūdens likuma” sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma (anotācijas) izstrādei, šajā procesā no sākuma līdz beigām piedaloties arī LMA.

Tad notikumi pārcēlās uz Saeimu...

Viss sākās ar Saeimas Tautsaimniecības komisijas sēdi 09.10.2013., kuras laikā savu atbalstu abiem likumprojektiem LMA izteica īsā uzrunā, pamatojot šāda nodokļa ieviešanas nepieciešamību, jo galvenajiem notikumiem vajadzēja norisināties vēlāk Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijā kā par valsts budžeta 2014.gadam likumprojekta pieņemšanu atbildīgajā komisijā.

Vienlaicīgi LMA informēja komisiju, ka savu mutisko atbalstu mazo HES ekspluatācijas aplikšanai ar dabas resursu nodokli komisijai lūdza nodot biedrība „Makšķerņieku radošais klubs”. Paldies par to!

Starp MK un Saeimu...

Pēc trim nedēļām (29.10.) LMA piedalījās MK komitejas sēdē, kas pilnībā tika veltīta ar valsts budžeta likumprojektu saistītiem jautājumiem, tai skaitā arī šajā starplaikā iesniegto priekšlikumu apspriešanai saistībā ar redakcionāliem precizējumiem „ūdens likumā” un „nodokļu likumā”. Visumā gāja diezgan normāli un bez īpašiem ekscesiem...

Tad pēc divām dienām (31.10.) notika jau Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas sēde...

Kā jau varēja paredzēt, debates bija karstas. It sevišķi par to, vai dabas resursu nodokli vajadzētu aprēķināt atbilstoši saražotās elektroenerģijas daudzumam, kā to piedāvāja VARAM, vai atbilstoši izlietotajam ūdens apjomam. Starp citu, dabas resursu nodokli atbilstoši tieši saražotās elektroenerģijas daudzumam aprēķina ASV.

Neliela piebilde. Gan vienai, gan otrai minētā nodokļa aprēķināšanas formulai ir savi trūkumi, jo tie neskar ūdenskrātuvē faktiski uzkrātā, t.i., upes dabiskā tecējuma aizturētā ūdens kopapjomu. Saprotams, ka ūdenskrātuvē uzkrātā (aizturētā) ūdens kopapjomu aplikēt ar nodokli nebūtu loģiski, jo praktiski tas tiek izlietots daļēji. Bet noteikt *nodevu* „pārpalikumam” gan būtu loģiski un pamatoti (ūdenskrātuvē uzkrātā ūdens kopapjoma un turbīnu darbināšanai izlietotā ūdens apjoma rādītāji ir zināmi).

Nodoklis + nodeva, tāda būtu bijusi LMA priekšlikuma *maksimālā formula*, bet... *labs nāk ar gaidīšanu*, jo šoreiz LMA galvenais uzdevums bija cik vien iespējams atbalstīt VARAM, un savu iespēju robežās ietekmēt lēmuma pieņemšanu. Proti, vissvarīgākais bija panākt nodokļa maksāšanas principiālu uzsākšanu kā tādu. Tieši tāds bija LMA stratēģiskais mērķis.

Uzrunā Budžeta komisijai LMA minēja dažus faktus, kuri, pilnīgi droši, deputātiem nebija zināmi:

- 1) vismaz 80% no visām mazajām HES Latvijā darbojas ūdens uzkrāšanas režīmā;
- 2) saskaņā ar Valsts vides dienesta datiem visizplatītākais mazo HES ekspluatācijas noteikumu pārkāpums gadu gadiem ir ūdens lietošanas režīma prasību neievērošana;
- 3) 5 mazo HES īpašnieki no valsts budžeta programmas „Klimata pārmaiņu finanšu instruments” (KPMI) ir saņēmuši finansējumu Ls 750000 apmērā saistībā ar siltumnīcas efektu izraisošo gāzu (galvenokārt CO2) emisiju samazināšanu (piebilde lasītājam – būtībā mazo HES sakarā šī samazināšana bija „aiz matiem pievilktā”);

- 4) par videi patiesi draudzīgām turbīnām pasaulē tiek uzskatītas brīvās plūsmas turbīnas, kuru darbināšanai nav nepieciešams būvēt aizsprostus, uzkrāt ūdeni ūdenskrātuvē un līdz ar to arī svārstīt ūdens līmeni (piebilde lasītājam – vai visās Latvijas upēs šādas turbīnas būtu pielietojamas, tas ir cits jautājums, jo to darbināšanai nepieciešams straumes ātrums ne mazāks par 3m/s);
- 5) tam gan nav sakara ar dabas resursu nodokli, bet LMA uzskatīja par nepieciešamu to minēt – apmēram 60% (!) no mazajām HES ir nepamatoti atbrīvotas no saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā kaitējuma kompensēšanas (piebilde lasītājam – *atbrīvošana* notikusi „pateicoties” institūta BIOR atzinumiem un toreizējās Valsts vides dienesta vadības *bezzobainībai*);
- 6) savlaicīgi neizpildot EK „Ūdens struktūrdirektīvā” noteiktās prasības labas ūdens kvalitātes nodrošināšanai, Latvijai reāli var draudēt nopietnas Eiropas Komisijas soda sankcijas;
- 7) Latvijai ir uzņēmusies starptautiskas saistības veikt konkrētus pasākumus Baltijas jūras laša dzīvotņu aizsardzībai un uzlabošanai iekšzemes ūdeņos, kuras izriet ne tikai no EK „Ūdens struktūrdirektīvas”, bet arī no Starptautiskās Jūras pētniecības padomes (ICES) zinātniskajiem ieteikumiem un Baltijas jūras vides aizsardzības komisijas (Helsinki komisija, HELCOM) paustajām atziņām.

Pāris kungos no *citas interešu grupas* iepriekš minētais izraisīja neslēptu nervozitāti (komisijai tā nepalika neievērota...), kuri LMA minētos faktus pa fisko mēģināja „atgriezt” ar emocionāliem pretargumentiem *par zaļās enerģijas nozīmību valsts attīstībai un nākotnei*. Nepārprotami bija redzams, ka komisiju tas nepārliecināja. Arī tagad viss gāja daudz maz normāli, bet...

Bija zināms, ka konceptuālus iebildumus Budžeta komisijai izteiks Saeimas Juridiskais birojs attiecībā uz Ekonomikas ministrijas virzītajiem grozījumiem „Elektroenerģijas tirgus likumā” un tās izstrādāto „Subsidētās elektroenerģijas nodokļa likumu”. Domājams, ka tas bija galvenais iemesls debašu nobeigumā komisijas pieņemtajam lēmumam abus šos jautājumus vēlreiz (atkārtoti) saskaņot starp VARAM un Ekonomikas ministriju, lūdzot Ministru prezidentu sasaukt tam veltītu MK ārkārtas sēdi.

Pēc četrām dienām (04.11.) tāda notika, un bija ļoti īsa – tikai desmit minūtes. Sēdes laikā LMA neizteicās, jo vienošanās starp VARAM un Ekonomikas ministriju it kā tika panākta... Pēc sēdes LMA sniedza interviju TV3, kas tika parādīta tās pašas dienas vakara ziņās.

Vēstule...

Nākamajā dienā (05.11.) punkts peripetijām ap „ūdens nodokļa” maksāšanu tika pielikts Budžeta komisijas sēdē...

Šoreiz debates bija vēl karstākas kā iepriekšējā sēdē (atsevišķas epizodes varēja redzēt vakarā TV). Sēdes laikā nācās dzirdēt gan sen nodrāztu demagoģiju, gan jaunus „pretargumentus”, sākot no „*šis nodoklis nogalinās mazo HES nozari, uzņēmēji bankrotēs un Latvijā vairs nebūs zaļās enerģijas.*” līdz „*Latvijas enerģētikas nākotne pieder mazajām HES*”. Wow!

Diskusijas sēdē arvien vairāk ievirzījās sadzīviski emocionālu argumentu paušanā...

Tad LMA lūdza vārdu un īsā uzrunā klātesošajiem atgādināja, ka runa konkrēto likumprojektu sakarā ir par ūdeni kā dabas resursu un tā lietošanas aplikšanu ar nodokli, nevis par zivīm, „*uzceltajiem*” zivju ceļiem, „*sakārtoto vidi*” un *mazo HES „draudzīgumu” videi*, ko dažādās kombinācijās savās runās minēja kādi pieci deputāti no dažādām frakcijām.

Diskusijas tuvojās nobeigumam... Prognozēt galarezultātu bija pagrūti...

Tad LMA otrreiz lūdza vārdu un aicināja komisiju uzklaut VARAM informāciju par tās rīcībā esošo Eiropas Komisijas (EK) vēstuli. Runa bija par vēstuli, kuru VARAM bija saņēmusi saistībā ar Briselē 09.09.2013. notikušo sanākumi par „Upju baseinu apgabalā plāniem”. Latvijai vēstulē tika uzdoti 72 (!) jautājumi, no kuriem VARAM komisijai nolasīja divus.

Pirmais – *kāpēc Latvijā vēl nav ieviesta maksa par ūdens lietošanu hidroenerģētikā, un kad tas tiks izdarīts?*

Otrais – *kas Latvijā līdz šim ir paveikts stipri pārveidoto ūdens objektu stāvokļa uzlabošanai?* (šādam statusam atbilst arī HES ūdenskrātuves).

Nolasīto jautājumu efekts bija gana iespaidīgs... Tik tiešām, Dievs nav mazais bērns, vēstule pienāca tieši laikā.

Rezumējumam. Saeima 06./07.11.2013. ārkārtas plenārsēdē likumu „Par valsts budžetu 2014.gadam” pieņēma, un Valsts prezidents to izsludināja. Līdz ar to arī visi valsts 2014.gada budžetu pavadošie

likumprojekti ir stājušies spēkā, tai skaitā arī „Grozījumi Ūdens apsaimniekošanas likumā” un „Grozījumi Dabas resursu nodokļa likumā”.

Daži cilvēki (galvenokārt deputāti) pēc sēdes un vēlāk uzdeva jautājumu – kāpēc divu minēto jautājumu nolasīšanu komisijai ierosināja LMA, nevis VARAM? Nu,... lai tas paliek mazs noslēpums.

Mazliet par pašu vēstuli, kurai gan nav nekāda sakara ar *mazo noslēpumu*.

To bez pārspilējuma var saukt par gaidīti negaidītu. Proti, LMA bija zināms, ka šāda vai līdzīga satura dokumentu Latvija agrāk vai vēlāk saņems, tikai nebija zināms – kad...

Pagāja nedaudz „mazāk” par trim gadiem līdz vēstules tapšanai, kuru laikā atsevišķas Eiropas makšķernieku un vides aizsardzības NVO vairākās neformālās sarunās (darba kārtībā tās sauca par *fona konsultācijām*) ar dažāda līmeņa ES amatpersonu palīgiem, padomniekiem un konsultantiem apsprieda aktuālus vides aizsardzības problēmjautājumus (galvenokārt saistībā ar EK „Ūdens struktūrdirektīvu”), citu starpā arī nepieciešamību beidzot noteikt dabas resursu nodokli par ūdens lietošanu HES ekspluatācijai.

Uz sarunām aicināja arī LMA, no kurām divas notika Briselē un viena Berlīnē. LMA informēja sarunu dalībniekus par situāciju Latvijā, minot arī faktus, daudzi no kuriem norādīti „Dzīvais ūdens 2011” pārskatā. Cilvēki no komisijas bija ļoti saprotoši un atsaucīgi, kā arī ne reti neslēpti nepatīkami pārsteigti par situācijas realitātes nopietnību, visbiežāk redzot vizuālo informāciju. Ir droši zināms, ka makšķernieku un vides aizsardzības NVO sniegtajai informācijai bija sava nozīme minētās vēstules satura tapšanai.

Parasti paiet ilgs laiks, kamēr informācija apkopotu secinājumu un priekšlikumu formā, birokrātiski nesteidzīgā gaitā „kāpjot stāvu pa stāvam” ES ēkā Briselē, beidzot nonāk līdz *augšām*. Latvija ir viena no pirmajām ES dalībvalstīm, kura ir saņēmusi šādu vēstuli. Tāds pats „liktenis” sagaida arī pārējās... Iemesls?

„Ūdens struktūrdirektīvā” noteiktās prasības faktiski nav izpildītas nevienā ES dalībvalstī.

Divu nozaru kopējs problēmjautājums.

Cita starpā Somijas žurnālists uzdeva jautājumu – vai LMA ir gandarīta par panākto? No vienas puses jā, jo problēmjautājumu par dabas resursu nodokli valsts beidzot sāka risināt principiāli.

No otras puses... *so-so*, jo ar šo nodokli ir saistīta kāda būtiska problēma, par kuru žurnālists saprotoši māja ar galvu. Proti, arī šis iekasētais dabas resursu nodoklis atgriezīsies dabā tikai daļēji, jo pārējā (ievērojami lielākā) daļa paliks valsts budžetā.

Tieši tas pats attiecas arī uz zivsaimniecības nozari, jo arī Zivju fonda rīcībā nonāk tikai daļa no valsts budžeta konkrētajiem ieņēmumiem, tai skaitā arī par *zivju resursiem nodarītā kaitējuma kompensēšanu*. Kaut gan priecē, ka 2014.gadā fonda līdzekļi ir divas reizes lielāki nekā 2013.gadā.

Lai *zivju kompensēšanas* problēmjautājumu varētu sākt risināt, tam bija nepieciešams noteikt dokumentālu „segumu”. Tā kā LMA nebija zināms neviens ZM dokuments, kurā kaut kas tamlīdzīgs tiktu pieminēts, LMA izmantoja iespēju to iekļaut VPP. Vai nav dīvaini, ka pašai ZM nekas tamlīdzīgs neienāca prātā?...

Ja ar *ūdens nodokli* nebija nekādu problēmu, jo tas attiecas uz vides aizsardzības nozari, un, kā jau minēts, VPP ir šīs nozares plānošanas dokuments, tad ar *zivju kompensēšanu*... tā bija kā bija, jo tas attiecas uz zivsaimniecības nozari. Tāpēc nācās to „pievilkt aiz matiem”, t.i., apvienot to kopā ar *ūdens nodokli*, un abus problēmjautājumus konceptuāli pamatot no *valstiski kopējās problemātikas viedokļa*. Tagad abi šie problēmjautājumi VPP 2.pielikumā (sadaļā „Ekonomiskie instrumenti vides politikas īstenošanai”) „stāv” viens otram blakus... Līdz ar to turpmāk jebkurš, kam būs vēlme nodarboties ar problēmjautājumu par *zivju resursiem nodarītā kaitējuma kompensācijas atgriešanu dabā pilnā apjomā*, varēs to pamatot ar atsauci uz minēto dokumentu. Arī ZM.

Bet arī pašai *zivju kompensēšanai* ir kāda būtiska *iekšēja* problēma, kuras pirmcēlonis ir Zivju fonda nolikums. Kā zināms, daļa no Zivju fonda budžeta „kopējā katla” ir paredzēta arī *zivju resursu pavairošanas un atražošanas pasākumiem* (nolikuma 8.2. apakšpunkts). Tiktāl pret to nekas īpašs nebūtu iebilstams. Tālākais LMA nu gan nav pieņemams.

Proti, no *zivju resursu pavairošanas un atražošanas pasākumu* „katliņa” finanšu līdzekļi tiek „pasmelti” zivju resursu pavairošanai (ielaišanai) tādās ūdenstilpēs, kurām pašām nav nekāda sakara ar zivju resursiem nodarīto kaitējumu. Respektīvi, pirmkārt *kompensāciju* būtu loģiski un taisnīgi jāsaņem tām ūdenstilpēm, kurās veikta saimnieciskā darbība, vai tajās notikusi zivju resursu nelikumīga ieguve, saskaņā ar ko zivju resursiem nodarītais kaitējums ir aprēķināts konkrētā naudas izteiksmē.

Bet realitātē tā tas nenotiek. Proti, Zivju fonda finanšu līdzekļi *zivju resursu pavairošanas un atražošanas pasākumiem* tiek piešķirti tādām ūdenstilpēm, kurām kompensācija pēc taisnības faktiski nepienākas. Sadzīviski runājot – ir ūdenstilpes (galvenokārt upes), kuras būtībā finansiāli „baro” citas ūdenstilpes, tai pašā laikā pašām paliekot beša... Vislielākajā mērā tas attiecas uz mazajām upēm, uz kurām darbojas mazās HES.

Uz šo faktu LMA savulaik jau vērsa ZM Zivsaimniecības departamenta uzmanību, vienlaicīgi norādot, ka saskaņā ar *tiesiskās palāvības principu* tam var būt juridiski nepatīkamas sekas... Uz to pašu LMA vērsa arī „maratona darba grupas” uzmanību, kura departamentā ilgstoši darbojās pirms dažiem gadiem.

Konkrēta priekšlikuma veidā LMA to norādīja arī minētajā pārskatā – „(..) *kompensēšanas pasākumus, tai skaitā mazo HES ekspluatācijas un dambju zivju resursiem nodarītā zaudējuma finanšu līdzekļus (ieņēmumus) ZM ZF ietvaros tiešā veidā un pilnā apjomā novirzīt attiecīgo upju zivju resursu pavairošanai un atražošanai (vismaz to sateces baseinu ietvaros)*”.

Finanšu ieņēmumu valsts budžetā *par dabas resursu nodokli un zivju resursiem nodarītā kaitējuma kompensēšanu* atgriešanās dabā pilnā apjomā ir nākamie problēmjasūtājumi, ar kuru risināšanu LMA savu iespēju robežās nodarbosies *pastiprinātā režīmā*. Kaut gan šķiet, ka sakarā ar pēdējā laika notikumiem valsts budžeta ieņēmumi tiks vairāk novirzīti valsts drošības stiprināšanai.

Stereotipi, jeb kvantitāte vai kvalitāte un atbildība?

Augstāk minējam par pastāvošo stereotipu attiecībā uz *ūdensobjektu apsaimniekošanu* kā tādu.

Bet tas nav vienīgais. Tāds pastāv arī attiecībā uz *zivju resursu ieguves kontroli*, kas tiek uzskatīta kā kaut kāda pati par sevi pastāvoša „autonoma padarīšana”, nevis kā ūdensobjektu apsaimniekošanas kompleksa *loģiska un neatņemama komponente (sastāvdaļa)*.

Proti – arī *zivju resursu ieguves kontrole* ir viens no ūdensobjektu apsaimniekošanas *instrumentiem*.

Savukārt stereotips par „autonomo padarīšanu” ir radījis un uzturējis arī divus citus.

Pirmais stereotips:

Kontroles galvenā problēma esot kontrolētāju nepietiekamais skaits (kvantums).

Diemžēl tā pastāvēšanu visvairāk ir uzturējušas, popularizējušas un ik pa laikam „aktualizējušas” gan atsevišķas maksšķerņieku biedrības, gan atsevišķi maksšķerēšanas jomas „spečoki” un citi „vizzinošie”, gan zvejnieku priekšstāvji, gan Latvijas Pašvaldību savienība, gan zivsaimniecības nozares ierēdņi u.c.

Ja dāmām un kungiem būtu zināšanas un izpratne par ūdensobjektu apsaimniekošanas *kompleksa komponentu (sastāvdaļu) struktūru*, jeb *instrumentu komplektu*, tad šāds stereotips nepastāvētu.

Skaidrībai un pārdomām.

Nav noliedzams, ka valsts vides inspektoru skaitu nepieciešams palielināt. Kaut vai tāpēc vien, ka krīzes laikā viņu skaits tika drakoniski samazināts (2008.g. bija 45 inspektori, bet 2009.g. tika atbrīvoti 15 inspektori, 4 ekoloģi un 1 tehniskais darbinieks), un pēc 2013.gada vasaras sākumā Valsts vides dienestā veiktās reformas viņu amata pienākumos tagad ietilpst ne tikai zivju resursu ieguves un mazo HES ekspluatācijas noteikumu ievērošanas kontrole, bet praktiski visu dabas resursu ieguves kontrole.

Tomēr, pat ievērojami palielinot viņu kvantumu, kontroles veikšana tik un tā būs iespējama kā līdz šim – periodiski un tikai izlases veidā, jo kontrolējamo ūdensobjektu kvantums uz viena inspektora „kvantumu” faktiski ir patoloģisks. Smejies vai raudi, bet *kontrolējamo ūdensobjektu un kontrolētāju savstarpējā kvantuma koeficientam* vajadzētu piešķirt valsts noslēpuma statusu...

Protams, domājot sadzīviskās kategorijās var šķist, ka kontrolētāju kvantuma palielināšanai ir izšķiroša nozīme, kas atrisinās „visas” problēmas. Bet tas ir pašapmāns, jo... kvantuma mehāniska palielināšana nevar nodrošināt kontroles kvalitāti. Tādas nebija arī 45 inspektoru laikos...

Arī finansiāli tas būtu pārāk dārgs pasākums. Tāpēc daudz lietderīgāk finanšu līdzekļus ieguldīt nevis kontrolētāju kvantuma *mehāniskā* palielināšanā, bet *kontroles kvalitātes nodrošināšanā*, tai skaitā arī pašu *kontrolētāju kompetences un kvalifikācijas celšanā un atbildības palielināšanā*. Tas attiecināms ne tikai uz valsts vides inspekciju, bet lielā mērā arī uz Valsts vides dienesta pilnvaroto sabiedrisko vides inspekciju. Bet vislielākajā mērā – uz pašvaldību pilnvaroto sabiedrisko vides inspekciju, jo valstī tādas būtībā nav, izņemot atsevišķas pašvaldībās.

Izšķiroša nozīme ir kontroles regularitātei, jo regularitāte ir kontroles pamatelements.

Bez tā kontroles mehānisms buksēs un savas funkcijas pašaprotami spēs pildīt, kā jau minēts augstāk, periodiski un tikai izlases veidā. Tādā režīmā tas Latvijā ir klumburējis kopš Trešās atmodas sākuma, tāpēc valsts līdzšinējo nespēju *nodrošināt kontroles regularitāti* var droši saukt par zivju resursu ieguves kontroles problēmas *mietsakni*.

Vai cita starpā to neapstiprina arī Valsts vides dienesta ikgadēji atkārtotā atziņa (lasi – seku konstatācija), ka *nelegālo zvejnieku un makšķernieku skaits valstī saglabājas nemainīgi augsts. Nemainīgi...* Vai tad tas nenozīmē, ka tikpat *nemainīgi augsts* ir arī zivju resursu nelikumīgas ieguves līmenis?...

Vai to neapstiprina arī Valsts vides dienesta rīcībā esošā informācija, ka no visiem vides pārkāpumiem *apmēram 70% attiecas uz zivju resursu nelikumīgu ieguvi iekšējos ūdeņos?*

Vai to neapstiprina arī institūta BIOR sekojošas atziņas – „*Maluzvejnieku faktiskais guvums varētu būt pielīdzināms oficiālajai nozvejai, tātad 300 – 500t zivju gadā.*”, un – „*Rūpnieciskajā zvejā neuzrādīto lomu apjoms Latvijas iekšējos ūdeņos ir pielīdzināms faktiskajai nozvejai, tātad 200 – 300t zivju gadā.*”? Šajā gadījumā nozīme ir atziņai kā tādai, nevis tonnām.

Bet... tās ir tikai *seku atziņas* un nekas vairāk. Kur ir kompetento valsts institūciju *konkrētas idejas un priekšlikumi*, lai situāciju beidzot sāktu mainīt?...

Kontrolētāju kvantuma sakarā neliels piemērs. Vai nav „smieklīgi”, ka padomju laikā, piemēram, kontroli Kaņiera ezerā, veica *viens vienīgs* inspektors (vārdā Anatolijs, kas dzīvoja pie ezera esošajā Antiņciemā, tātad – *uz vietas*), katru dienu ar airu laivu dažādās maršruta kombinācijās apbraukādams ezeru pa perimetru, bet pēcpusdienā ezera krastus papildus apbraukādams ar automašīnu, un naktīs dažreiz ar velosipēdu? Kontroles veikšanai ziemā Anatolijs izmantoja automašīnu un slēpes.

Viens vienīgs... katru dienu... Anatolija brīvdienās vai atvaļinājuma laikā kontroli veica laivu bāzes darbinieki, kuri vēl paspēja apkalpot augstāka vai zemāka līmeņa *viesus*...

Droši vien iepriekš minētais „vizzinošajiem” būtu gana labs *apkošļāšanai* – nu, jā, *Kaņieris tai laikā taču bija cekas un čekas kungu ezers...* u.tml. Pag, bet vai tādā gadījumā kontrolētājiem nevajadzēja būt vairāk kā niedrēm ezerā? Tomēr tā nebija. Lai nu kā, bet šis ir gana uzskatāms piemērs tam, ka problēma nav *kontrolētāju kvantumā*, bet *kontroles regularitātē* un *kvalitātē*, ko tolaik vienā ūdensobjektā fiziski spēja nodrošināt *viens vienīgs* kontrolētājs, ko tagad brīvlaišanas laikos nespēj izdarīt vesels bars.

Vai tad tā nav realitāte?

Citas „atziņas”.

Internetā ir nācies lasītas atsevišķu „vizzinošo” un *pārstāvēt gribošo „atziņu”*, ka LMA akcijas „Dzīvais ūdens” ietvaros *uz sava rēķina pierakstot citu izņemtos rīkus* un tamlīdzīgas stulbības...

Arī šīs *tēmas* realitātes nezināšana nav nekāds pārstēigums. Nepārstēidz arī tas kā *apkošļātāji*, ar līkumu apskrienot un atgaiņājoties no *tēmas* faktiem kā no nelabā, čāpstinoties un aplaizoties bez mazākās apdomas metas *apkošļāt* pamesto *tēmas kauliņu*, kas ne reti līdzinās klajam idiotismam. Būtībā jau nav tik svarīgi, kas *kauliņu* pamet, pareizāk sakot – *piespēlē*, svarīgi, lai tāds vispār būtu... „intelektuālā bada” remdēšanai.

Dažu „vizzinošo” un *pārstāvēt gribošo* izpildījumā tas attiecas ne tikai uz konkrētās *tēmas*, bet būtībā uz da jebkuras citas *apkošļāšanu* saistībā ar LMA. Varam tikai izteikt līdzjūtību. Var jau kāds no *apkošļātājiem* pamēģināt pa kluso aicināt – *prātiņ, nāc mājās!*, bet no tā droši vien nekas nesanāks, jo tas būtu bērnišķīgi aicināt *nākt* [atpakaļ] *mājās* to, kas tur nekad nav bijis.

Attiecībā uz „*citu izņemto rīku pierakstīšanas uz sava rēķina*” *tēmas kauliņu* ieteikums vēlreiz izlasīt akcijas pārskatos minēto (protams, ja pirms *apkošļāšanas* kāds no tiem vispār ir lasīts), *pacenšoties* koncentrēt uzmanību uz faktu, ka saistībā ar zivju resursu ieguves kontroles rezultātiem to *kopējo apkopojumu* veica toreizējās Jūras un iekšējo ūdeņu pārvaldes vadība, kas praktiski izslēdza da jebkādu iespēju LMA kaut ko *pierakstīt uz sava rēķina*. Iespējams, ka kādam to apjēgt būs pārāk sarežģīti...

Nu, re, jauns *tēmas kauliņš* gatavs – „*LMA par nodokļu maksātāju naudu uzpirka JIŪP...*”. Wow!

Labākai uzskatāmībai lasīt akcijas „Dzīvais ūdens 2010” pārskata sadaļu 14.lpp. „Rezultātu kopsavilkums” (www.dzivaisudens.lv – *Vides aizsardzība – Zivju resursu aizsardzība – akcija „Dzīvais ūdens 2010”*). Protams, tajā tika ietverts arī LMA Mobilās grupas un... citu makšķernieku biedrību pienesums, cik nu izdevās to noskaidrot.

Vai tad LMA savulaik koleģiāli nepiedāvāja attiecīgajām biedrībām sniegt informāciju, lai, minot to nosaukumus, informāciju varētu norādīt pārskatā? Vai tad šīm biedrībām netika paskaidrots, ka pirmkārt tas būtu pašu biedrību interesēs?

Vai tad koleģiāli netika paskaidrots, lai pārskatā minētā informācija būtu konkrēts apliecinājums tam, ka arī sabiedriskā vides inspekcija savu iespēju robežās sniedz ieguldījumu zivju resursu nelikumīgas ieguves ierobežošanā un apkarošanā? Proti, ka *sabiedriskajai vides inspekcijai* piešķirto tiesību izmantošanai ir arī *sausais atlikums*. Lai nu kāds, bet ir.

Vai tad koleģiāli netika paskaidrots, ka *rezultātu kopsavilkumā* minētos datos attiecīgās biedrības un jebkuras citas bez jebkādām problēmām varēs izmantot savai darbībai?

Vai šo biedrību nosaukumi un telefona numuri savulaik netika ievietoti LMA interneta vietnē sadaļā *Vides aizsardzība – Sabiedriskie inspektori – Citas organizācijas*? Koleģiāli?

Un kas ir norādīts, piemēram, uz „Makšķerēšanas noteikumu” grāmatiņas pēdējā izdevuma aizmugurējā vāka? Koleģiāli?

Savukārt, pašvaldību sabiedriskās vides inspekcijas pienesumu apkopojumā iekļaut nebija iespējams, jo ne pārvaldes, ne LMA rīcībā šādas informācijas gluži vienkārši nebija (pārskatos uz to ir norādīts skaidri un nepārprotami). Šādas informācijas nebija arī Latvijas Pašvaldību savienībai, lai gan tā sen un vairākkārtīgi tika aicināta tādu noskaidrot (par to zemāk).

Tādējādi LMA pārskatos varēja iekļaut tikai tādu informāciju, kuru pašai izdevās „sakasīt” burtiski pa drupačām.

Starp citu, smejies vai raudi, bet daudzās pašvaldībās, uz kurām LMA zvanīja informācijas „sakasīšanai”, pat nesaprata, par kādu pašvaldību sabiedrisko vides inspekciju vispār ir runa... Te vietā atgādināt A.Jaunsleīņa vārdus – *daudzām pašvaldībām nav speciālistu, kuri šajā jomā būtu kompetenti...*

Kāpēc pēc iepriekšējiem gadiem LMA šādu *rezultātu kopsavilkumu* vairs neievietoja 2011.gada pārskatā? Tāpēc, ka funkcionāli tam vairs nebija nozīmes, jo priekšstatu par *zivju resursu nelikumīgas ieguves nemainīgi augsto līmeni valstī* tas vairs nemainītu, un minētajam pārskatam bija pavisam cits funkcionāls mērķis.

Un vēl zināšanai. Latvijas Vides aizsardzības fonda administrācija savulaik izstrādāja un fonda padome apstiprināja konkrētas formas veidlapu – *Noslēguma pārskats par projekta īstenošanu*, kuru pēc jebkura projekta noslēguma fonda administrācijai iesniedz projekta īstenoātājs, tai skaitā LMA.

Savukārt, sagatavot *papildus pārskatus* tādā tekstuālā un vizuālā formā, kādā tie norādīti LMA interneta vietnē, projektu nolikums nekad nav paredzējis, un neviens ar varu LMA uz to nespieda. Tā bija LMA pašiniciatīva un brīva griba. Iespējams, ka šāda vai līdzīga veida pārskatu LMA varētu sagatavot 2015.gadā, kaut gan tas būs atkarīgs no daudziem un dažādiem apstākļiem.

Kāpēc pārskatos norādīt *rezultātu kopsavilkumu* vispār bija nepieciešams?

Pirmkārt. Tāpēc, ka informācija konkrētos skaitļos sabiedrībai nekur citur nebija pieejama.

Otrkārt. Lai ar konkrētiem un dokumentāli apstiprinātiem skaitļiem atspoguļotu zivju resursu nelikumīgas ieguves *apjomu un struktūru*, un lai sabiedrībai, likumdevējvarai, izpildvarai, pašvaldībām un citiem par to būtu skaidrs priekšstats bez jebkādām ilūzijām. Arī tas bija viens no būtiskiem iemesliem, kāpēc pārskati ikgadēji tika iesniegti likumdevējvaras un izpildvaras struktūrām, valsts augstākajām amatpersonām un citām personām, kā arī tika ievietoti LMA interneta vietnē sabiedrības pieejamībai.

Treškārt. Atkārtojam un īpaši uzsveram – lai pārskatā minētais būtu konkrēts apliecinājums tam, ka arī sabiedriskā vides inspekcija savu iespēju robežās sniedz savu ieguldījumu zivju resursu nelikumīgas ieguves ierobežošanā un apkarošanā.

Ceturtkārt. Lai *rezultātu kopsavilkums* būtu dokumentēts pamatojums norādīt uz konkrētu problēmu konkrētiem cēloņiem, izsakot konkrētus priekšlikumus to risināšanai, kas ir norādīts 2011.gada pārskatā.

Iespējas šādu, līdzīgu vai da jebkāda cita veida pārskatu vai citā vārdā sauktu dokumentu izstrādei un *laišanai tautā* bija, ir un būs jebkurai makšķernieku biedrībai.

Uz ko mēs vispār esam spējīgi?...

Runājot vēl par kādu realitāti, jeb praksē līdz šim neizmantotu instrumentu iz *ūdensobjektu apsaimniekošanas instrumentu komplekta*.

Cik laivu bāzēs Latvijā regulāri vai izlases veidā pārbauda makšķernieku lomus? Ā, nu ja, tas taču neietilpst bāzu pienākumos... Vai arī tas netiek darīts lai, kā dzirdēts, *neizbaidītu* (nezaudētu) *klientus*?...

Cik laivu bāzēs to darbinieki ir Valsts vides dienesta vai vietējās pašvaldības pilnvarotie sabiedriskie vides inspektori?... Ā, nu ja, nekur jau noteikts, ka viņiem tādiem ir jābūt...

Ja nu ir, tad cik tas ir procentuāli no visām laivu bāzēm valstī? Ā, nu ja, nekur jau nav noteikts, ka kādam būtu jāizveido laivu bāzu datu reģistru un to jāuztur...

Vai zivju resursu ieguves kontrolei laivu bāzēs nevajadzētu būt *kontroles regularitātes nodrošināšanas loģiskam palīginstrumentam*?

Kontroles regularitātes efektivitātes formula savā būtībā ir ļoti vienkārša un ārvalstīs pārbaudīta gadu desmitos – jo kontrole ir regulārāka, jo mazākas iespējas zivju nelikumīgai ieguvei. Un tieši tāds arī ir *kontroles regularitātes galvenais mērķis un virsuzdevums* – radīt situāciju, lai zivju nelikumīga ieguve neatkarīgi no specifiskas vairs nevarētu fiziski pastāvēt pati par sevi.

Protams, tas ir mērķa ideālais galarezultāts. Vai Latvijā nerasniedzams?

Kāds tad ir risinājums, lai šim mērķim vismaz sāktu tuvuoties?

Ārvalstu kontroles prakse nešaubīgi apliecina, ka *kontroles regularitāti* var nodrošināt tikai vietējie kontrolētāji, proti, tādi, kuri fiziski dzīvo un līdz ar to var darboties vietējos mērogos, būdami ūdensobjektu īpašnieku vai viņu pilnvaroto pārstāvju pilnvarotas personas. *Kontroles regularitāti* publiskajos ūdeņi (tādu ir salīdzinoši maz) nodrošina vietējo pašvaldību pilnvarotās personas.

Vai pie Skandināvijas iekšējos ūdeņos makšķerējošiem mūsu bāleļiņiem pienāk valsts vides inspektors vai ūdensobjekta(u) īpašnieka(u) vai valdītāja pilnvarota persona? Zināšanai – apmēram 95% no valsts vides inspektoriem šajās valstīs nodarbojas ar zivju resursu ieguves kontroli jūras piekrastē un jūrā atbilstoši šo valstu starptautiskajiem pienākumiem un saistībām.

Labi, tā ar *kontroles efektivitāti* ir šajās valstīs (izņemot Norvēģiju, kura nav ES dalībvalsts). Bet kā lai kaut ko tamlīdzīgu panāk Latvijā?

Tūlīt pat sāksies vaimanāšana un *apkošļāšana* – *nē, nē, vietējais vietējo nekad nekontrolēs, savējie taču..., tuvāki vai attālāki radi vai paziņas..., bērniņas un skolas draugi un čomi..., kopā pašdarbības pulciņos un meitās gāja..., kopā ierāva...* u.tml.

Klau, starp mums kā ar saprātu apveltītām būtnēm tā pa kluso runājot – vai tiešām esam tik debili, ka neesam spējīgi atrisināt arī šo sadzīvisko „problēmu”? Bet uz ko tad mēs vispār esam spējīgi?...

Varam vaimanāt vai *apkošļāt* no dažādām pusēm, bet tik un tā – *kontroles regularitāti fiziski spēs nodrošināt tikai vietējie kontrolētāji (inspektori)*. Vienkārši un saprotami.

Valsts vides inspekcija.

Vai augstāk minētais nozīmē, ka būtu jālikvidē valsts vides inspekciju? Noteikti nē.

Ja vietējos mērogos *patiesi* tiktu *nodrošināta kontroles regularitāte*, ieguvumi attiecībā uz valsts vides inspekcijas darbību būtu sekojoši (daži no tiem):

- tās veiktā kontrole izlases veidā kļūtu nesalīdzināmi efektīvāka kā līdz šim (*dubults neplīst*),
- konkrētos nepieciešamības gadījumos tā *operatīvi* nāktu *vietējiem kontrolētājiem palīgā* (tā noteikti nebūtu *funkciju dublēšanās*);
- tā varētu beidzot sākt nodarboties ar *kontroles metodikas jautājumu risināšanu*, tai skaitā ar pašas kontroles metodikas izstrādi un tās elastīgu pielāgošanu vietējiem apstākļiem (vai valstī šāda metodika līdz šim ir izstrādāta?);
- tā varētu daudz vairāk laika veltīt kontroles koordinēšanai;
- tā varētu nodarboties ar *ūdensobjektu apsaimniekošanas kompleksa procesa uzraudzību* (kurš gan cits to darīs?);
- tā varētu nodarboties ar sabiedrības vides izglītošanu un padomu un konsultāciju sniegšanu ūdensobjektu apsaimniekotājiem;
- tā varētu *regulāri nodarboties* ar sabiedrisko kontrolētāju *kompetences, kvalifikācijas un atbildības jautājumu risināšanu*.

Vai tas nav vienkārši un pašsaprotami?

Runājot par pēdējo.

MK noteikumu „Noteikumi par sabiedriskā vides inspektora statusa piešķiršanu un anulēšanu, izvirzāmajiem kritērijiem un prasībām un apliecības paraugu” ir teikts: „*Sabiedriskais vides inspektors atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kompetencei ievēro šādas prasības: regulāri un patstāvīgi*

papildina zināšanas par vides normatīvajiem aktiem un administratīvo procesu, kā arī piedalās dienesta rīkotajos semināros sabiedriskajiem vides inspektoriem” (5.8.apakšpunkts).

Vai Valsts vides dienests līdz šim ir organizējis kādu izglītojošu semināru (nejaukt ar apmācībām vai atestāciju) sabiedrisko vides inspektoru *kompetences un kvalifikācijas* celšanai? Nevienam... Kungi, ar sabiedriskajiem vides inspektoriem ir jāstrādā, nevis tikai jārīko atestācijas, jāizsniedz apliecības un... „vēlam veiksmi”.

Vai nav dīvaini, ka zivju resursu ieguves kontroles sakarā vārdi *kontroles regularitāte* Latvijā līdz šim nav ne dzirdēti, ne lasīti? Arī no valsts vides inspektoru vidējā līmeņa priekšniecības puses.

Vai ne tāpēc, ka kungi par kaut ko tādu nav pat mēģinājuši aizdomāties?

Vai ne tāpēc, ka domāšanai par kontroles stratēģijas saturu un struktūru ir nepieciešama *principiāli cita domāšana un attieksme*?...

Otrais stereotips:

Noņemto pārkāpēju un sastādīto administratīvo pārkāpumu (AP) protokolu skaits izsakot kontroles efektivitāti.

Diemžēl šā stereotipa uzturētāji nav iedomājušies, ka kontroles efektivitātes rādītājs ir ne tikai *kontroles regularitātes nodrošināšana un kontrolētāju kompetences, kvalifikācijas un atbildības līmenis*, bet arī *kontrolētāju spēja nodrošināt preventīvu pasākumu operativitāti*. Piemēram, ūdenstilpju pēc iespējas ātrāku atbrīvošanu no nelikumīgiem zivju ieguves rīkiem un dzīvo zivju nekavējošu atlaišanu.

Vai šādu preventīvu pasākumu sausais atlikums nav efektīvāks par iespējamā pārkāpēja(u) stundām ilgu vaktēšanu krūmos? Pie tam bez jebkādas garantijas, ka tā neievilksies arī dienu garumā... Bez garantijas, ka iespējamais pārkāpējs(i) vispār tiks pieķerts... Un bez garantijas, vai par krūmos tupošajiem vaktētājiem pārkāpējam(iem) nav jau zināms... Bet tikmēr rīks turpina atrasties ūdenī un piepildās ar jaunām zivīm... Un kaut kur netālu no vaktētājiem ūdenī tiek ielikts vēl kāds rīks...

Vai viena AP protokola lapa var atsvērt izņemto zivju tīklu n-tos metrus, bet galvenais – desmitiem un vairāk atbrīvotas zivis, it sevišķi pirms nārsta un nārsta laikā?

Vai no zivju resursu *saglabāšanas viedokļa* nav efektīvāk pārkāpēju(s) ar visiem rīkiem aizturēt vēl *pirms* pārkāpuma izdarīšanas, nevis *pēc tam* ar n-tiem kilogramiem jau nedzīvām zivīm? Vai to nevar attiecināt arī uz „vissvaigāko” piemēru – pagājušā gada nogales notikumiem Babītes ezerā?

Protams, katra situācija ir savādāka un nav noliedzams, ka iespējamo pārkāpēju aizturēšanai ar pārkāpuma priekšmetiem ir liela nozīme. Protams, arī TV parādītais krastā izklātais nosprāgušo zivju „paklājs” un nosaukto kilogramu desmiti un simti rada efektu un pamatotu sašutumu sabiedrībā, kas pēc pāris dienām noplok... līdz nākamajai reizei.

Bet... vai Latvijā, kura, redz, rāda visvisādus izaugsmes piemērus citām valstīm, tas jau sen nelīdzinās bērnišķīgi nožēlojamam un faktiski nebeidzamam stāstam par to *kā onkas medī onkas*?... Citiem vārdiem sakot – *vai tas nav nebeidzams cīņiņš ar pašu radītām sekām, nevis ar cēloņu likvidēšanu*?

Vai galvenie cēloņi (lasi – problēmas) nav *lietu nezināšanas radīta šabloniska domāšana, vienaldzība, bezatbildība un ne reti arī atklāts cinisms*?...

Protams, var jau to atbilstoši nacionālās mentalitātes īpatnībām ierasti demagoģiski attaisnot ar daždažādu kapacitāšu trūkumu, bet tikai ne ar vienu – *atbildības kapacitātes trūkumu*...

Pārpilnās bērnu smilškastītes.

Nespēja paredzēt sekas...

Pirms apmēram pieciem gadiem ES tika uzsākta sodu liberalizēšanas, jeb *sodu mīkstināšanas politikas* īstenošana, kuras galvenā vadlīnija bija uzskats, ka likumpārkāpumus jācenšas novērst vēl pirms to izdarīšanas, vienlaicīgi dalībvalstīm uzliekot par pienākumu pievērst daudz lielāku uzmanību preventīvu pasākumu veikšanai, tai skaitā arī sabiedrības izglītošanas ievērojamai palielināšanai.

Būtībā loģiski, humāni un visnotaļ atbalstāmi.

Tas attiecās arī uz sodiem par vides aizsardzības prasību pārkāpšanu, cita starpā arī saistībā ar zivju resursu ieguvī. Tai pašā laikā *katrai ES dalībvalstij bija tiesības pašai izvērtēt kurās no dzīves jomām sodu liberalizēšanu būtu iespējams veikt uzreiz, bet kurās pakāpeniski*. Ļoti normāls risinājums.

Jāpiebilst, ka tieši *katrai ES dalībvalstij dotās tiesības pašai izvērtēt* savulaik bija viens no LMA pamatojumiem iebildumu izteikšanai Saeimas Juridiskajai komisijai, kad citu sodu liberalizēšanas

apspriešanas laikā tika apspriesta arī atsevišķu sodu liberalizēšana saistībā ar zivju resursu nelikumīgu ieguvu (tas attiecas uz atkārtota pārkāpuma izdarīšanu viena gada laikā).

Lai arī atsevišķi reālistiski domājoši deputāti atbalstīja LMA iebildumus, tomēr pakļaušanās Briseles gribai toreiz izrādījās noteicošā. LMA pie sodu liberalizēšanas pārskatīšanas plāno atgriezties tuvākajā laikā, jo liberalizēšanas radītās sekas ir acīmredzamas un faktiski nav noliedzamas...

Latvija ES prasību ieviešanā vienmēr ir bijusi gana pakļāvīga (lasi – pārcentīga), daudzu ES regulu un direktīvu prasības savos nacionālajos normatīvajos aktos iestrādājot *mehāniski*, tai pašā laikā daudzos gadījumos neizmantojot jau minētās *katrai ES dalībvalstij dotās tiesības pašai izvērtēt*, un nespējot tam paredzēt sekas. Tāpēc nevajag brīnīties par sabiedrības daļas neapmierinātību ar vairāku ES regulu un direktīvu it kā bardzību, kaut gan realitātē tās tādas nemaz nav.

Īpaši jāuzsver *nespēju paredzēt sekas*, jo it kā kompetentie kungi nav pacentušies sev uzdot būtībā bērnu smilškastītes līmeņa jautājumus, ar kuriem kastīte jau sen kā pilna līdz malām, un no kuriem visskaļāk brēc sekojošs – kāpēc valsts kā *publisko ūdeņu* (kuros zvejas tiesības pieder valstij) *īpašniece* līdz šim nav darījusi neko konkrētu zivju resursu ieguves *kontroles organizēšanas stratēģijas sakarā valstī nemainīgi augstā maluzvejniecības līmeņa samazināšanai?*

Aiz tā sāk brēkt kāds cits – kāpēc valstī sarakstīto AP protokolu blāķis nav samazinājis *nemainīgi augsto maluzvejniecības līmeni?*

Vai nav paradoksāli – un tai pašā laikā valsts vides inspektoru vidējā līmeņa priekšniecības „stratēģiskā filozofija” iepriekš minētā sakarā ir šāda – „*Ir protokols – ir rezultāts, nav protokola – nav rezultāta?*”... Citiem vārdiem sakot – jo vairāk papīru, jo *treknākas* atskaites...

Jāpiebilst, ka starp šādas *filozofijas* piekritējiem ir arī atsevišķi sabiedriskie vides inspektori, kuri acīmredzot sava *Ego* apmierināšanas labad par inspicēšanas galveno misiju un mērķi uzskata sastādīto AP protokolu un „sažerto” pārkāpēju kvantumumu. Nav gan saprotams – ja jau attiecīgajiem kungiem ir tāda nosliece uz policejiskām darbībām, kāpēc viņi neiet strādāt policijā vai valsts vides inspekcijā?

Lai kā arī nebūtu – vai ar iespējamo pārkāpēju vaktēšanu un aizturēšanu pirmkārt nav jānodarbojas *pašvaldību un valsts policijas darbiniekiem un valsts vides inspektoriem?*

Vai *preventīvu pasākumu veikšanai* nav jābūt sabiedriskās vides inspekcijas *galvenajam uzdevumam?*

Apokalipse?...

Protams, sodu liberalizēšanas (*sodu mīkstināšanas*) politikas īstenošana Latvijai kā ES dalībvalstij bija neizbēgama. Bet kāpēc uzreiz pēc tam netika meklēti risinājumi, lai, nepārkāpjot šīs politikas būtību, ieviestu tādus sodus, kuriem būtu tieša saikne ar preventīvu pasākumu veikšanu, un kurus Brisele Latvijai nu nekādi nevarētu „piešūt” kā nehumānus?

Bet pirms tam vajadzētu skaidri un bez aplinkiem atbildēt uz šādu jautājumu – vai kāds sastādītais AP protokols ir liedzis iespēju pārkāpējam būtībā tūlīt pat pēc protokola parakstīšanas vai neparakstīšanas un inspektora došanās prom atkal sākt nodarboties ar to pašu, par ko sastādīts protokols, vai ko citu līdzīgu?

Proti, vai *starplaikā* starp AP protokola sastādīšanu un soda uzlikšanu pārkāpējam juridiski ir vai nav *liegta fiziska piekļuve* pie zivju resursiem (neatkarīgi no pārkāpumā izmantoto zivju ieguves rīku specifikas)? Vai, piemēram, pagājušā gada nogales dubultnotikumi Babītes ezerā neapliecina gana uzskatāmi?

Un vēl preventīvu pasākumu sakarā.

Vai rūpnieciskajā zvejā *neuzrādīto lomu apjoms* nav faktiska maluzvejniecība?...

Cik no rūpnieciskās zvejas iekšējos ūdeņos noteikumu pārkāpējiem, tai skaitā pašpatēriņa zvejniekiem (ZL pašpatēriņa zveja ir definētā kā *rūpnieciskā zveja*), ir piemērota *zvejas tiesību anulēšana*, laužot zvejas tiesību nomas līgumus? Kā zināms, valstij piederošo zvejas tiesību izmantošanu organizē pašvaldības...

Vai tad ZL nav noteikti konkrēti gadījumi iznomāto zvejas tiesību izmantošanas pārtraukšanai?

Vai *zvejas tiesību anulēšana* par konkrētiem pārkāpumiem (nav svarīgi uz kādu laiku) nebūtu visefektīvākais un *pārkāpējam vissāpīgākais* soda veids, attiecīgajai personai *liedzot fizisku piekļuvi pie zivju resursiem*, vienkāršoti runājot – uz noteiktu laiku *aizliedzot nodarboties ar zvejošanu?*

Vai tieši tas pats nebūtu attiecināms arī uz *makšķerēšanas tiesību anulēšanu?*

Vai „Makšķerēšanas noteikumos” un licencētās makšķerēšanas nolikumos noteiktā *atļautā loma lieluma (lomā paturamo zivju skaita un pieļaujamā garuma) neievērošana* nav faktiska malumakšķerēšana?

Tā kā ZL grozījumu rezultātā makšķerēšanas tiesību izmantošana tagad ir principiāli nodalīta ne tikai no zvejas, bet arī no zemūdens medību un vēžošanas tiesību izmantošanas (pirms tam šīs tiesības bija

„samestas kopējā katlā” un saucās *amatierzveja – makšķerēšana*), tad valstij, piešķirot makšķerēšanas tiesības, konkrētu pārkāpumu gadījumos (tāpat kā zvejniecībā) ir tiesībās tās arī anulēt, tādējādi attiecīgajai personai liedot fizisku piekļuvi pie zivju resursiem, vienkāršoti runājot – uz noteiktu laiku aizliedzot nodarboties ar makšķerēšanu.

Vai kontrolēt šādas personas *non grata* būtu problemātiski, ja *tiktu nodrošināta kontroles regularitāte*, un *sodu reģistrā tiktu izveidota attiecīga datu bāze (melns saraksts)*?

Vai valstī gadu gadiem nemainīgi augstais maluzvejniecības līmenis nav pietiekams pamatojums šādu soda veidu ieviešanai (tas ir norādīts arī LMA projektā „Grozījumi „Makšķerēšanas noteikumos”)?

Vai šādu sodu ieviešana būtu zivju resursu ieguves „apokalipse” un „katastrofāls” ieguvēju cilvēktiesību, demokrātijas un dabas mīlošanas jūtu aizskārums?

Vai nepietiktu ar dažiem plašsaziņas līdzekļos publiskotiem precedentiem, lai ar saprātu it kā apveltīto zivju resursu ieguvēju galvās beidzot sāktos apdomāšanās process?...

Piemēram – *par makšķerēšanas vai zemūdens medību vai zvejniecības noteikumu neievērošanu X ezerā vai X upē kādai personai atņemtas makšķerēšanas vai zemūdens medību vai zvejošanas tiesības [piemēram] uz sešiem mēnešiem... Wow!*

Vai godprātīgam zvejniekam, makšķerniekam un zemūdens medniekam par šādu sodu noteikšanu būtu jāuztraucas?

Tiesību iedošana un sausais atlikums.

„Iedodiet mums tikai tiesības”...

Neatkarīgi no iz smilškastītēm brēcošo jautājumu kvantuma un decibelēm, kontroles problēmas pamatjautājums turpina skanēt nonstopā – vai kontroles regularitātes nodrošināšanai nav jābūt vienai no ūdensobjektu tieši valdītāju pamatfunkcijām, uzdevumiem, pienākumiem un atbildībai?

Jeb kā – mēs [pašvaldības] tagad valdīsim, bet lai pakontrolē kāds cits?... Pag, bet tad varbūt nav jēgas mocīties, jo likums ar varu taču neliek būt par valdītāju? Ā, bet valdīt, ai, kā gribas...

Kontrolēšanas sakarā gribam Latvijas Pašvaldību savienībai atgādināt ko gana būtisku.

Pirms apmēram desmit gadiem (2004.g.) pašvaldību sabiedriskās vides inspekcijas sakarā savienības solījumaam noticeja Saeimas toreizējā sasaukuma deputāti (citāts no Saeimas Tautsaimniecības komisijas sēdes) – „*Iedodiet mums [pašvaldībām] tikai tiesības, par kārtību mēs parūpēsimies!*”. Tam noticeja arī LMA, kura komisijas sēdes laikā atbalstīja savienības personā izteikto pašvaldību gribēšanu nodarboties ar zivju resursu ieguves kontroli savu administratīvo teritoriju publiskajos ūdeņos.

Tiesības iedeva... Bet kas un kā notiek tālāk ar iedotajām tiesībām, un kāds ir to izmantošanas sausais atlikums, savienību pēc tam vairs neinteresēja.

Tāda bija realitāte.

Lai iepriekš minētā un „piepildījuma” sakarā MOSP kā *Pašvaldību savienības sadarbības partnerei* un citiem „viszinošajiem” aiztaupītu laiku *apkošļāšanai, „interpretēšanai”* vai kaut kādas tendenciozitātes *piešūšanai* LMA attiecībā uz savienību, sniedzam īsu citātu (faktu) no ZM „Darba grupas par zivju resursu ilgtspējīgas izmantošanas, zivju resursu aizsardzības un zivju resursu kontroles nodrošināšanu Latvijā” protokola Nr.10 (18.09.2007.): „*N.Riekstiņš atzīmē, ka darba grupas iepriekšējā sēdē biedrības „Latvijas makšķernieku asociācija” pārstāvis ierosināja pieprasīt informāciju par pašvaldību pilnvaroto personu iesaistīšanos zivju resursu izmantošanas kontroles darbā. G.Šķesters [viens no diviem Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvjiem darba grupā] apsola, ka pašvaldību darba grupas oktobra sanāksmē pieprasīs šo informāciju no pašvaldībām.*”

Kas notika *iepriekšējā sēdē?* LMA uzdeva klātesošajiem šādu jautājumu – varbūt kādam no valsts institūciju pārstāvjiem ir informācija par *pašvaldību pilnvaroto personu iesaistīšanos*, jo LMA tādas nav? Atbildes vietā... visi bez izņēmuma tikai paraustīja plecus (šajā sēdē savienības pārstāvji nepiedalījās).

Labi, pieņemsim, ka kopš *tiesību iedošanas* bija pagājis salīdzinoši it kā īss laiks. Bet nākamajos gados plecu raustīšana taču bija tieši tāda pati...

Vai tas nav pašsaprotams jautājums iz attiecīgās smilškastītes – kā var sākt kaut ko runāt par *tiesību iedošanas* kaut kādu praktisku efektivitāti, ja vispār nav pat zināms, kurās pašvaldībās *tiesību izmantošana* notiek? Ja vispār notiek...

Protams, ka realitātē savu solījumu Latvijas Pašvaldību savienība neizpildīja. Pēc minētās darba grupas sēdes pagāja „nieka” seši gadi, līdz savienība attiecīgo informāciju beidzot izplatīja Zivju fonda padomes

sēdē 19.04.2013. Wow! Aroticēšanas „piepildījumu” un „sarūpētās kārtības” *sausā atlikuma* apliecinājumu lasītājs var iepazīties [šeit](#)

Realitāte bez jebkādam ilūzijām savienības konkrētā solījuma izpildīšanas sakarā (pēc „nieka” sešiem gadiem) ir šāda – ja LMA ik pa laikam nebūtu savienību „presingojuši”, tad attiecīgo informāciju (kāda nu tā ir) droši vien varētu gaidīt līdz pastardienai. Pēdējo reizi LMA *atļāvās* savienības *speciālistei* Sniedzei Sproģei par to atgādināt viņas organizētajā „vēsturiskajā” *bardaka sanāksmē* 20.11.2012., kad notika „izdiskutēšanās” par rūpniecisko zveju Buļļupē.

Vai šis stāstiņš *par iedotajām tiesībām un to izmantošanu* nav gana uzskatāms apliecinājums reālam *atbildības kapacitātes* trūkumam?

Tagad pienākusi kārtā *noticēšanai labai saimniekošanai savu teritoriju* publiskajos ūdeņos...

Tās sakarā neliels *emocionāls* apliecinājums – „*Darām zināmu, ka arī mēs gaidām Zemes pārvaldības likuma pieņemšanu Saeimā un ticam, ka pašvaldības būs labi saimnieki savā teritorijā.*” (no Latvijas Pašvaldību savienības vēstules LMA, 08.10.2012.)...

Jāatkārtojas – *valdīšanas tiesiskais statuss pats par sevi nav nekāds garants apsaimniekošanai un atbildībai par to...* Un *publisko ūdeņu piekritības maiņas scenārijiem* ar to nav absolūtu nekāda sakara, jo tiem ir sakars tikai un vienīgi ar *maiņas* juridisko procedūru. Kas maksšķerniekus interesē visvairāk – *maiņas scenāriji*, vai *kas un kā apsaimniekošanā praktiski izmainīsies pēc tam, kad pašvaldības kļūs par publisko ūdeņu valdītājiem?*

Augstāk jau minējām, ka sākotnēji likumprojekta „Zemes pārvaldības likums” sakarā Latvijas Pašvaldību savienība iestājās par to, lai pašvaldības kļūtu par publisko ūdeņu *īpašniecēm*, nevis *valdītājiem*. Pret to kategoriski iebilda ne tikai VARAM kā likumprojekta virzītāja ar toreizējo ministru Raimonu Vējoni priekšgalā, bet arī citas ministrijas un Vides konsultatīvā padome, kuras sastāvā bija arī LMA, kā arī citas NVO.

Kāpēc iebilda? Tāpēc, ka tas vistiešākajā veidā bija saistīts ar publisko ūdeņu iespējamās atsavināšanas, jeb slēptās privatizācijas risku, jo šo ūdeņu privatizēšanā bija ieinteresēts pamatīgs *interesu grupu* blāķis... Un šajā gadījumā savienības teiktais, ka „*Pašvaldības vairakkārt ir izteikušas gatavību pārņemt publiskos ūdeņus savā īpašumā, paturot spēkā normu, ka šīs ūdenstilpes paliek publiskas, t.i. - nav atsavināmas.*” nepārlicināja nevienu. Tieši otrādi, privatizācijas riska iespējamību padarīja vēl lielāku... Kā minējām raksta sākumā, tagad likumprojekts to izslēdz.

Dubults nepļīst, tāpēc projekta „Grozījumi MK noteikumos Nr.918 „Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību” tagad stāv rakstīts – „Papildināt noteikumu projektu ar 7.¹apakšpunktu šādā redakcijā: „7.¹ *Publiskās ūdenstilpes aizliegts atsavināt, iekļāt un apgrūtināt ar lietu tiesībām.*”. Vai tas pats par sevi *nokrita no zilām debesīm?*...

Runājot par iespējamām *praktiskām izmaiņām apsaimniekošanā*.

Vai nav nožēlojami, ka Latvijas Pašvaldību savienības (S.Spoģes) prezentācijā „Zemes pārvaldības likums, iekšējo ūdeņu valdījums”, kura 12.12.2013. tika atrādīta konferencē „Zinātniskos datos balstīta ezeru apsaimniekošana – Burtnieka ezera piemērs”, par ko tamlīdzīgu nav ne vārda?

Vai nav nožēlojami, ka prezentācija mātišķi beidzas ar vārdiem „*Gaidu priekšlikumus!*”? No vienas puses jau it kā normāls aicinājums. Bet...

Konkrēti kādus priekšlikumus savienība *gaida*? Vai saistībā ar *kontroles kompetenci*? Vai saistībā ar *apsaimniekotāju vispārējās kompetences* problēmām? Vai saistībā ar ļoti būtisku problēmu – *kāpēc „Latvijas Pašvaldību savienībai un daudzām pašvaldībām nav speciālistu, kuri šajā jomā būtu kompetenti”?* Vai ko citu? Jeb... problēmu nav nekādu, tikai viena – *noticēšana labai saimniekošanai*...

Bet vai pašai Latvijas Pašvaldību savienībai iepriekš minētā sakarā bija/ir kaut kādi priekšlikumi? Ja bija/ir, tad konkrēti kādi? Kas pašai savienībai liekas būtisks, svarīgs, nozīmīgs u.tml., par ko vajadzētu diskutēt? Vai arī par tādiem būtu jāuzskata prezentācijas nobeigumā divus rakstītos jautājumus.

Pirmais – „*Pašvaldību kopīgais viedoklis ZP likumam?*”

Pag, vai ar to būtu jāsaprot, ka savienība *pašvaldību kopīgo viedokli ZP likumam* līdz šim vēl nav apkopojusi, pirms tam pašsaprotami izzinot pašvaldību atsevišķos viedokļus? Ja ir, tad konkrēti kāds ir šis *kopīgais viedoklis*? Ja tāds vispār ir, tad kāpēc tas netika minēts prezentācijā? Jeb savienība pašvaldību *atsevišķos viedokļus* vēl nav apkopojusi? Klau, bet likumprojekts Saeimā jau ir 2.lasījuma procesā...

Otrais – „*Varbūt vajag atsevišķu diskusiju?*”

Par ko? Konkrēti? Jāatkārtojas – kas pašai savienībai liekas būtisks, svarīgs, nozīmīgs u.tml., par ko vajadzētu *atsevišķi diskutēt*? Vai arī *atsevišķu diskusiju vajag* padiskutēšanas pēc treknā ķekša atvilkšanai – „*šie jautājumi jau ir izdiskutēti!*”? Tas jau ir pieredzēts...

Raksta „Latvijas zivsaimniecības politikas nacionālās dīvainības, jeb *par to, kas bij’, par to, kas būs?...2*” nobeigumā LMA minēja dažus secinājumus, starp kuriem ir arī šāds –, „Vienkāršāku jautājumu risināšana kļuvusi *problemātiskāka* nekā sarežģītāku jautājumu risināšana, jo vienkāršāku jautājumu risināšanai nepieciešamas *konkrētas kompetentas zināšanas*, nevis *abstrakts priekšstats*.”...

Realitāte ir tāda un ne savādāka.

Tomēr visu jautājumu *kopjautājums* ir šāds, par ko gan vajadzētu diskutēt kaut līdz aizsmakumam – ja *kontroles regularitāti* līdz šim nav spējusi nodrošināt valsts kā *publisko ūdeņu īpašniece*, vai to spēs nodrošināt pašvaldības kā *publisko ūdeņu valdītājas* pēc „Zemes pārvaldības likuma” stāšanās spēkā?

Kā minēts augstāk, valdījuma tiesību nodošana pašvaldībām jau ir sākusies...

Fakts, ka saskaņā ar likumprojektu publiskie ūdeņi, kuri atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, paliks VARAM (valsts) tiesiskajā valdījumā, *noticēšanu* pašvaldību *labai saimniekošanai* „atlikušajos” publiskajos ūdeņos nu nekādi nevairo. Pieredze ir gana pamācoša...

Līdzekļu „izmešana vējā”...

Tai pašā laikā iepriekš minētā sakarā visskaļākās vaimanas vienmēr ir bijušas – *kur tam visam finansējums?!* Pag, bet tad jāuzdod vairākus pretjautājumus, atbildēt uz kuriem Latvijas Pašvaldību savienība vienmēr ir izvairījusies...

Piemēram, konkrēti kādiem vides aizsardzības pasākumiem (tai skaitā zivju resursu ieguves kontrolei) pašvaldības izlieto ieņēmumus no iekasētā *dabas resursu nodokļa*, no *licencētās makšķerēšanas* (tur, kur tā ieviesta), no *rūpnieciskās zvejas tiesību nomas* (tur, kur tā tiek praktizēta), no *ūdenstilpju nomas* u.tml.? Protams, ir arī atsevišķas pašvaldības – *zaļās domāšanas un rīcības oāzītes*, bet kopbilde, diemžēl, tas nemaina...

Vai tad tā nebija Latvijas Pašvaldību savienība, kura savulaik uzstāja, ka pašvaldību sabiedrisko vides inspekciju vajagot kaut kā stimulēt arī finansiāli, to pamatojot ar negribīgu atzinumu, ka *īsti labi tā tomēr nestrādā?*

Vai tad tā rezultātā MK noteikumos „Zivju fonda nolikums” stimulēšanas labad pēc tam netika noteikts sekojošais (8.4.apakšpunkts) – *saskaņā ar kompetentās valsts institūcijas lēmumu pašvaldības norādītajā kontā ieskaita līdzekļus 40% apmērā no ieņemtās naudas summas par zveju regulējošo normatīvo aktu pārkāpumiem, ko patstāvīgi atklājušas pašvaldību pilnvarotās personas?*

Skaidrībai jāatzīmē, ka *koleģiālas vienlīdzības* vārdā 40% tika noteikti arī attiecībā uz Valsts vides dienesta pilnvaroto sabiedrisko vides inspekciju, kas bija Zivsaimniecības departamenta direktora priekšlikums, kaut gan LMA pret to iebilda, jo MK noteikumos Nr.833 nepārprotami ir noteikts (4.p.), ka *sabiedriskais vides inspektors iesaistās vides kontrolē brīvprātīgi un bez atlīdzības*.

Domājams, ka iepriekš minētā pretruna bija viens no iemesliem dažām *superaktīvām* Valsts vides dienesta pilnvarotajām personām, izmantojot dienesta pilnvarojumu un izsniegtās apliecības (cik zināms, arī AP protokolu veidlapas), faktiski darboties arī kā atsevišķu pašvaldību pilnvarotajām personām. Tas itin labi redzams augstāk minētajā „piepildījuma” un „sarūpētās kārtības” *sausā atlikuma* dokumentā.

Būtībā tas ir iepriekš minēto MK noteikumu rupjš pārkāpums, jo šie noteikumi nosaka (regulē) Valsts vides dienesta un tā pilnvaroto personu savstarpējās attiecības, kam nav nekāda sakara ar pašvaldībām, jo pašvaldību pilnvarotās sabiedriskās vides inspekcijas darbību neregulē neviens normatīvais akts!

Lai pārliecinātos, vai iepriekš minētais ir LMA *kārtējā sazvērestības teorija* vai realitātei atbilstoši fakti, jebkurš interesents, tai skaitā „viszinošie” un *pārstāvēt gribošie*, var vērsties pie Valsts vides dienesta Zvejas kontroles departamenta Iekšējo ūdeņu kontroles daļas vadības.

Vispār epopeja 40% sakarā varētu būt atsevišķa raksta vērtā, jo 03.04.2014. Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts ZM sagatavots „Ministru kabineta noteikumu projekts „Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 2.marta noteikumos Nr.215 „Noteikumi par valsts atbalsta piešķiršanu zivsaimniecības attīstībai no Zivju fonda finanšu līdzekļiem”” (VSS-310), kuri tiešā veidā attiecas uz pašvaldību un Valsts vides dienesta pilnvaroto sabiedrisko vides inspekciju.

Raksta sākumā jau minējām, ka savus atzinumus grozījumu sakarā ZM sniedza LMA un Makšķernieku radošais klubs. Bet kā ar „vides aizsardzības” biedrību MOSP? Ā, piemirsās, pirms tam publiskajā telpā

MOSP taču izteica gribēšanu *sarīkot SI [sabiedrisko vides inspektoru] forumu* (mosp.lv, 23.10.2013.) Protams, protams, *rūpējoties par ūdeņu nākotni un vēloties piedalīties to aizsardzībā. „Rūpes rūpju” galā...*

Vai tad Zivju fonda nolikumā nav paredzēts finanšu līdzekļus izlietot arī *zivju resursu aizsardzības pasākumiem, ko veic valsts iestādes vai pašvaldības, kuru kompetencē ir zivju resursu aizsardzība*? Vai tas nenozīmē, ka jebkurai pašvaldībai ir nodrošinātas tiesības pretendēt uz fonda finanšu līdzekļiem tehniskā ekipējuma (pamatlīdzekļu) iegādei zivju resursu ieguves kontroles veikšanai, pēc tam tos nododot savu pilnvaroto sabiedrisko vides inspektoru rīcībā?

Un vēl – ir taču daždažādi ES struktūrfondi (arī saistībā ar zivsaimniecību un vides aizsardzību), kā arī nacionālie fondi...

Tā kā vaimanām par it kā neesošajiem finanšu līdzekļiem nav nekāda pamata. Protams, vienmēr gribas, lai to būtu vairāk. Tikai... problēma nav vis it kā to neesamībā vai trūkumā, bet pašvaldību lielākajā vairumā valdošajā stereotipā, ka finanšu līdzekļu izlietošana vides aizsardzībai, tai skaitā zivju resursu ieguves kontrolei, ir līdzekļu „izmešana vējā”...

Tāda ir domāšanas, attieksmes un rīcības realitāte.

Nu gan pietiks, jo arī no citām līdz malām pilnām smilškastītēm tūlīt sāks skanēt jautājumi...

Lai sāktu *mietsakni* rušināt ārā, LMA, kā minēts augstāk, pagājušā gada vasaras vidū iesniedza Valsts vides dienesta vadībai stratēģiska rakstura priekšlikumu paketi, kas sevī ietver ne tikai iespējamus risinājumus *kontroles regularitātes nodrošināšanai* un ar to saistīto *valsts un sabiedriskās vides inspekcijas kontroles funkciju precizēšanu atkarībā no ūdeņu piederības*, bet arī no iepriekš minētā kopumā izrietošu *attiecīgu atbildības līmeņu noteikšanu*. Pirms tam priekšlikumu galvenās vadlīnijas tika apspriestas arī divās sapulcēs ar dienesta vadību.

Iepriekš minētais ir principiāls vides aizsardzības problēmjaudājums, ar kuru LMA turpinās nodarboties *pastiprinātā režīmā*.

Makšķernieku intereses.

Raksta ievadā jau minējam, ka katram sava izvēles iespēja – vai nu uztvert un izprast lietu realitāti tādu, kāda tā ir, t.i., bez *rozā brillēm*, vai arī to aizstāt ar pašradītām iedomām.

Neviens nenoliegs, ka *makšķernieku interešu* jēdziens dažādos priekšstata un izpratnes *locījumos* makšķernieku vidē gadu gadiem ir pārrunāts un apspriests visvairāk un visbiežāk. Tas ir normāli.

Tāpat nav noliedzams, ka priekšstats un izpratne par *makšķernieku interesēm* ir tikpat neviendabīga, cik neviendabīga ir pati makšķernieku kopa. Arī tas ir normāli.

Tomēr ir vairākas *makšķernieku interešu*, var teikt, *puzles*, kuru faktiskā pastāvēšana neatkarīgi no priekšstata un izpratnes nav noliedzama. Atšķirība tikai tāda, cik un kā ar to *salikšanas procesu* ir saistītas makšķernieku biedrības un individuālie makšķernieki.

Bet, pirms runāt par *makšķernieku interesēm*, vispirms būtu jāsaprot – kas ir pats *makšķernieks*, proti, ko šis vārds nozīmē savā būtībā?

Vai nav tā, ka *makšķernieks pirmkārt ir cilvēks*, t.i., ar *saprātu apveltīta būtne*, kas savu vaļasprieku īsteno konkrētā *dabas vidē*, un tieši tāpēc, ka viņš ar *saprātu ir apveltīts, viņš ir atbildīgs*, lai vismaz šīs vides stāvoklis nepasliktinātos un zivju resursi nenoplicinātos?

Vai nav tā, kā vislielākā nozīme *atbildībai/bezatbildībai* ir tieši tad, kad makšķernieks *dabas vidē* atrodas vienatnē, var teikt, *aci pret aci* ar Dabasmāti?...

Protams, to var pieņemt vai noliegt, tas var patikt vai nepatikt vai tamlīdzīgi. Var par to arī paķīķināt. Katram sava izvēles iespēja. Arī izvēles iespēja piedalīties vai nepiedalīties *puzles salikšanas procesā*, jo ar varu neviens uz to taču nespiež. Bet, ja izvēle ir izdarīta, tad... kā ir ar *atbildību*? Vismaz savā priekšā?...

Zemāk par dažām *puzlēm*...

„Rūpes” un vaimanāšana.

Lai piedalītos *puzles salikšanas procesā* vai tā komentēšanā, būtu taču loģiski vispirms izzināt *makšķernieku interešu* lietu attīstības *dokumentēto faktu* vēsturi.

Vislielākajā mērā tas attiecas uz *makšķernieku intereses pārstāvēt gribošajiem* iz MOSP, kuri acīmredzot sava kolektīvā iekšējā komforta labad izzināšanas vietā par „baltu patiesību” ir pieņēmuši līdzdarboņu (tai skaitā no LMA *izslēgto*, nevis no tās *izstājušos* līdzdarboņu) apzināti sagrozītus, un līdz ar to klausītāju un arī pašu līdzdarboņu ausīm tīkamus „faktus”... Katram sava izvēles iespēja.

Runājot par makšķerņieku iespējām piedalīties *puzles salikšanas procesā*.

Iepriekš jau norādījām uz gana nožēlojamo realitāti, proti, makšķerņieku vienlaicīgi tā saukto „vides aizsardzības” biedrību faktisku ne-ieinteresētību par augstāk minētajiem dabas un vides aizsardzības normatīvo aktu grozījumiem un citu dokumentu izstrādi, jo tie vistiešākajā veidā attiecas uz vides aizsardzību. Iespējas bija atliku likām... Vienkāršoti runājot, *kolektīva nepieciešamība* pēc kaut kāda tāda bija nulles līmenī. Bet tā nav nejausība. Tā ir likumsakarība.

Un tas nu nekādi nav atkarīgs no valdes locekļu „armijas” lieluma vai mazuma, bet gan no valdes „kaujas spējām”, kuras vistiešākajā veidā izriet un ir atkarīgas no „kauju uzdevumiem”, t.i., no biedrību statūtos noteiktajiem mērķiem.

Un tas nekādi nav atkarīgs arī no biedrību biedru kvantuma, jo – vai tad biedru *kvantums* var nodrošināt biedrības *kompetenci un varēšanu ietekmēt lēmumu pieņemšanu*? Vai ne *mazs cinītis gāz lielu vezumu*?...

Piemēram, ārvalstīs makšķerņieku kvantuma jēdziens tiek lietots tikai tautsaimniecības statistikas sakarā. Tur *lēmumu pieņemšanas un pārstāvēšanas* sakarā cilvēkus interesē pavisam kas cits, piemēram – *kādi ir jūsu organizācijas mērķi*?... *kāda ir jūsu organizācijas idejiskā programma*?... *ko no programmas jūsu organizācijai ir izdevies sasniegt*?... *kādu lēmumu pieņemšanu jūsu organizācija ir izdevies ietekmēt*?... un tamlīdzīgi.

Latvijā – *cik jums ir biedru*?... *ko jūs pārstāvat*?... u.t.t. Domāšana – kā diena pret nakti.

„Kaujas uzdevumi” būtībā ir jebkuras biedrības *idejiskās un praktiskās darbības programma*.

Ja tādas nav (kā MOSP gadījumā), tad... to itin ērti var aizstāt ar da jebko. Arī ar pašiedomāta „misionārisma pārpilnām rūpēm”. Vai tad apziņa, ka kāds par tevi rūpējas (nav svarīgi kā, bet, redz, rūpējas) nav cilvēkus visos laikos piesaistījusi pie *rūpētāja* visvairāk? Un, ja nu vēl pats „galvenais misionārs” aicina aprūpējamus *pulkā un rūpēties par nākotni kopā*, t.i., no *aprūpējamā* pa fikso transformēties par „misionāru”, tad... Wow! Kā savulaik pionieri skandēja – *nāc pulkā cieši stāj, mūs diži darbi gaida!*...

Kas no populisma, konjunktūras un valdītāres apmierināšanas viedokļa *rūpētājam* var būt labāks par šo? Bez tam – abstraktas rūpes taču neizvirza nekādu konkrētu atbildību. Pat ne morālu. Sak, nu, nesanāca un viss. Piemēru visapkārt visās dzīves jomās – pārpārēm...

Tas ļoti atgādina 90.gadu sākumu, kad no pakšiem sāka līst ārā pēc varas tīkojoši dažādi „rūpētāji”, „misionāri”, „nācījas glābēji”, „speciālisti”, „padomdevēji”, „konsultanti” un tamlīdzīgi „multispečoki”, kuru faktiskā diletantisma radītās sekas daudzās dzīves jomās jūtamas un redzamas vēl joprojām... Atšķirība vien tāda, ka tagad diletantisms ir „progresējis”, proti, bieži izpaužoties nu jau apzinātas dezinformācijas, atklātas melošanas un pašiem diletantiem netīkamam fakti sagrozīšanas vai noliegšanas veidā.

Tāpēc šķiet komiskas, piemēram, tās pašas MOSP aktivitātes ūdensobjektu apsaimniekošanas „pamācību” sniegšanā citiem, pašiem *pamācītājiem* ne vella no tā nejēdzot. Kaut gan... kāda tam nozīme? Svarīgi, lai ir kas „pamācībās” klausās, jo ne „pamācību” process, ne tā *sausais atlikums* no *aprūpējamo* puses taču nerada nekādus iebildumus, jo neatkarīgi no „rūpētāja-misionāra” teikā vai rādītā gandrīz viss, ja ne viss, tiks pieņemts par „baltu patiesību”. Vai šajā gadījumā tas nav visnožēlojamākais?

Vēlreiz gribam uzsvērt, ka kaut vai viselementārākās intereses apmierināšanai, viedokļu rakstiskai vai mutiskai izteikšanai laika jebkuram interesentam bija atliku likām. Vajadzēja tikai gribēt, interesēties un patiesi *censties*, nevis vaidēt par *neskaitāmiem noteikumiem*, *kuru ir patiesi par daudz*, un kuri *jāmeklē pa visām iespējamām vietām*. Ārprāc! Kas tikai nabaga MOSP netraucē?... Protams, protams, visvairāk jau LMA.

Piemēram, vai kāds liedza tai pašai MOSP piedalīties Vides konsultatīvās padomes sēdēs, jo gandrīz par visiem raksta sākumā minētajiem normatīvajiem aktiem padomē tika diskutēts vairākkārtīgi? Jeb MOSP to uzskatīja *zem sava goda*, jo pirms pāris gadiem no gribēšanas iekļūt padomē bija sanācis čiks? Vai nav nožēlojami, ka ar to pašu brīdi MOSP par šo padomi vairs nebija nekādas intereses?

Kaut gan realitātē tādas nebija arī pirms tam, tik vien kā interese iekļūt konsultatīvajā padomē... iekļūšanas pēc. Vai nav komiski, ka MOSP vadonis ar pavadoņiem pāris reizes uz padomes sēdēm ieradās tad, kad... padomei bija paredzētas tikšanās ar jaunajiem ministriem vai ministrijas struktūru jaunajiem vadītājiem?

Respektīvi, realitāte bija tāda, ka *pārstāvēt gribošajiem* nebija ne gribēšanas, intereses, ne *cenšanās*, un laiks tika veltīts daudz „intelektuālākām” nodarbēm. Cita starpā arī dezinformācijas sniegšanai internetā

par likumprojektu „Grozījumi Zvejniecības likumā”, LMA projekta „Grozījumi „Makšķerēšanas noteikumos” demagoģiskai un bērnišķīgi histēriskai „komentēšanai” u.t.t.

Starp šīm „intelekta augstākās raudzes pērlēm” īpaši izcēlās kāda MOSP valdes locekļa paradokss vārsmojums – „*Makšķerniekiem ietekmes nebūs, jo viņi paši gana necenšas to dabūt*”. Iespējams, ka to ievietosim starp citām prātulām www.dzivaivsudens.lv – *Vides aizsardzība – Interesanti...*

Tikai nav saprotams, vai ar *gana necentīgajiem makšķerniekiem* ir domāti visi Latvijas makšķernieki, tai skaitā arī MOSP esošie, vai tikai *citi makšķernieki*, kuri nav MOSP, bet kurus MOSP [tik un tā] grib pārstāvēt?

Zinot MOSP vadības domāšanas un realitātes uztveres, maigi izsakoties, īpatnības, nav šaubu, ka šim vārsmojumam nav nekāda sakara ar paša vārsmotāja vai viņa biedrības vai tās „jumta” biedrības MOSP darbošanās paškritisku vērtējumu, kurai, kā no vārsmojuma var noprast, ar *ietekmi* un *cenšanos* viss ir kārtībā...

Tāpēc runa droši vien var būt tikai par tiem *citiem*, kuri nav MOSP... Bet par to, vai realitātē ar pašas MOSP *ietekmi* un *cenšanos* patiešām viss ir kārtībā, par to zemāk. Arī par to, vai tiem *citiem* realitātē patiešām nekādas ietekmes nav bijis un nav...

Doma par *makšķernieku ietekmi* gan nav oriģināla, jo LMA par to jau vairākkārtīgi ir rakstījusi iepriekšējos gados, kā arī nesen LMA projekta „Grozījumi Makšķerēšanas noteikumos” sakarā, tā koncepcijas skaidrojumā norādot, ka *nepieciešams aktivizēt vietējo, jeb reģionu makšķernieku, bet jo sevišķi vietējo makšķernieku biedrību līdzdalību dažādu lēmumu pieņemšanā*.

Kāpēc *aktivizēt*? Patīk vai nepatīk – vai realitātē viens no būtiskiem iemesliem daudzu makšķernieku biedrību inertumam nav faktiskais slinkums? Protams, tas nebūt nenozīmē, ka visām biedrībām vajadzētu būt aktīvām vai superaktīvām. Runa ir par aktivitāti viselementārākajā, kaut vai sava pagasta līmenī... Nav nekas slēpjams – vai visas, piemēram, arī LMA esošās biedrības, ir aktīvas tik, cik varētu būt? Nebūt tas tā nav...

Tāpat LMA vairākkārtīgi ir rakstījusi par *makšķernieku kompetences trūkumu vai iztrūkumu*, kā rezultātā viņu līdzdalība lēmumu pieņemšanā pagasta, novada vai reģionālā līmenī iepriekšējos gados un pašlaik ir apšaubāma vai pat neiespējama.

Respektīvi, problēma nav *ietekmes dabūšanā* vai *ne-dabūšanā*, bet *makšķernieku faktiskā nespējā kompetenti definēt un pamatot mērķi vai mērķus, kuru sasniegšanu viņi gribētu ietekmēt*.

Tas nozīmē, ka pirmkārt vajag *censties „dabūt” kompetenci*, un tikai pēc tam domāt par *ietekmes dabūšanu*, jo spēja kaut ko ietekmēt pirmkārt ir atkarīga no kompetences. Vēlams gan atcerēties, ka arī *ne kompetenci*, ne *ietekmi* gatavā veidā uz paplātes neviens nepienesīs.

Iedomāsimies – pie kādas pašvaldības vadības ierodas vietējie makšķernieki un, piemēram, saka – *Mēs gribam, lai mūsu pašvaldības ūdeņos beidzot būtu kārtība! Vadība – Malači, re, mums, tāpat kā nāburgiem, arī ir sabiedriski aktīvi puiši, nu, mīļie veltētāji, par ko esam norūpējušies? Puiši – Nu, mums rūp, lai būtu kārtība. Vadība – Pareizi, kārtībai jābūt, mums arī tā rūp, bet konkrēti ko jūs gribat? Puiši – Nu, lai tīklus vairāk neliktu, piegriezies... lai būtu kontrole... lai zivju būtu vairāk... lai ūdeņiem būtu nākotne... nu, kaut kā tā. Vadība – Ļoti labi, uzlieciet savas rūpes uz papīra un pamatojiet! Mēs rūpīgi visu izdiskutēsim un pieņemsim lēmumu.*

Apmēram tā vai līdzīgi... Pēc tam vairs nav ne rūpju, ne papīra, ne lēmuma. Vai tad tā nav realitāte?

Bet kā ir ar pašiem Latvijas *gana necentīgo* makšķernieku intereses *pārstāvēt gribošajiem*? Vai ar pašu *cenšanos* viss ir kārtībā? Ne vella, kungi, pat ne tuvu tam.

Kas jums, par citiem vaimanājošiem un citu darba „vērtētājiem” (tā paša vārsmotāja izpildījumā – „*Nu, man grūti piekrist, ka pašreizējā LMA kaut ko dara makšķernieku interesēs, pat par vides aizsardzības interesēm varētu pastrīdēties.*”), ir aizliedzis *gana censties*, lai *ietekmi dabūtu*?

Jo lielāks biedru kvantums, jo lielāka *kompetence*, *cenšanās*, *ietekmes dabūšana* un *izaugsmes stabilitāte*? Kādas *izaugsmes*?...

Vai arī tas ir kaut kāds bērnišķīgs aizvainojums uz visu un visiem – redz, uz sanāksmēm un sēdēm mūs taču neaicina? Bet vai kungi ir *pacentušies* paškritiski padomāt – kāpēc neaicina? Vai, piemēram, vadoņa kompetences līmenis konkrētos jautājumos ir pietiekams, lai vispār būtu jēga aicināt un uzklaut?

Ā, kungiem par to nekas nav zināms... Nu, nu, tikai... kāpēc nav zināms? Labi, lai tas paliek pašu ziņā.

„Izlobīt”, lai saprastu...

Loģiski – uztverot realitāti izkropļotā veidā, to aizstāj pašapmāna radītas iedomas un abstrakta pārlicība. Vai ne klasiska „bērnišķīguma sindroma” pazīme? Vai par šādām pieaugušām cilvēciskām būtņēm nav dzirdēts sakām – „bērna prātiņā”? Un, jo tālāk pašradīto iedomu un pašapmierinātības purvā, jo vairāk kungi laupa izredzes pašiem sev uzdot jautājumu – bet ja nu realitātē lietas tomēr ir savādākas?...

Cilvēces rīcībā ir sen pārbaudītas „zāles”, lai *censtos* no „bērnišķīguma sindroma” tikt vaļā. Bet gana nepopulāras. Vienas no tām sauc par *pašizglītošanos*. *Pārstāvēt gribošajiem* savu lielummāniju un pašprietiekamības apziņu vajadzēja nolikt malā un atnākt uz kādu sanāksmi augstāk minēto likumprojektu sakarā pašiem, lai *pacenstos* no to satura „izlobīt” vides aizsardzības ABC, un gūt kaut vai minimālu priekšstatu par sev īstenībā *mīglā tītām lietām*.

Varbūt tas līdzētu arī vārsmotājam kaut vai aptuveni nojaust, *kas notiek* (līdz *aptuvenai saprašana* vēl tālu), jo pašlaik *pastrīdēties pat par vides aizsardzības interesēm* viņš noteikti nevarētu. Jebkurš Ekoskolas skolēns viņu *nolīktu pie vietas* dažu minūšu laikā. To pašu viņam kā ar saprātu apveltītai un līdz ar to arī uz personisku paškritiku it kā spējīgai būtnei *mīglā tīto lietu* dēļ.

Bet *saprašana* par to, ko *pašreizējā LMA dara makšķernieku interesēs*, vārsmotājam ir tieši proporcionāla *rozā brillu* dioptrijām un vadoņa „atskaitēm”, bet par to, ko darījusi „kādreizējā” LMA – tieši proporcionāla dažu līdzdarboņu ausī sačukstētajai „baltajai patiesībai”. Varam tikai izteikt līdzjūtību.

Protams, var jau par to paķīkināt un tradicionāli *apkošļāt* internetā...

Piedalīšanās vides aizsardzībai veltītās sanāksmēs nāktu arī par labu lai beidzot saprastu, ka „Makšķerēšanas noteikumi” nav visu normatīvo aktu „naba”, kā arī to, ka makšķerēšana nav kaut kāda no citām nodarbēm izolēta padarīšana. Proti, ir apmēram pieci (nevis *neskaitāmi*) zivsaimniecības un vides aizsardzības nozares normatīvie akti, kā arī pašvaldību saistošie noteikumi, kuri vairāk vai mazāk var ietekmēt *makšķerēšanas iespējas*. Pozitīvi vai negatīvi.

Respektīvi, runa ir par to pašu *dabas vidi, kurā makšķernieks īsteno savu vaļasprieku (intereses), un kurā savas intereses īsteno arī... citi interesenti*. Šī *dabas vide* ir gana pievilcīga, tāpēc laiku pa laikam savas intereses tajā cenšas *iebīdīt* arī jauni pretendenti (*interesu grupas*). Un tādu nav mazums. Sevišķi pēdējā laikā, jo publiskie ūdeņi ir gandrīz vai pēdējais, kam Latvijā dažādos veidos vēl var mēģināt „uzlikt ķepu”...

Varam droši apgalvot, ka daudzi par to nav ne tikai iedomājušies, bet pat nenojauš, cik tas ir nopietni.

Kā zināms, nacionāla un internacionāla „ķepa” zemei ir „uzlikta” gandrīz jau pilnībā.

Viens no spilgtākajiem pēdējā laika *berzēšanas* piemēriem publisko ūdeņu interešu sakarā – peripetijas ap augstāk minētajiem grozījumiem MK noteikumos „*Noteikumi par ūdenstilpju un rūpnieciskās zvejas tiesību nomu un zvejas tiesību izmantošanas kārtību*”, kurus pagājušā gada vasaras sākumā bija sagatavojis VARAM Telpiskās plānošanas departaments, un kuros *makšķerēšanas iespējām* bija sagatavoti pamatīgi pārsteigumi... Ir zināms, ka „idejiskās kājas” šiem grozījumiem „auga” no Rīgas pilsētas domes.

Protams, par grozījumiem arī šajā normatīvajā aktā neviena makšķernieku – vides aizsardzības biedrība nekādu interesi neizrādīja.

Šoreiz lai izpaliek detalizētāks stāstījums, jo tas varētu būt atsevišķa raksta vērts, tikai piebīdīsim sekojošo. Pirmkārt, noteikt ZL deleģējumu minētā normatīvā akta izdošanai savulaik ierosināja ZM. Otrkārt, satura un formas ziņā tas ir vēl arhaiskāks nekā pats ZL.

Treškārt, LMA savu priekšlikumu paketē cita starpā sniedza arī pamatotu atzinumu, ka minētais normatīvais akts faktiski ir atsevišķu vides aizsardzības un zivsaimniecības nozares normu *mehānisks savienojums*, un tajā noteiktās *rūpnieciskās zvejas tiesību nomas un zvejas tiesību izmantošanas kārtības* normas tiešā veidā dublē jau ZL un citos zivsaimniecības nozares normatīvajos aktos noteiktās normas.

Visstriktāk LMA iebilda pret to, ka publisko ūdenstilpju noma bez jebkāda pamatojuma tiek saistīta ar komerciālo, pašpatēriņa zveju un makšķerēšanu. Absurds.

LMA rīcībā ir droša informācija, ka tās priekšlikumu paketē ietvertajiem pamatojumiem, kuros normu dublēšanās fakti uzsvērti jo īpaši (tie tika norādīti atsevišķā salīdzinošā tabulā), bija sava nozīme, lai VARAM un ZM pieņemtu lēmumu *nomas noteikumus* kardināli pārskatīt pēc „Zemes pārvaldības likuma” stāšanās spēkā. Iespējams, ka atsevišķā veidā šie noteikumi vairs nepastāvēs vispār.

Pašlaik šo MK noteikumu grozījumu tālākā virzība ir „uzkārusies”, jo VARAM iebilst pret to, ka pašvaldībām tiktu dotas tiesības pašām noteikt atvieglojumus publisko ūdeņu nomas maksai. Vai šī skepse neaplicina, ka LMA augstāk rakstītajiem riskiem Latvijas Pašvaldību savienības gribēšanu sakarā bija savs pamats?

Lai lasītājam būtu labāks priekšstats par mēģinājumiem „uzlikt ķepu” publiskajiem ūdeņiem un tajos *iebīdīt savas intereses*, sniegsim tikai vienu no vairākiem piemēriem, ar kuru var iepazīties [šeit](#)

Vai darbs pie tā, lai mazinātu, novērstu vai iespēju robežās nepieļautu *citu interešu grupu* ietekmes palielināšanos un dominēšanu *publisko ūdeņu dabas vidē*, nav *iestāšanās par makšķernieku interesēm*?

Vai darbs pie tā, lai arī pati makšķerēšana, kas tiek īstenota šajā vidē, savā būtībā būtu *inteliģenta*, nav *iestāšanās par makšķernieku interesēm*?

Tie ir tikai pāris vides aizsardzības virzieni, ar kuriem gadu gadiem nodarbojas LMA kā vides aizsardzības biedrība.

Protams, arī par to var paķīķināt un *apkošļāt* internetā...

Vai *pārstāvēt gribošie* un citi „viszinošie” maz ir iedomājušies, ka „Makšķerēšanas noteikumos” noteikto prasību liberalizēšana liberalizēšanas pēc (runa ir par *dabas vidi*, nevis par makšķerēšanas specifiski *iekšējām lietām*) būtu kā „medus maize” uz šo *dabas vidi* pretendējošām jaunām *interešu grupām*, kuru dažādu kombināciju rezultātā varētu reāli rasties situācija, ka makšķerniekiem viņu priekšā būtu jāsaliecas deviņos kūkumos, lai tiktu pie pamakšķerēšanas ar *jaunpienācēju interesēm* saistītajos publiskajos ūdeņos? Ja vispār tiktu...

Var iedomāties kāda sāktos vaimanāšana, histērija un tamlīdzīgas izpausmes internetā un citur, makšķerniekiem kādu dienu pamostoties pie publisko ūdeņu *ieplaisājušās* vai *sasistās siles – nu, un kur tad bija LMA?...* *tas ir LMA biznesa projekts!...* *LMA bīda savas rebes!...* *LMA sāk prihvatizēt publiskos ūdeņus!...* *LMA ir sašķēlusi makšķerniekus!...* *ko LMA vispār ir izdarījusi makšķernieku labā?...* *LMA nekad nav rūpējusi makšķerēšanas un ūdeņu nākotne!...* un tamlīdzīgas stulbības.

Skaidrībai un „pieleķšanai” – ja kāds atkarībā no sava personiskā *Ego* attīstības līmeņa izjūt nepieciešamību publiskajā telpā apmierināt pirms tam kaut kur citur nerealizētās pašapliecināšanās vēlmes, cenšoties/mēģinot/gribot u.tml. LMA darbībā „saskatīt” kaut kādas savtīgas intereses, tad viņš ir vienkārši stulbs, jo nav spējīgs iedomāties, ka pastāv arī tādas viņam *miglā tītas lietas* kā *cilvēciska pārlicība*, *cilvēcisks pienākums* un *cilvēciska atbildība* (kaut vai savu bērnu un mazbērnu priekšā), kā arī, atvainojiet par atkārtošanos, *inteliģentums*.

Tā kā vienam otram no „viszinošajiem” un *pārstāvēt gribošajiem* garīgā pubertāte acīmredzot neiestāsies nekad, tad gaidīt atjēgšanos šķiet bezcerīgi. Tāpēc atliek vien pievienoties pasaules ekonomikas pētnieka un vēsturnieka profesora Karlo Čipollas (*Carlo M. Cipolla*), viņš arī „Cilvēku stulbuma pamatlikumu” autors, secinājumam – „*Stulbs cilvēks piedzimst stulbs, ja tāds ir bijis Likteņa lēmums.*”...

Piektajā pamatlikumā viņš ir vēl skarbāks – „*Stulbs cilvēks ir visbīstamākais no personu tipiem.*” Kāpēc tā? Tāpēc, ka, vienkāršoti runājot, stulbenis, parasti būdama ar sevi bezgala apmierināta būtne, ne par ko neatbild.

Ne citu, ne savā priekšā.

Makšķernieku koptēls...

Augstāk jau minējām, ka ir cilvēki, kuri daudzu ar makšķerēšanu un vides aizsardzību saistītu lietu realitāti uztver izkropļotā veidā. Nav svarīgi, vai tas ir nezināšanas, ne-izglītotības, iekšējās nevīžības, slinkuma, pašapmāna radīto iedomu, psihes problēmu vai kādu citu iemeslu rezultāts. Kā nu kuram...

Protams, katram cilvēkam ir tiesības un iespējas izteikt savu viedokli, komentāru, secinājumu u.tml. Pamatotu vai nepamatotu. Da jebkur. Kā zināms, visplašākās iespējas izteikties publikas priekšā sniedz arī dažādi diskusiju forumi internetā, ko daudzi cilvēki atkarībā no sava personiskā *Ego* attīstības līmeņa izmanto arī sevis pašapliecināšanas labad. Acīmredzot tāpēc, ka šo vēlmi nav izdevies piepildīt citādā veidā kaut kur citur. Cilvēciski tas ir saprotams.

Arī tas, ka cilvēki savu viedokli, komentāru, secinājumu u.tml. izsaka pieņēmuma vai kādā citā formā. Bet, ja cilvēki to „viszinoši” izsaka *apgalvojuma* formā, realitātē konkrētās lietās faktiski būdami diletanti, tad tā jau ir līdzcilvēku dezinformēšana. Un šajā gadījumā nav svarīgi, vai dezinformācija ir neapzināta vai apzināta.

Svarīgi ir tas, ka dezinformācija „trāpa” ne tikai pa pieaugušiem cilvēkiem, kuri iecerējuši sākt nodarboties ar makšķerēšanu, bet arī pa gados jauniem cilvēkiem, kuri *apgalvoto vairāk vai mazāk uztver un pieņem par „baltu patiesību”, saviem draugiem un paziņām pēc tam stāstot „zini, es internetā uzzināju...”*. Tālāk seko dezinformācijas ķēdes reakcija... Un tas nu ir ļoti nopietni.

Žēl, ka „viszinošie”, bet jo sevišķi *pārstāvēt gribošie* par to nav pat iedomājušies.

Vai nav paradoksāli – no vienas puses viens otrs no *pārstāvēt gribošajiem* publiskajā telpā vaimanā par *neizglītotajiem un gana necentīgajiem makšķerniekiem* un viņu it kā neesošo *ietekmi*, bet no otras puses turpat publiskajā telpā un citur demonstrē *lietu nevēgšanas* augstāko raudzi? Un tai pašā laikā gvelž par *makšķerņu koordināciju, interešu pārstāvību, īstenošanu* u.tml. Absurds.

Kā zināms, cilvēks kā ar saprātu apveltīta būtne ir apveltīts arī ar spēju kontrolēt savu darbību un paredzēt tai sekas. Diemžēl *spēja paredzēt sekas* nav garantēta *spējai būt par sekām atbildīgam*... Arī izteikta vai rakstīta vārda sakarā.

Vai jums, „vizziņošie”, bet jo sevišķi *pārstāvēt gribošie* kungi nav ienācis prātā, ka jūsu gvelztās stulbības nebūt nenāk par labu arī priekšstatam par makšķerņu koptēlu ne tikai gados jaunu cilvēku skatījumā un sabiedrībā kopumā, bet arī atsevišķās valsts institūcijās, pašvaldībās, NVO un citur?

Tieši tā, patīk jums vai nepatīk, bet priekšstats par šādu koptēlu (simboliskā nozīmē) pastāv.

Vēl vairāk – patīk jums vai nepatīk, bet tas tiek uzskatīts par gana *inteligentu*, jo *inteligentumu* nenosaka tas, cik tu esi spējīgs *ņemt*, bet tas, cik tu esi spējīgs *dot*...

Vēl jo vairāk tāpēc, ka makšķerēšana ir viens no nedaudzajiem gana jūtīgajiem vaļaspriekiem. Kāpēc *jūtīgajiem*? Tāpēc, ka tas ir saistīts ar *dzīva dabas resursa (zivju) iegūvi vaļasprieka apmierināšanai*, kam ar normatīvo aktu formalitātēm nav nekāda sakara. Bet ar *vaļaspriekotāju iekšējo kultūru, inteligentumu un ētiku* gan.

Šis koptēls nav radies pats no sevis un nav radīts „uz sitienu”, arī makšķerņu dabūtā ietekme. Lai šis koptēls tiktu pieņemts, novērtēts un respektēts dažādos likumdevējvaras un izpildvaras līmeņos, makšķerņiem vispirms realitātē ar konkrētiem darbiem vajadzēja apliecināt savu gribu un spēju aktīvi un profesionāli nodarboties ar tādu lietu risināšanu, kuras var saukt par makšķerēšanas ārlietām. Un viena no galvenajām *ārlietām* ir jau pieminētā *dabas vide*, kurā savas intereses īsteno ne tikai makšķerņi.

Vai arī pēdējā laika likumdošanas procesi un panākto galarezultātu fakti šo novērtējumu, respektu un makšķerņu ietekmi neaplicina gana uzskatāmi?

Savukārt makšķerēšanas specifiskās *iekšlietas* būtībā nevienu neinteresē, izņemot pašus makšķerņus, kas ir absolūti normāla parādība. Tā tas ir visā pasaulē.

Jums, *pārstāvēt gribošie*, ar *makšķerņu koptēla radīšanu, pastāvēšanu, uzturēšanu* un *ietekmes dabūšanu nebija un nav nekāda sakara*. Bet jums ir sakars ar ko citu.

Vai nav nožēlojami, ka runas par to, ka *makšķerņi nav vienoti* sākās pirms „vēsturiskā” makšķerņu foruma (par to zemāk), kas 2011.gadā notika ZM? Protams, protams, kaut kādu „ideoloģisku pamatojumu” foruma organizēšanai taču vajadzēja...

Vai nav nožēlojami, ka šīs runas publiskajā telpā tika uzturētas arī pēc tam, kad *makšķerēšanas jomas lauciņā* parādījās pašpasludinātā Latvijas makšķerņu „interesu pārstāve” MOSP?

Vai nav nožēlojami, ka runas aktivizējās un parādījās atsevišķi „rakstu darbi” laikā, kad Saeimā tika apspriesti arī LMA priekšlikumi grozījumiem ZL?

Vai nav nožēlojami, ka laika ziņā šīs runas sakrita arī ar publiskajā telpā parādījušos *cilvēka ar lielu burtu* Stikuta murgaino ideju par makšķerņu „ierāmēšanu” *hierarhiskā sistēmā* (lasi – zemākais *pakļaujas* augstākajam)?

Bet tālāk minētais nav pat nožēlas vērts, jo runa šajā gadījumā nav par *makšķerņu koptēlu*, bet par pašas MOSP tēlu un prestižu, kuru vadonis šoreiz *pacentās* „uzspodrināt” pa lielam (citāts burts burtā): „(..) *Cik viens depuētāts Kudums tautsaimniecības komisijā cilvēkiem laiku iztērēja Birkova priekšlikumus bīdot? Cik vēl laika tiks iztērēts, kamēr trešajā lasījumā būs jāatspēko "redakcionāla rakstura labojumi", kurus Birkovs caur tieslietu departamentu izkārtāja? cik cilvēkstundas vēl tiks vienkārši izķēzītas privātas vendetas vārdā? (..)*” (V.S.O.P., copeslietas.lv, 31.01.2014.).

Šī vadoņa bērnišķīgi histēriskās lēkmes izpausme portālā noturējās gan nepilnas divas dienas, jo administrācija 01.02. to dzēsa kā *tēmai* [Lielu] *neatbilstošu*. Tomēr, domājams, šis laiks bija pietiekams, lai tā nepaliktu neievērota... Vai *pārstāvēt gribošie* domā, ka pēc kaut kā tāda MOSP „*ietekme*” „palielināsies vēl vairāk”, un valsts institūcijās to turpmāk gaidīs ar vēl „atplēstākām rokām” kā līdz šim? It sevišķi Saeimā?...

Vai nav anekdotiski – tagad par *iebīdītajiem Birkova priekšlikumiem* un *redakcionāla rakstura labojumiem* vadonis ir sajūsmā – „*Šī [ZL] likuma izsludināšana dod plašākas iespējas makšķerņiem,*

mums kļūst vairāk vietas uz ūdeņiem un lielāks iespējas darboties procesos, kuri ietekmē mūsu nākotni.” („Bezgalīgā stāsta” 1.daļas beigās!”, V.S.O.P., copeslietas.lv, 30.05.2014.)?

Un vēl. Vadonim, kas internetā mēdz citiem tēvišķi „viszinoši” ieteikt būt *pacietīgiem* un *uzcītīgiem*, kaut ko *papētīt* vai *izpētīt* (par to zemāk), stresa mazināšanai un *pašizglītošanās* labad ieteikums *izķēzīt* dažas savas *privātās cilvēkstundas*, lai *pacenstos izpētīt šito...*

Pirmkārt – vai Saeimā ir *tieslietu departaments*, vai Juridiskā komisija un Juridiskais birojs? Ja nekas nesanāk, varbūt varētu līdzēt piebiedrošanās skolēniem *Ēnu dienā*, lai neuzkrītoši izpētītu un norakstītu uzrakstus pie Saeimas plenārsēžu ēkas kabinetu durvīm... Vai arī tā ir *piekasīšanās pie vārdiem*, jeb vadoņa faktiskā diletantisma kārtējais apliecinājums?

Otrkārt – vai *Birkovs* tiešām kaut ko *izkārtoja caur „tieslietu departamentu”*, vai Juridiskais birojs pats viņu uzaicināja *redakcionāla rakstura labojumu veikšanai*?

Treškārt – vai LMA *redakcionālā rakstura labojumu* priekšlikumu apspriešanā un saskaņošanā Juridiskajā birojā piedalījās viens pats *Birkovs*, vai arī ZM Zivsaimniecības departamenta direktors Normunds Riekstiņš un Latvijas Pašvaldību savienības pārstāve Sniedze Sproģe?

Kāpēc uz apspriešanu neaicināja *Balodi*? To var nepētīt, jo tas viņam labi zināms arī bez izpētīšanas...

Iekšējā kultūra, inteligentums un ētika...

Interesanti, ko ar *makšķerņieku vienotību* vispār izprot paši runu autori un runātāji?

Vai *makšķerņieku pārstāvniecības centralizēšanu*, lai attiecīgajiem kungiem būtu parocīgāk censties īstenot savas ambīcijas un ZM ierēdņiem, kā paši saka – *tehniski vienkāršāk ar makšķerēšanas jomu komunicēt*?

Ja tā, tad tas attiecas uz padomjlaiku parauga „vienotības” *formu* un neko citu.

Vai *makšķerņieku idejisku vienotību*?

Ja tā, tad tas attiecas *makšķerņieku vienotības saturu*, kas realitātē principiāli neinteresē ne attiecīgos kungus, ne ierēdņus.

Kāpēc neinteresē? Tāpēc, ka *vienotības idejiskais saturs pirmkārt ir attiecināms uz šīs jomas iekšējo kultūru, inteligentumu un ētiku.*

Un tās nu ir „lietas”, kuras nekāda vara ne ar kādiem normatīvajiem aktiem vai citiem dokumentiem regulēt vai ietekmēt nevar. Arī attiecīgie kungi ne.

Vienkārši un saprotami. Tai pašā laikā – daudziem pagalam netīkami...

Jāpiebilst, ka *makšķerņieku iekšējai kultūrai, inteligentumam un ētikai* ir vistiešākais sakars arī ar „Makšķerēšanas noteikumiem”. Vai, piemēram, ziemeļvalstīs copējošajiem latvju makšķerņiekiem nav ienācis prātā, ka šajās (un citās) kultūrvalstīs makšķerēšanas noteikumi ir daudz liberālāki kā Latvijā ne tāpēc, ka zivju resursu krājumi tajās ir patiesi stabilā stāvoklī, bet tāpēc, ka valsts vara, pašvaldības un ūdensobjektu apsaimniekotāji vārda tiešā nozīmē uzticas makšķerņieku idejiskajai vienotībai, t.i, uzticas makšķerņieku iekšējai kultūrai, inteligentumam un ētikai?

Citiem vārdiem sakot – makšķerņieku idejiskajai vienotībai daudzās pasaules valstīs ir ievērojami lielāka praktiska nozīme nekā makšķerēšanu regulējošiem normatīvajiem aktiem. „Smieklīgi”, vai ne?

Diemžēl ar makšķerņieku *idejisko vienotību* makšķerējot citu valstu ūdeņos ir zināmas problēmas. Proti, vairākās vietās Skandināvijā vietējiem labticīgajiem ūdensobjektu apsaimniekotājiem un makšķerēšanas tūrisma organizētājiem kādu laiku atpakaļ iestājās pamatīgs šoks redzot, kā ar zivju resursiem izdarās skaitliski arvien pieaugošā *internacionālā makšķerņieku „armija”*. *Melnā saraksta galvgalī* ir Vācijas, Polijas un, patīk vai nepatīk, arī Latvijas „*armijnieki*”.

Tas bija galvenais iemesls dažviet mainīt vietējos makšķerēšanas noteikumus. Arī mūsu *fileju ķērāju* iecienītajā „atpūtas vietā” Ālandu salās. Bet, piemēram, uz skaita limita noteikšanu *viesmakšķerņiekiem* dabiskā laša izvešanai no Norvēģijas uzstāja pat karalis...

Tāda ir realitāte.

Kāds ar šiem vārdiem – *iekšējā kultūra, inteligentums un ētika* ir sakars vienam otram makšķerņieku forumam internetā, „diskutēšanai” visbiežāk notiekot *getliņvalodā* atbilstoši „intelektuālajam” dzinulim *Es!*, nevis... *Mēs – liela pieaugušu cilvēku kopa, kurus savstarpēji saista kopējs vaļasprieks?*

Vai vārdi *makšķerņieku iekšējā kultūra, inteligentums un ētika* kaut kad ir izskanējuši, piemēram, TV raidījumos makšķerņiekiem? Ā, ja nu ir vēl „augstāka misija” – „(..) *izglītēt un mācīt makšķerņiekus, lai viņi*

no katras copes reizes gūtu prieku.”, tad nu neko... Protams, protams, uz āķīša pareizi uzmaukts, un tāpēc pretī smaidošs tāriņš arī var sagādāt milzu prieku.

Vai kaut viens no šiem vārdiem izskanēja „vēsturiskajā” makšķernieku forumā?...

Vai Latvijā vispār kaut kad ir dzirdēti vai kaut kur lasīti vārdi – *makšķernieku idejiskā vienotība*? Jāatvainojas par nekautrību – izņemot LMA publikācijās?

Ja makšķernieku *iekšējo kultūru, inteligentumu un ētiku* nevar noteikt vai regulēt ne ar kādiem normatīvajiem aktiem, kuru ievērošana būtu vispārēji obligāta, tad kā līdz šim taču makšķernieku lielākajai daļai nenoliedzami tīkamām „lietām” vispār lai nonāk?...

Vai arī, citējot bijušo Latvijas Makšķerēšanas sporta federācijas prezidentu Stikutu, sauktu arī par *demagogu Nr.1 – tas makšķerniekiem tikai sarežģīs dzīvi?*...

Padome vai biedrība?

Individuālajiem un makšķernieku biedrību pārstāvjiem, kuri piedalījās forumā, tā iecerētāji un organizētāji piedāvāja divas izvēles iespējas šādā secībā:

1. veidot *makšķernieku nevalstisko organizāciju sadarbības padomi, vienotu visu Latviju aptverošu biedrību.*
2. veidot „*Makšķernieku konsultatīvo padomi*”, kuru vadītu ZM.

Daļa no forumā klātesošajiem makšķerniekiem izvēlējās pirmo. Iespējams arī tāpēc, ka „sadarbības padomes” nosaukums šķita svarīgāks, nozīmīgāks, idejiski it kā pārliecinošāks, emocionālāks, „svaigāks” un tamlīdzīgi, un juridiskais statuss – *biedrība* „piesolīja” arī neatkarību no ZM, pret kuru makšķernieki nekādas dziļās simpātijas nav izjutuši...

No izvēles brīvības viedokļa – viss kārtībā. Gan ZM, gan *pārstāvēt gribošie* varēja būt apmierināti.

[ZM] – *Tad jau redzēs kā šiem ies... jā, maz jau nu gan to pārstāvju un tālāk sadarboties gribētāju bija... nu, nekas, vismaz kādu laiku būs miers...*

[*Pārstāvēt gribošie*] – *Wow, viss štokos! Tagad pa fikso jāsāk rakt pamatus jaunajai organizācijai...*

Apmēram tādas varēja būt foruma *sausā atlikuma* pēcgaršas...

Tikai... kāpēc neviens no klātesošajiem neiedomājās foruma organizēšanas iniciatoriem un ZM paprasīt – kāpēc „sadarbības padomi” nebija paredzēts izveidot pie ZM? Noteikt attiecīgu deleģējumu ZL taču nebūtu nekāda problēma. Bez tam, vai izvēlētais „sadarbības padomes” nosaukums nebūtu nesalīdzināmi atbilstošāks padomei, kura darbojas pie ZM, nevis biedrībai?

Vai realitāte foruma „aizkulisēs” nebija tāda, ka iniciatoriem tas būtu pagalam neizdevīgi?...

Vai realitāte „aizkulisēs” nebija tāda, ka ZM gluži vienkārši nevēlējās uzņemties nekādas saistības? Sak, savas *iekšējās lietas*, makšķernieki, risiniet paši. Paši gribējāt forumu sasaukt, paši nobalsojāt, paši domājiet, paši dibiniet, paši dariet u.t.t. Vārdu sakot, „vārieties paši savā katliņā” (*biedrībā*), kāds mums [ZM] ar to sakars? Uzorganizēt forumu palīdzējām? Palīdzējām. Ko vēl jūs gribat?

Ja tas tiktu izteikts vārdos, vai ministrijai nebūtu taisnība?

Kāpēc ZM nebija ieinteresēta „*Makšķernieku konsultatīvās padomes*” izveidē (atjaunošanā) pie ZM? Gluži vienkārši tāpēc, ka tās izveide varētu būt gana riskants „pasākums”...

Viens no būtiskākajiem riskiem – makšķernieki varētu pieprasīt, lai jaunajā „*makšķernieku padomē*” viņu pārstāvniecība būtu 100%, jo „*mirušajā makšķernieku padomē*” tā tas nebija. Tādējādi tajā vairs nebūtu *citas ieinteresētās personas*, kuras makšķernieku lēmumus varētu „atvēsināt”, piergulēt vai kā citādi ietekmēt *iekšēji*. Galarezultātā varētu sanākt tā, ka „*makšķernieku padome*” būtu praktiski neregulējama un neietekmējama. Ne *iekšēji*, ne *ārēji*...

Tas attiecībā uz ierēdniecību.

Bet kādu risku „*makšķernieku padomes*” izveide radītu *pārstāvēt gribošajiem*? Būtībā gandrīz vai to pašu kā ZM, proti, tajā ievēlētos makšķernieku pārstāvjus (*padomes locekļus*) attiecīgie kungi *regulēt* vai *ietekmēt* nu nekādi nevarētu, jo *padomē*, atšķirībā no *biedrības*, darbojas pretendentu *ievēlēti padomes locekļi*, bet *biedrībā* – tajā *uzņemti biedri*, kas nav viens un tas pats.

Kā zināms, *padomē*, atšķirībā no *biedrības*, nepastāv ne *lēmējinstiitūcija* (kopsapulce vai pārstāvju sapulce), ne *izpildinstiitūcija* (valde), ne kāda cita struktūrvienība. Līdz ar to *padomē* esošie *locekļi* (*pārstāvji*) vienlaicīgi ir gan *lēmumu pieņēmēji*, gan *pieņemto lēmumu izpildītāji*. Tādējādi *padomes* sēdes būtībā var saukt par kopsapulcēm.

Tā kā lēmumu pieņemšanas un izpildes procedūra *padomē* ir principiāli savādāka nekā *biedrībā*, tad var teikt, protams, nosacīti, ka *padome* savā ziņā ir demokrātiskāka nekā *biedrība*.

Kas *pārstāvēt gribošajiem* būtu neparocīgāks un ambīcijām neatbilstošāks par šo?

Un vēl. Kāda „makšķerņieku padomes” izveides gadījumā varēja būt garantija, ka tajā tiktu ievēlēti, piemēram, *pārstāvēt gribošie*?

Tāpēc arī vajadzēja *biedrību*... ar dekoratīvu nosaukumu „padome”.

Kur realitāte, kur maldināšana?

Nacionālās makšķerņieku biedrības, kuru sastāvā ietilpst *juridiskas* vai *juridiskas un fiziskas personas*, sauc par federācijām vai asociācijām, kas parasti tiek iekļauts to nosaukumos. Arī tāpēc, lai sabiedrībai nebūtu neskaidrību, *kas ir kas*. Vienīgais anekdotiskais izņēmums ir Latvijā – „Makšķerņieku organizāciju sadarbības padome”, kuras nosaukumu viens otrs ar „bērnišķīguma sindromu” sirgstošais dažreiz mēdz rakstīt *pa amerikāniskam* ar lielajiem sākuma burtiem.

Padomju un biedrību dibināšanas „jumta” likums ir „Latvijas Republikas Satversme”. Padomes nodibina saskaņā ar attiecīgo nozaru likumos noteikto deleģējumu vai „Valsts pārvaldes iekārtas likumu”. To darbības mērķus un pārstāvniecības struktūru nosaka *nolikumi*, kurus apstiprina MK. Padomes nav biedrības, bet pie ministrijām „akreditētas” organizācijas, un to pārstāvniecības struktūras personālsastāvu apstiprina attiecīgās ministrijas ministrs.

Savukārt, biedrību darbību nosaka „Biedrību un nodibinājumu likums” un *statūti*, kurus saskaņā ar likumu „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru” apstiprina Uzņēmumu Reģistrs.

Vai ZL vai kādā citā likumā ir noteikts deleģējums „Makšķerņieku organizāciju sadarbības padomes” nodibināšanai? Vai šīs „padomes” darbību nosaka *nolikums*, kuru ir apstiprinājis MK? Vai *statūti*, kurus ir apstiprinājis Uzņēmumu Reģistrs?

Smejies vai raudi, bet vai šajā gadījumā nav sanācis „bērnišķīguma sindroma” radīts fikcijas un viltvārdības mistrojums, par ko droši vien apzviegtos pat šūpuļzirdziņš? Bet varbūt realitāte ir primitīvāka, proti, kungi savās iedomās vēlējas vismaz uz papīra izskatīties kā uz *balta zirga jājoši*?... Ja tā, tad cilvēciski arī šāda „bērnišķīguma sindroma” izpausme ir saprotama.

Un vēl kāda. Vai nav anekdotiski, ka kādā sanāksmē ZM MOSP vadonis ierosināja „pārvaldības padomes” nosaukumā svītrot vārdu „konsultatīvā”, droši vien iedomājoties, ka tādējādi *zirgs taps vēl baltāks, lielāks un zviegs vēl skaļāk*? Realitāte gan ir tāda, ka nekas vairāk par dipināšanu uz diviem minizirdziņiem šajā padomē makšķerņiekiem nav paredzēta (par to zemāk)...

Šoreiz tas droši vien varētu tikt *apkošļāts* kā „LMA ķengāšanās”...

„Biedrību un nodibinājumu likuma” 6.panta sestajā daļā ir teikts: „*Biedrību* un nodibinājumu nosaukums *nedrīkst sakrist* ar valsts vai pašvaldību institūciju (iestāžu) nosaukumiem, kā arī *ietvert maldinošas ziņas par to, ka biedrība vai nodibinājums ir apveltīts ar publisku varu.*”....

Vai publiskajā telpā postulētajai MOSP nodibināšanai, nosaukumam, statūtos definētajam vienīgajam mērķim un valdes locekļu attiecīgiem izteikumiem publiskajā telpā ir vai nav saistība ar *maldinošām ziņām* un *publiskas varas jēdzienu*?...

Vai MOSP valdes locekļa un *reklāmas mutes* M.O. 07.11.2013. TV raidījumā (publiskajā telpā) apgalvotajam „*Pirms pāris gadiem makšķerņieki sanāca tādā kā forumā un vienojās likt pamatus jaunai organizācijai, kas saucās Makšķerņieku organizāciju sadarbības padome.*” ir vai nav saistība ar *maldināšanu*?

Pašsaprotami, ka realitāti nezinošā TV skatītāju publika (arī gados jauni cilvēki) minēto apgalvojumu pieņēma par „baltu patiesību” un nevarēja iedomāties, ka varētu būt savādāk kā – *nāca tūkstošiem vīru copmaņu svārkos... dimdēja Rīga... un pamatu likšana jaunajai organizācijai bija sākusies...*

Vai ne valstisks notikums? Nu, vai tie makšķerņieki mums tomēr nav malači? Nu tik būs...

Realitāte bija pavisam savādāka.

Pirmkārt – ZM zivsaimniecības nozares mājas lapā ievietotais diskusiju forumā reģistrējušos dalībnieku saraksts liecina, ka uz *tādu kā forumu sanāca*... 95 personas, no kurām individuālie makšķerņieki vai pārstāvji no makšķerņieku biedrībām bija apmēram... 80. Cik Latvijā ir makšķerņieku un makšķerņieku biedrības?... Pārējās, kā rakstīts mājas lapā, bija *citas ieinteresētās personas*.

Otrkārt. Tālāk lasāms – „*Liela daļa foruma dalībnieku atbalstīja priekšlikumu veidot Latvijas makšķerņieku sadarbības padomi, kurā kā biedri ietilptu dažādas makšķerņieku organizācijas.*”

Vai tiešām *liela daļa*? Vai realitātē tomēr *mazākā daļa* no sanākušajiem? Proti, mājas lapā taču skaidri norādīts, ka tālākai sadarbībai no apmēram 80 individuālajiem makšķerniekiem vai makšķernieku biedrību pārstāvjiem reģistrējās... 28 personas.

Treškārt – pēc tam no šīm 28 personām par *pamatu likšanu* [MOSP] *vienojās*... apmēram puse.

Tātad, vai realitātē nenotika sekojošais – „*Pirms pāris gadiem apmēram 80 makšķernieki sanāca tādā kā forumā un apmēram 15 vienojās likt pamatus jaunai organizācijai, kas saucās Makšķernieku organizāciju sadarbības padome.*”?

Vai *jaunās organizācijas pamatu racēji* sev pamatos iecementēja kapsulu ar *biedrības darbības un rīcības konkrētu programmu tagadnei un nākotnei* (MOSP vadoņa *mīļvārdiņš*), vai tās vietā iekāšāja „*padomes*” domāšanas un idejiskās nabadzības mandātu – „*Biedrības mērķis ir nodrošināt Latvijā reģistrēto un makšķerēšanas jomā iesaistīto organizāciju darbības koordināciju, to interešu vienotu pārstāvību un kopīgu interešu īstenošanu valstī.*”?

Kāpēc realitātē MOSP nav citu mērķu? Bet vai šāda mērķa gadījumā kaut kādi citi vēl ir vajadzīgi? Tajā taču „*viss*” ir iekšā, tai skaitā *mērķis attaisno līdzekļus*...

Šoreiz tas droši vien varētu tikt *apkošļāts* kā „*LMA sagroza faktus*”...

„Demokrātiskuma” modelis...

MOSP iecerētais makšķerēšanas organizēšanas „demokrātiskuma” modelis, kas nepārprotami izriet no tās statūtos noteiktā mērķa, nav nekas jauns. Proti, „*rūpējoties*” par savas valsts makšķerēšanas „*nākotni*” un ūdeņu „*apsaimniekošanu*”, daži padomju laika nomenklatūras šeftmaņi šādu modeli iedibināja Polijā padomju okupācijas pašā pirmsākumā, kas ik pa laikam tika piekorigēts, bet pēc okupācijas pieštimmēts jaunajai valsts pārvaldes iekārtai.

Tā kā poļu modelis paredzēja „*rūpēties*” gan par makšķerēšanas „*nākotni*”, gan par ūdeņu „*nākotni*”, tad nav nekā dīvaina, ka attiecīgās asociācijas nosaukums ir „*Polijas Makšķerēšanas asociācija*”. Tieši tā – *makšķerēšanas*, nevis makšķernieku. It kā bērnišķīgi nevainīga vārdu spēle... ar tālejošām sekām.

Tā kā valsts šai biedrībai ir piešķīrusi lielas pilnvaras, tad faktiski tā realizē *publisku varu* (vai ne „*makšķerēšanas jomā iesaistīto organizāciju interešu vienota pārstāvība*”?...).

Tāpēc citu (jaunu) makšķernieku biedrību nodibināšana, lai mēģinātu makšķerēšanas organizēšanu padarīt patiesi demokrātisku, būtu pietiekami drosmīgs solis. Bet palēnām tas tomēr sāk notikt, lai gan arī juridiski tas ir sarežģītāk nekā, piemēram, Latvijā. Līdz ar to makšķerniekiem joprojām ir tikai viena alternatīva – iestāties vai neiestāties šajā biedrībā. Iestāšanās gadījumā cita starpā savējiem ir paredzēti arī daži finansiāli bonusi...

Poļu modeļa galvenā doktrīna nosaka makšķernieku hierarhisku paklausību un bezierunu pakļaušanos augstākajai priekšniecībai (vai ne „*makšķerēšanas jomā iesaistīto organizāciju darbības koordinācija*”?...), kura horizontāli un vertikāli kontrolē praktiski visu (vai ne „*kopīgu interešu īstenošana valstī*”?...), tai skaitā arī apmēram 85% Polijas ūdensobjektu „*apsaimniekošanu*”.

Protams, priekšniecība kontrolē arī citu saimniecisko darbību un pašas radīto finanšu piramīdu. Ja makšķerēšana makšķerniekiem ir priekšniecības ļoti stingri reglamentēts vaļasprieks, tad visaugstākajai priekšniecībai, t.i., faktiski uz vienas rokas pirkstiem saskaitāmam „*politbirojam*” – ļoti ļoti ienesīgs business. Ir dzirdēts kā poļu makšķernieki „*politbiroju*” sauc par *kliķi* un *zvīņu hunti*.

Tā kā starptautiskajām makšķernieku organizācijām (izņemot saistītām ar makšķerēšanas sportu) šāds modelis nav pieņemams principiāli, minētā asociācija nav aicināta būt tajās pārstāvētai.

Kā lasītājam vairāk vai mazāk zināms, šāds modelis ar nebūtiskām atšķirībām pastāvēja arī Padomju Latvijā. Ja kādu interesē, var bibliotēkās sameklēt „*Noteikumi sporta un amatieru zvejai Latvijas PSR ūdenstilpēs*”. Atsevišķi noteikumu punkti attiecībā ar zivju resursu saglabāšanu ir vērā ņemami, ko nepanāca tā sauktās „*sporta biedrību un organizāciju makšķernieku sekcijas*”, jo pašsaprotamu iemeslu dēļ toreiz kaut kas tāds nebija iespējams, bet šos punktus noteica tā laika nozīmīgs zivsaimniecības nozares dokuments „*Nolikums par zivju bagātību aizsardzību un zvejas regulēšanu PSRS ūdeņos*” (*pašizglītošanās* labad arī to ieteicams izlasīt).

Vienu no „*Latvijas PSR Mednieku un makšķernieku biedrības*” nomenklatūras visaugstākās priekšniecības krēsliem ieņēma arī makšķernieku foruma un MOSP dibināšanas faktiski galvenais iniciators un ideologs Stikuts, kas droši vien nostalgisku jūtu vadīts saglabāja „*Rīgas Mednieku un makšķernieku biedrības*” nosaukumu, kura tagad ir MOSP biedru sarakstā.

Šo īso stāstījumu par to kā *sabiedrisku organizāciju* var pārvērst būtībā par *privātfirmu*, pirmkārt vajadzētu zināt un atcerēties *makšķerēšanai vienkāršajiem*. Ja kādam ir interese uzzināt vairāk, LMA interneta vietnē www.dzivaisudens.lv (sākuma lapas kreisajā pusē) var izlasīt rakstu „Makšķerēšanu interesēs 5”.

Diametrāli pretēji uzskati...

LMA forumā piedalījās novērotājas statusā, jo tā organizēšanas atsevišķu iniciatoru nodomi makšķerēšanu „interesēs” bija zināmi jau iepriekš. Pirms tā norises LMA savu viedokli (13.01.2011.) rakstiski izteica toreizējam zemkopības ministram Jānim Dūklavam ar lūgumu to darīt zināmu arī foruma dalībniekiem. Paldies, tas tika izdarīts.

LMA tā gada Pārštāvju sapulces vienbalsīgs viedoklis bija šāds, kuru LMA nav mainījusi un mainīt negrasās – „*vispareizākais risinājums, ja makšķerēšanu organizācijām ir patiesa vēlēšanās piedalīties makšķerēšanas jomas norišu risināšanā, būtu Zemkopības ministrijā atjaunot kādreiz jau bijušās „Makšķerēšanu konsultatīvās padomes” darbību.*”.

Divas piebildes skaidrībai.

Pirmā – „makšķerēšanu padomei” kā tādai nebūtu nekāda sakara ar *makšķerēšanu pārštāvniecības centralizēšanu*, tieši otrādi.

Otrā – LMA kā „jumta” organizācija šādā padomē pārštāvēta nebūtu. Cik no LMA esošajām makšķerēšanu biedrībām gribētu tajā darboties, tā būtu pašu biedrību brīva izvēle. Tāda pati, kā jebkurai citai Latvijas makšķerēšanu biedrībai.

Iepriekš minētā sakarā ne tikai zināšanai, bet arī „iekalšanai” – ja kāds/kādi ir iedomājušies, ka makšķerēšanu jomas „lauciņš” bija/ir/būs kaut kāds LMA monopols, un tās darbība tiek „vērtēta” kā kaut kāda *uzmešanā par makšķerēšanu pārštāvi*, tad tā nu ir „vērtētāju” psihes problēma. Vienkāršoti – stulbums.

Zināšanai un ielāgošanai – tā kā MOSP mērķim, nosaukumam un realitātē piekoptajiem līdzekļiem mērķa sasniegšanai savā būtībā nav nekāda sakara ar makšķerēšanu patiesi demokrātisku līdzdalības iespēju nodrošināšanu makšķerēšanu jomas jautājumu risināšanai, ko, atkārtojam, LMA prāt varētu nodrošināt „Makšķerēšanu konsultatīvā padome”, nevajag lolot nekādas ilūzijas par kaut kādu sadarbību starp LMA un MOSP, jo iepriekš minētā sakarā LMA un MOSP nav vis *atšķirīgi viedokļi*, bet *diametrāli pretēji uzskati*.

Skaidrībai – ja MOSP nosaukums un statūtos definētais mērķis nebūtu valsts iestādes, likumdevējas un izpildvaras pārštāvju un sabiedrību pietiekami maldinošs, pret ko aicinām MOSP attiekties ar vislielāko nopietnību, tad LMA par to nerakstītu.

Šoreiz tas droši vien varētu tikt *apkošlāts* kā „LMA šķeļ makšķerēšanu”...

Boikots...

Augstāk minējam, ka pastāv vairākas *makšķerēšanu interešu puzles*. Ja vides aizsardzības *puzles* praktiski neinteresē nevienu makšķerēšanu – „vides aizsardzības” biedrību, tad *puzli*, kas saucas *makšķerēšanu noteikumi*, pašsaprotami interesē gan makšķerēšanu biedrības, gan *makšķerēšanu vienkāršos*.

Gan vieniem, gan otriem droši vien ir zināms, ka LMA Valde 07.2013. nosūtīja ZM Zivsaimniecības departamentam LMA projektu „Grozījumi Makšķerēšanu noteikumos”, un pēc neilga laika saņēma „pamatotu” atbildi, ka departaments šo projektu ātrāk neskatīs, kamēr netiks nodibināta „pārvaldības padome”... Runa ir par ZM iecerēto „Latvijas iekšējo un jūras piekrastes ūdeņu resursu ilgtspējīgas izmantošanas un pārvaldības padomi”.

„Pamatojumi” ZM pieņemtā lēmuma „pamatojumam” bija šādi.

Pirmais. Citāts burts burtā: „(.) *Lūdzam atbaidīgās institūcijas neuzsākt kādu sasteigtu un nepamatotu grozījumu skatīšanu līdz minētās padomes izveidošanai.*” Tā savā e-pastā ZM Zivsaimniecības departamentam un citiem adresātiem 01.08.2013. rakstīja MOSP vadonis.

Otrais. „*Pilnībā atbalstām MOSP priekšlikumu. (.)*”. Tā savā e-pastā tiem pašiem adresātiem tajā pašā dienā rakstīja toreizējais LMSF prezidents Stikuts. Nav zināms, vai šis prezidenta „rīkojums” LMSF valdē tika vai netika apspriests, vismaz Stikuta privātajā interneta vietnē, kurā viņš apraksta federācijas aktivitātes, par to nekas nebija atrodams... Kaut gan lietas būtību tas nemainītu.

Acīmredzot MOSP *lūgums* un LMSF *atbalsts lūgumam* departamentam šķita „pietiekami pamatojumi” LMA projekta izskatīšanas atlikšanai, kamēr netiks nodibināta *pārvaldības padome*. Tātad – kamēr tā netiks nodibināta, tikmēr neko darīt nevar. Neko...

Bet... tai pašā laikā pats departaments, nesagaidījis nedz deleģējuma apstiprināšanu ZL *pārvaldības padomes* nodibināšanai, nedz tās nodibināšanu, apmēram pusotru gadu vēl pirms tam uzsāka *pārvaldības padomes* nolikuma projekta izstrādāšanu un apspriešanu... Secinājumi lai paliek lasītāja ziņā.

Tātad, abi „pamatojumi” tika saistīti ar *pārvaldības padomi*, kuras nodibināšanas novilcināšanā esot vainojama... *LMA ar saviem priekšlikumiem un vendetu pret Buļļupes zvejniekiem*. Tādas stulbības internetā un pa kaktiem gvelza MOSP vadonis, ne vella neejdzot, ka likumdošanas procesa procedūru nosaka Saeimas Kārtības rullis un izskatāmo likumprojektu prioritāte.

Kaut gan īstenais iemesls LMA projekta izskatīšanas faktiskai boikotēšanai no MOSP&Co puses acīmredzami bija tas, ka ZM iesniegtais un LMA interneta vietnē publicētais LMA projekts realitātē bija attiecīgajiem kungiem pārāk negaidīts un pietiekami netīkams fakts, un MOSP gluži vienkārši vajadzēja iegūt laiku, lai atjēgtos un sāktu gatavot savus priekšlikumus...

Vai to neaplicina vadoņa rakstūtais internetā „nieka” sešus mēnešus pēc LMA projekta publicēšanas: „*Kad [MOSP] MN priekšlikumi būs pabeigti un publicējami, tad arī būs pieejami visiem. Pēc uzklaušanās iesniegsim. Apspriedīsim mosp.lv lapā.*” (V.S.O.P., copeslietas.lv, 18.01.2014.).

Vai to gana uzskatāmi neaplicina arī vadoņa&Co LMA projekta bērnišķīgi histēriska „komentēšana” internetā? Smejies vai raudi, bet, piemēram, tam pašam vārsmotājam LMA projekts izraisīja pat panikas lēkmi – *nevienam neko neprasot [?!], LMA ir uzradījusi jaunus, gana strīdīgus MN...* Vienlaicīgi viņš tautai pavēstīja, ka... *uzskata šo MN projektu par provokāciju un apspriest netaisās...* Wow!

Savukārt vadonim pēc LMA projektam publicētā „Skaidrojums 2” sāka rādīties halucinācijas – „*LMA iesniedz vienu projektu. Tikko ZMZD izsūta to apspriešanai, tā seko nākamais. Kuru tagad jāapspriež? Vai būs vēl TREŠAIS UN CETURTAIS? Lielākā informācijas bardakā vieglāk kādu rebi cauri izdzīt...*” (copeslietas.lv, 17.07.2013.).

Realitātē LMA neiesniedza ZMZD *nākamo projektu*, bet jau iesniegtajam projektam publicēja „Skaidrojumu 2”, kurā norādīja – „*Skaidrības, vienkāršākas uztveres un uzskatāmības labad esam LMA projektu iekrāsojuši trīs dažādās krāsās. Ar zaļo krāsu ir iekrāsoti noteikumu punkti, kuri ir Makšķerēšanas noteikumu pašreizējā redakcijā, ar sarkano krāsu ir iekrāsoti jauninājumi, kuru Makšķerēšanas noteikumu pašreizējā redakcijā nav, bet ar zilo krāsu ir iekrāsoti it kā jauninājumi.*”

Vai nav anekdotiski, ka vadonis, nespēdams apjēgt šo elementāro atšķirību, un pat nepacensoties „Skaidrojumu 2” vispār izlasīt, to zibenīgi pa savam „komentēja” publiskajā telpā. LMA sniegtajā informācijā *bardaka* nav, bet vadoņa galvā gan, tāpēc, kāds nu te vairs *prātiņ, nāc mājās!*

Atliek vien kungiem atvainoties par sagādātajām psihofiziskajām neērtībām.

Viens gan nav saprotams – kas jums, *pārstāvēt gribošie*, liedza būt *gana uzcītīgiem* un *uzradīt* savus priekšlikumus? Vai arī pie tā ir „vainīga” LMA?... Vai tad vadonis pats tai pašā e-pastā *makšķerēšanas noteikumu grozījumu veikšanu* nepiesauca kā *svarīgu darbu* – „*MOSP aicina pagaidīt ar visiem grozījumiem līdz šīs padome likteni Saeima izlems un svarīgus darbus, kā piemēram - makšķerēšanas noteikumu grozījumus - veikt jaunā kvalitātē.*”? Bērnišķīgas vārdu spēles...

Vai notiktu kaut kas „katastrofāls”, ja LMA projekta apspriešana tiktu uzsākta, teiksim, pagājušā gada augustā vai septembrī, jo kaut kad to būs jādara tik un tā? Vai tas nebūtu normāli, ja cilvēki apsēstos pie galda un sāktu apspriest to, kas ir? Kaut vai tāpēc vien, ka atsevišķiem *pārstāvēt gribošajiem* LMA projektā kaut kas nav saprotams pēc būtības, juridiski u.tml. Kad pienāktu klāt citi priekšlikumi, tad apspriestu arī tos.

Vai tas nebūtu normāls process?

Cik mēneši kopumā, „pateicoties” tieši MOSP&Co, tika *izķēzīti* pa tukšo, kuru laikā līdz grozījumu ZL apstiprināšanai *nesasteigti* varēja sākt apspriest gan LMA, gan jebkurus citus priekšlikumus, tai skaitā MOSP. Ar būtisku piebildi – ja vien tādi būtu bijuši...

Izskatās, ka ar savu priekšlikumu *uzradīšanu* MOSP ir problēmas, tāpēc nav jābrīnās, ka būdama klasiska *bla-bla* tipa nevalstiska organizācija, MOSP piekopj intelektuālo plaģiātismu, kas šādām organizācijām ir ļoti raksturīgi (par to rakstījām raksta „Latvijas zivsaimniecības politikas nacionālās dīvainības, jeb *par to, kas bij’, par to, kas būs?... 2.*” sadaļā „*Prātiņ, nāc mājās!* (ja tas ko mainīs...)”).

Proti, konkrētajā gadījumā runa ir par MOSP „ideju” (mosp.lv, 20.05.2014.) *veidot datu uzskaiti par makšķernieku lomiem*, kas esot skatīta tikšanās laikā ZM Zivsaimniecības departamentā, kaut gan priekšlikums par *makšķernieku lomu uzskaiti* ir norādīts ne tikai LMA projektā „Grozījumi Makšķerēšanas

noteikumos”, bet arī tam sniegtajos skaidrojumos, kuros tam ir veltīta atsevišķa nodaļa – „Konceptija III. *Makšķerēšanas datu bāzes nodrošināšana*”.

Protams, nekas dramatisks sakarā ar LMA projekta boikotēšanu jau nav noticis, un runa šajā gadījumā ir tikai par attieksmi. Tāpēc jautājums uzprasās pats no sevis – klau, *pārstāvēt gribošie*, tad par kādām *makšķerēnieku interesēm un sadarbību* jūs vispār gvelžat? Piemirsās – vārdiem taču nav nekādas nozīmes...

Skaidrībai.

Pirmkārt. Saskaņā ar LMA priekšlikumu ZL attiecībā uz makšķerēšanu tika veikts tikai viens grozījums – *makšķerēšanas* (un vēžošana un zemūdens medību) definīcijā (Saeimas plenārsēde uz 3.lasījumu to jau bija apspirinājusi). Tas nozīmēja, ka 3.lasījuma procesā to varēja tikai redakcionāli precizēt vai minimāli papildināt, grozījuma redakcijas konceptuālo pamatbūtību nemainot.

Atkārtotam – līdz ar to konkrētā grozījuma galīgā apstiprināšana Saeimā bija tikai formāls laika jautājums, kas nekādi nevarēja būt par objektīvu iemeslu atlikt da jebkādu priekšlikumu izskatīšanu iespējamiem grozījumiem „Makšķerēšanas noteikumos”.

Vai tad MOSP vadonis Tautsaimniecības komisijas sēdēs nepiedalījās? Jeb arī šoreiz bija problēmas ar spēju uztvert un izprast lietu realitāti? Jeb melošana gluži vienkārši ir ikdienišķa norma un vadoņa *personas īpatnības vizītkarte*?

Pag, bet kā tad tas vispār klapē kopā ar MOSP projekta „Mums rūp!” sakarā viņa publiskoto „CV” – *orientējas makšķerēšanas politikas jautājumos?*... Absurds. Ne vella neorientējas, arī tāpēc ne, ka, redz, *noteikumi turpina ielenkt makšķerēniekus* [arī pašu vadoni], *noteikumu ir patiesi par daudz, tie ir izveidoti tikai speciālistiem saprotamā valodā un mums* [arī vadonim] *šķiet nepieņemami, ka tie jāmeklē pa visām iespējamām vietām*.

Vēlme savās iedomās *jāt uz balta zirga* kā „bērnišķīguma sindroma” izpausme cilvēciski ir saprotama, bet vai realitātē vispirms nevajadzētu pamācīties jāt uz bērnu šūpuļzirdziņa?...

Ļoti iespējams, ka problēmas ar spēju uztvert un izprast lietu realitāti grozījumu ZL sakarā bija saistītas ar to, ka MOSP ar vadoni priekšgalā nekādi grozījumi ZL nemaz neinteresēja, izņemot vienu – deleģējuma apstiprināšanu *pārvaldības padomes* nodibināšanai, droši vien to bērnišķīgi saistot ar *svarīgu darbu veikšanu jaunā kvalitātē*... Wow!

Interesanti, un kas tad MOSP prāt nodrošinās *jauno kvalitāti*? Vai *pārvaldības padomes* nodibināšana kā tāda? Citiem vārdiem – *jauna forma* nodrošinās *jaunu saturu*, t.i., *jaunu domāšanu*? Bet tajā taču darbosies būtībā tie paši personāži, kuri jau gadu gadiem ir piedalījušies Zivsaimniecības departamenta organizētajās sanāksmēs...

Vai arī to „nodrošinās” fakts, ka LMA *pārvaldības padomē* nebūs, par ko tā oficiāli informēja ZM norādot, ka *pārvaldības padomes* izveidi un savu līdzdalību tajā uzskata par nelietderīgu?

„Saikne ar realitāti”...

Kas realitātē notika tālāk, nu jau *pāris gadus pēc pamatu ielikšanas* MOSP?

Neilgu laiku atpakaļ sabiedrībai atklājās „bērnišķīguma sindroma” cienīgs „baismonīgs noslēpums”... Izrādās, ka *pamatu licēji* pirms *pāris gadiem* esot kļuvuši par... valsts aparāta *iegribu upuriem* (citāts burts burtā): „*Kad sākām ar šo [ar ko?] nodarboties pat ideju nebija [?!], cik valsts aparātam ir daudz iespēju nedarīt jebko ko negrib darīt kaut vai personisku iemslu vadīti. MOSP nodibināja pēc Riekstiņa priekšlikuma apvienoties [??]. Pēc dibināšanas burtiski pāris mēnešus vēlāk tas pats Riekstiņš savu aicinājumu jau ir aizmirsis.*” (V.S.O.P., copeslietas.lv, 12.08.2013.). Wow!

Pag, pag, *nabaga mocekļu kungi*, vai tad realitātē tas tiešām bija *Riekstiņa priekšlikums apvienoties*? Ar forumu saistītie dokumenti (fakti) taču apliecina pavisam ko citu...

Interesanti, un ko gan *Riekstiņam* vadoņa prāt vajadzēja atcerēties vai darīt *pēc* [MOSP] *dibināšanas*? Vai *aicināt* makšķerēnieku biedrības iestāties MOSP? Vai kaut kā īpaši rūpēties par *jaundzimušo „padomi”*? Vai gatavā veidā visu pienest uz paplātes? Arī realitātes uztveres spēju? Arī spēju orientēties *noteikumu datu bāzē*? Arī *kompetenci*? Arī *cenšanos*? Arī *ietekmi*? Arī...

Acīmredzot nespēdama sagaidīt, kad Riekstiņš kaut kad – nezin kad, kaut ko – nezin ko beidzot atcerēsies, un nejudzama no viņa nekādas rūpes, „padome” nolēma pati sākt „rūpēties” par „visaugstākajām lietām” – *lai pārveidotais [Zvejniecības] likums neradītu jaunus šķēršļus nākotnē*, par *makšķerēšanas nākotni*, par *ūdeņu nākotni*, par *sabiedrisko vides inspektoru nākotni* un vells zina par kādām vēl citām *nākotnēm*...

Vispār jau pat no „makšķerēšanas politikas” viedokļa nekorekti, jo, kā zināms, „Nākotne ir nākotnes *cilvēku rokās*.”... Varbūt tāpēc ir jēga nokāpt no *baltā zirga* un tomēr *pacensties* skatīt tagadnes realitāti tādu kāda tā ir? Protams, ja savās iedomās nav aizdipināts jau pārāk tālu...

Labi, lai nu paliek *baltais zirgs*, „rūpes” un „augstās lietas”, jo jautājums MOSP dibināšanas sakarā ir gaužām vienkāršs – kas jūs, ar saprātu taču apveltītas būtnes, ar varu spieda *likt pamatus jaunai organizācijai* un uzņemties „mokpilno misiju” *koordinēt, vienot, pārstāvēt, „rūpēties”* u.tml.?

Vai tad realitātē nebija tā, ka paši to, wow! kā gribējāt?... Tad nav ko vaimanāt, maldināt sabiedrību un pārnest „*valsts aparātam nedarīt jebko ko negrib darīt*”, un to pašu „*Riekstiņam kaut vai personisku iemslu vadītām*”...

Turpat tālāk vadonis raksta – „*Tā nonācām līdz padomei...*”.

Lūk, *nonākšana līdz padomei (pārvaldības padomei)* gan bija Riekstiņa priekšlikums, kuram jūs, *pārstāvēt gribošie*, realitātē tikai pietipinājāt klāt.

Kungi, „savā katliņā” jūs varat viens otru maldināt kādās lietās un cik vien vēlaties, bet nemaldiniet citus. Sirgšana ar „bērnišķīguma sindromu” nav nekāds attaisnojums.

Lai arī kas netiktu rakstīts, teikts vai dokumentāli apliecināts saistībā ar MOSP spējām uztvert un izprast realitāti, tas viss pazudīs kā nebijis tā paša vārsmotāja iz caurvēja pilsētas fundamentālā apgalvojuma priekšā (tajā pašā interneta portālā makšķerniekiem):

„*Mūsu [MOSP] priekšrocība nav labāks PR, bet lielāka saikne ar realitāti.*” Wow!

Vai te būtu kas komentējams? Ja nu vienīgi – *saikne ar realitāti* MOSP nav bijusi jau kopš *pamatu likšanas projektēšanas sākuma*...

Šoreiz tas droši vien varētu tikt *apkošļāts* kā „*LMA kārtējā sazvērestības teorija*”...

Ceļā uz jauno kvalitāti...

Cita padome...

Redzot, kā šiem iet..., ZM (un ne tikai šī valsts institūcija) ātri vien saprata, ka no *makšķernieku pārstāvniecības centralizēšanas* (lasi – *ierāmēšanas*) vienā biedrībā (MOSP) realitātē ir sanācis čiks. To apliecināja arī fakts, ka nekāda masveidīga makšķernieku organizāciju *gāšanās* uz „padomi” (iestāšanās MOSP) nav notikusi, un tās nekompetence un mazspēja bija acīmredzams un nenoliedzams fakts.

Līdz ar to MOSP *galvā neņēma*, lai arī kā tās vadonis&Co necenstos panākt pretējo. Respektīvi, MOSP nebija *spēlētājs*, bet *skatītājs*, ar *bla-bla* par varītēm cenšoties nokļūt *lietu notikumu laukumā*, kas radīja vēl jo komiskāku „efektu”.

Vai tas nozīmētu, ka ZM būtu jāatgriežas pie LMA priekšlikuma atjaunot pie ZM „Makšķernieku konsultatīvo padomi”? Nē, nē, tikai ne to... Jau minējām, ka ZM tas būtu gana riskants pasākums (*nonesīs no pamatiem vēl visu ministriju...*). Bez tam, makšķernieku lietas nekad nav bijušas ZM dienas kārtībā, jo makšķerēšana nav nekas vairāk kā vaļasprieks. Un tas ir absolūti normāli.

Būtībā jau nekas dramatisks nebija noticis, par ko pašai ZM vajadzētu satraukties. Un tomēr...

Zivsaimniecības departaments pats atzina – *nācās secināt, ka problēmas ir daudz dziļākas...* (gadagrāmata „Zivsaimniecība 2013”). Domājams, ka *problēmu dziļumu* ZM „sarūpēja” arī LMA panāktie grozījumi ZL, it sevišķi saistībā ar likuma mērķa definīciju un kopējā nozvejas apjoma limita un nozvejas apjoma limita noteikšanu atsevišķām zivju sugām zvejniecībā, kas neizbēgami radīs problēmas grozījumu veikšanai likumam pakārtotajos attiecīgajos MK noteikumos...

ES „Kopējā zivsaimniecības politikā” bija ievērojami pieaudzis vides aizsardzības īpatsvars, kas idejiski varēja „pārmesties” arī uz Latvijas iekšējo ūdeņu zivsaimniecības politiku...

Zivju lietu notikumu laukumā bija parādījies arī tāds nopietns un departamentam neērts *spēlētājs* kā Vides konsultatīvā padome, kuru mēdz saukt par *VARAM labo roku*. ZM šādas *rokas* nebija...

Vides konsultatīvajā padomē darbojās arī departamentam tradicionāli *galvas sāpes* sagādājošā LMA...

Galvas sāpes sāka sagādāt arī no MOSP „atšķēlies” tās „radikālais spārns” – „Makšķernieku radošais klubs”...

ZM saistība ar „vēsturisko” makšķernieku forumu un *čiku* bija zināma daudziem. Grozi kā gribi, bet negližē tomēr bija sanācis...

Lai nu kā, bet sākt kaut ko darīt tomēr vajadzēja...

Ideju ZM nevilšus „piespēlēja” VARAM toreizējais parlamentārais sekretārs Einārs Cilinskis kādas sanāksmes laikā VARAM (04.2012.), kas pirms tam bija iepazinies ar LMA pārskatu, un tā sakarā izteica domu, ka būtu lietderīgi izveidot konsultatīvu padomi, kurā darbotos arī maksātkārniki.

Tas pa savam iepatikās ZM Zivsaimniecības direktoram N.Riekstiņam. Tādējādi padomes izveides misiju uzņēmās ZM, un pēc kāda laika jau tapa „Latvijas iekšējo un jūras piekrastes ūdeņu resursu ilgtspējīgas izmantošanas un pārvaldības konsultatīvās padomes” nolikuma projekts.

Mazliet par vārdu spēlēm tās nosaukumā, kas ir tikpat *izplūdis*, cik ambiciozs.

Pagājušā gada sākumā kādas Saeimas Tautsaimniecības komisijas sēdes laikā LMA uzdeva ZM Zivsaimniecības departamenta direktoram sekojošus jautājumus.

Ko ir jāsaprot ar vārdu *ūdeņu resursi* salikumu *pārvaldības padomes* nosaukumā? Vai ar to ir domāti *ūdeņu resursi*, kuri ir VARAM kompetencē, vai *zivju resursi*, kuri ir ZM kompetencē?

Direktors atbildēja – *kāda te vārdiem nozīme?*

Laika trūkuma dēļ neizdevās viņam uzdot vēl pāris jautājumus –

1) Kāds ir pamatojums (vai doma, ideja, nolūks vai tml.) *pārvaldības padomes* nosaukumā nodalīt resursu *izmantošanu* no resursu *pārvaldības*, jo civilizētajā pasaulē da jebkuru dabas resursu pārvaldība sevī loģiski ietver arī to izmantošanu, t.i., *resursu izmantošana* ir viena no *resursu pārvaldības* struktūras komponentēm?

2) Vai *pārvaldības padome* nodarbosies tikai ar *resursu ilgtspējīgas izmantošanas* vai arī ar *resursu ilgtspējīgas ieguves jautājumiem*, jo resursu izmantošana un resursu ieguve ir atšķirīgas lietas, ko saprot pat bērns pirms bombongas paņemšanas? Proti, zivju resursi ZL noteiktajā kārtībā vispirms tiek *iegūti*, kļūstot par ieguvēja likumīgu īpašumu, un tikai pēc tam likumā noteiktajā kārtībā saskaņā ar noteiktajiem *ieguves nolūkiem* ieguvējam atļauts tos *izmantot*. *Resursu ieguve*, tāpat kā *resursu izmantošana*, arī ir viena no *resursu pārvaldības* struktūras komponentēm.

Droši, ka atbilde būtu tāda pati...

Tā jau ir – domājam vienu, runājam otru, rakstām trešo un darām ceturto, kā rezultātā iznāk kaut kāds abstrakts piektais vidējais.

Tāpēc arī esam tur, kur esam...

Maksātkārnīku izvēle...

Pārvaldības padomes nolikuma sākotnējā redakcija paredzēja visas iespējamās *interesešu puses* sabāzt vienā maisā, tai skaitā LMA un Vides konsultatīvo padomi. Bet... abas oficiāli atteicās no iekļaušanas *pārvaldības padomes* sastāvā, tai pašā laikā neatsakoties no sadarbības tās interesējošu jautājumu risināšanai.

Pēc tam situācija nedaudz izmainījās sakarā ar iesniegtajiem priekšlikumiem nolikuma sākotnējās redakcijas papildināšanai un precizēšanai (pašsaprotami, ka LMA šajā procesā nepiedalījās). Vai tie spēja izmantīt arī maksātkārnīku pārstāvniecības proporcionalitāti salīdzinājumā ar sākotnēji paredzēto?

Iesniegto priekšlikumu rezultātā izmainījās tikai maksātkārnīku pārstāvju ievēlēšanas forma, proti, maksātkārnīku biedrībām [atkal] būs iespēja *apvienoties un sadarboties jaunā kvalitātē* – šoreiz *pārvaldības padomes* tā sauktajā *maksātkārnīku interesešu grupā*, lai *pārvaldības padomē*, kā sākotnēji jau bija paredzēts, no tās ievēlētu „veselus” divus pārstāvjus.

No viena „*pārstāvības*” grāvja – otrā...

Skaidrībai un salīdzinājumam attiecībā uz pārstāvniecības iespējām – ja tiktu nodibināta augstāk minētā „maksātkārnīku padome”, tad tajā, atkarībā no nolikuma, varētu darboties vismaz 20 maksātkārnīku pārstāvji, savukārt *pārvaldības padomē* darbosies 2 maksātkārnīku pārstāvji.

Līdz ar to katrai maksātkārnīku biedrībai ir izvēles iespēja – vai nu iesaistīties *pārvaldības padomes maksātkārnīku interesešu grupā*, cenšoties ietekmēt lēmumu pieņemšanu ar *pārvaldības padomē* ievēlētu divu pārstāvju starpniecību, vai arī censties ietekmēt lēmumu pieņemšanu kā no *pārvaldības padomes* neatkarīgai biedrībai.

Un vēl. Neatkarīgi no tā, kas no *maksātkārnīkus interesešu grupas pārvaldības padomē* tiks ievēlēts, šiem *pārstāvjiem* būs tiesības tajā pārstāvēt tikai un vienīgi savus *vēlētājus*. Savādāk var sanākt pamatīgs publisks neglīzē... Vēl kāds „sīkumiņš”, ko ieteicams atcerēties ne tikai abiem pārstāvjiem, bet arī pašiem vēlētājiem – *morālā atbildība*...

Skaidrībai un zināšanai. Realitāte *pārvaldības padomes* praktiskās darbības sakarā būs sekojoša.

Pirmkārt. Tā nebūs kaut kāda *augstākā lēmējinstance*, kurai piederēs pēdējais noteicošais vārds, kā to acīmredzot bērnišķīgi ir iedomājusies MOSP ar vadoni priekšgalā, jo *pārvaldības padomes* lēmumiem var būt tikai un vienīgi *ieteikuma raksturs*... Būtībā tā būs ZM palīgorganizācija kā jebkura cita konsultatīvā padome, kura darbojas kādas valsts iestādes ietvaros.

Pārvaldības padomei nepiederēs arī likumdošanas iniciatīvas tiesības, jo šādas tiesības konkrētajā gadījumā pieder tikai pašai ZM, kura tad arī būs likumdošanas projektu virzītāja uz Valsts sekretāru sanākumi (VSS). Tam sekos starpministriju saskaņošanas process. Ja procesa laikā vienošanās starp ministrijām un citiem atzinumu sniedzējiem netiks panākta, tad to atkārtoti skatīs VSS, kam atkal var sekot starpministriju saskaņošana. Ja arī tad nekas nesanāks, tad tālāk konkrēto likumprojektu kā *nesaskaņotu* ZM būs jāvirza uz MK komiteju, kam sekos *galīgā lēmuma* pieņemšanai MK.

Pašsaprotami, ka tas pilnībā attiecas arī uz grozījumiem makšķerēšanas vai licencētās makšķerēšanas noteikumos, zvejniecības noteikumos u.t.t.

Pārvaldības padomes lēmumi tiks pieņemti saskaņā ar *consensus principu*. Ikvienam padomes loceklim būs tiesības pieprasīt, lai viņa *atšķirīgais viedoklis* tiktu ierakstīts protokolā, un pievienots lēmuma izrakstam. Tas nozīmē, ka ne *pārvaldības padomes makšķernieku interešu grupā* esošajām makšķernieku biedrībām, ne abiem to ievēlētajiem pārstāvjiem nebūs tiesības sniegt nekādus atsevišķus iebildumus vai atzinumus ne ZM, ne likumdevējvaras, ne izpildvaras institūcijām, jo viņu atšķirīgais viedoklis, kā minēts iepriekš, paliks protokola ietvaros. Līdz ar to *atšķirīgā viedokļa* efektivitāte būs faktiski beigusies.

Tādējādi tiesības sniegt *iebildumus vai atzinumus* ZM, likumdevējvaras vai izpildvaras institūcijām būs tikai *pārvaldības padomes makšķernieku interešu grupā neesošām, jeb no pārvaldības padomes neatkarīgām makšķernieku biedrībām*.

Ja *pārvaldības padomes* ietvaros konkrētu jautājumu saskaņošanas procesā nebūs izdevies panākt vienošanos ar kādu no *pārvaldības padomes neatkarīgu* makšķernieku biedrību, tad tālāk mēģinājums panākt vienošanos notiks jau starp ZM un attiecīgo biedrību bez *pārvaldības padomes* klātbūtnes. Ja arī tad nekas nesanāks, tad ZM to obligāti būs jānorāda konkrētā likumprojekta vai noteikumu projekta anotācijā, un attiecīgais projekts tiks tālāk virzīts uz MK komiteju kā *nesaskaņots*.

Tāda ir realitāte izvēles iespēju ziņā, ko vajadzētu ņemt vērā jebkurai makšķernieku biedrībai, kura vēlas iesaistīties un līdzdarboties lēmumu pieņemšanas ietekmēšanā.

Jāpiebilst, ka augstāk minētā lēmumu pieņemšanas *filtrācijas procesa* procedūra ir pastāvējusi gadu gadiem, tāpēc atsevišķu „viszinošo” un *pārstāvēt gribošo* gvelztais, ka LMA grozījumus „Makšķerēšanas noteikumos” līdz šim esot kaut kā *izbīdījusi*, bija un ir apzināta melošana un sabiedrības (it sevišķi makšķernieku) dezinformēšana. Likumdošanas procesa procedūras nezināšana tam nav attaisnojums.

Un vēl. Būtībā *pārvaldības padome* ir ieplānojusi nodarboties ar to pašu, ar ko vairāk vai mazāk jau nodarbojas citas n-tās konsultatīvās padomes... Vairāk vai mazāk arī ZM „Zivsaimniecības konsultatīvā padome”. Varbūt kādreiz piedzīvosim, ka tiks nodibināta arī, piemēram, „Latvijas konsultatīvo padomju padome”? Ar n-tām *interesu grupu* padomēm. Kāpēc ne?

Viena no makšķernieku līdzdalības iespējām zivju resursu apsaimniekošanā.

Augstāk minējām, ka saistībā ar makšķerēšanu ZL tika veikts tikai viens grozījums – tās definīcijā. Pirmkārt, lai jēdzieniski un juridiski beidzot atdalītu makšķerēšanas tiesību izmantošanu no vēžošanas, zemūdens medību un zvejas tiesību izmantošanas, jo pašsaprotami tie ir savstarpēji atšķirīgi zivju ieguves veidi.

Otrkārt, saskaņā ar LMA priekšlikumu definīcijas saturs 3.lasījuma procesā tika redakcionāli papildināts ar vārdiem „vai citā nolūkā”, kuru iepriekšējā redakcijā nebija.

Kāpēc definīcija tika papildināta ar šādiem vārdiem? Tāpēc, ka nosacīta deleģējuma veidā tie makšķerniekiem nodrošinās iespējas piedalīties dažādu ar makšķerēšanu un zivju resursiem saistītu izpētes pasākumu veikšanā, tai skaitā arī iespēju veikt *zivju resursu monitoringu*, tam izmantojot arī Zivju fonda līdzekļus.

Skaidrībai. „Vai citā nolūkā” nav absolūti nekāda sakara ar licencēto makšķerēšanu. Tieši otrādi. Šāds monitorings varētu būt konkrēts instruments zivju krājumu praktiskai izzināšanai ūdensobjektos, kuros licencētā makšķerēšana nav ieviesta. Kā zināms, licencētā makšķerēšana savā ziņā arī ir datu ieguves instruments, kas, diemžēl, arī no šāda aspekta tā saucamo „organizētāju” absolūti lielākās daļas bezatbildības dēļ faktiski ir piedzīvojis fiasko.

Vai minētais definīcijas redakcionālais papildinājums nedod arī konkrētu iespēju *aktivizēt makšķernieku un makšķernieku biedrību līdzdalību dažādu lēmumu pieņemšanā?*

Vai šāds papildinājums turpmāk nenodrošinātu makšķernieku un makšķernieku biedrību darbības sasaisti ar Zivju fonda finanšu līdzekļu izmantošanas iespējām konkrētu pasākumu veikšanai *citā nolūkā*, tai skaitā *zivju resursu monitoringam?*

Vai ZM Zivsaimniecības departaments, institūts BIOR, ūdensobjektu apsaimniekotāji u.c. nebūtu ieinteresēti makšķernieku veiktajā monitoringā?

Vai *zivju resursu monitoringa* veikšana nebūtu arī pašu makšķernieku interesēs?

Starp citu, ārvalstīs makšķernieku veiktais *zivju resursu monitoringa* ir gana ierasta lieta. Piemēram, latvju copmaņu iecienītajā Zviedrijā komerciālo zveju iekšējos ūdeņos praktizē tikai četros lielākajos ezeros (Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmarren), kā arī atsevišķās vietās pašos ziemeļos, kur to piekopj sāmu tautības pārstāvji (gan ļoti brīvā veidā...). Līdz ar to pārējo ūdeņu zivju resursu ieguves datu pamatbāzi veido atsevišķos gadījumos veiktajā kontrolzvejā iegūtie dati, bet visvairāk – makšķernieku sniegtā informācija, kuras iegūšanā, ticamībā, apkopošanā un analizē pirmkārt ir ieinteresēti ūdeņu apsaimniekotāji.

Vienkārši un saprotami. Bet, ja datu pamatbāzes nav (kā bijušajās padomju valstīs, tai skaitā Latvijā), tad runas arī par *makšķerēšanas tūrisma* attīšanu būs nekas vairāk kā vien *bla-bla...* Par to kārtējo reizi nācās pārliecināties Helsinkos 23.-25.04.2014. notikušajā seminārā *The North Atlantic Recreational Fishing Workshop*, kurā piedalījās apmēram 40 pārstāvji no ASV, Kanādas, Islandes, Dānijas, Farēru salām, Norvēģijas, Zviedrijas, Somijas, Ālandu salām, Latvijas, Igaunijas un Krievijas.

Seminārā profesionāli runāja par *makšķerēšanas tūrisma industrijas sociāli – ekonomisko efektivitāti, attīstības tendencēm un perspektīvām.* Jāpiebilst, ka par tūrisma attīstību Latvijā atbildīgajā Ekonomikas ministrijā ierēdņi pat nav dziedējuši vārdus *makšķerēšanas tūrisms...*

Vai nav anekdotiski? Bet tas jau ir cits stāsts.

Neliela piebilde makšķernieku veiktā monitoringa sakarā.

Atbildot uz „Vidzemes mušņmakšķernieku kluba „Gauja”” LMA 13.10.2013. adresēto vēstuli (iesniegumu), kurā paustas pamatotas bažas par stāvokli ar alatas (*Thymallus Thymallus*) populāciju Gaujā un tās sateces baseina upēs, LMA, atbalstot kluba viedokli, 21.10.2013. nosūtīja vēstuli ZM Zivsaimniecības departamenta direktoram N.Riekstiņam, cita starpā minot:

„Ierosinām apsvērt iespēju institūtam „BIOR” slēgt līgumu ar Vidzemes mušņmakšķernieku klubu „Gauja” par vidēja vai ilgtermiņa regulāra makšķerēšanas monitoringa veikšanu Gaujas un tās sateces baseina upēs, lai iegūtu ne tikai precīzāku informāciju par esošo stāvokli, bet lai tādu iegūtu par stāvokli arī pēc alatu un strauta foreļu ielaišanas, kas dotu iespēju izveidot attiecīgas gadu datu rindas un palīdzētu noteikt abu šo zivju sugu ielaišanas efektivitāti.”

„Domājam, ka šāda līguma slēgšana būtu labs piemērs arī citām makšķernieku biedrībām aktīvāk iesaistīties savu dzīves vietu zivju resursu stāvokļa apzināšanā, kas daudzās pasaules valstīs jau sen tiek praktizēts kā efektīvs instruments zivju resursu labas pārvaldības un ilgtspējīgas ieguves nodrošināšanai ar makšķerēšanā iegūto datu palīdzību. Tai pašā laikā tas palielinātu makšķernieku biedrību ieinteresētību un atbildību viņu dzīves vietu ūdeņu apsaimniekošanas jautājumumu risināšanā.”

Vai kluba „Gauja” iespējami veiktais monitoringa nebūtu visu makšķernieku interesēs?

Interesei (iz vēstures) – pirmais makšķernieku monitoringa eksperimentāls mēģinājums (laika ziņā gan ļoti īss) saskaņā ar visiem veiktajiem nepieciešamajiem saskaņojumiem notika Daugavā pie Rīgas HES 90.gadu otrajā pusē (rudenī). Tā uzdevums bija iespēju robežās noskaidrot lašu ieguves iespējas un ieguves aizlieguma pamatotību šajā upes posmā saistībā ar toreizējo grozījumu veikšanu „Makšķerēšanas noteikumos”.

Diemžēl monitoringā iesaistītajiem makšķerniekiem ar lašu noķeršanu pagalam neveicās. Tai pašā laikā nācās vairākkārtīgi pieredzēt ko gaužām nepatīkamu, t.i., kā kaiju bari momentā metās izēst iznērsto ikrus uzreiz pēc tam, kad HES slūžas tika daļēji aizvērtas, tādējādi ļoti ievērojami samazinot ūdens caurplūdi, daudzviet pat pilnībā atsedzot seklākās nārsta vietas...

Diemžēl tajā laikā ūdens režīma prasību regulējošo normatīvo aktu vēl nebija... Arī MK noteikumu (Nr.188), saskaņā ar kuriem tiktu aprēķināta kompensācija par saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarīto zaudējumu...

Nākamajos gados, kad tika veikti konkrēti pētniecības darbi mazo HES ekspluatācijas sakarā (un ne tikai pētniecības darbu laikā), to pašu (atsegtās nārsta vietas) nācās pieredzēt arī lašveidīgo zivju mazajās upēs. Lai nu kā, bet ar skumjām nācās secināt, ka Civillikuma 1123.panta otrajā daļā minētajai prasībai – „*Kad zivis laiž ikrus, viņu cauriešanai katrā ūdensspēka izmantošanas ietaisē jāatstāj atvērtas slūžas vai jāierīko zivju ceļi.*” ar realitāti nav nekāda sakara.

Ne toreiz, ne tagad...

„Izpēti arī šito...”.

Daži punkti iz vides aizsardzības elementārās ABC.

Augstāk minējām arī par vides aizsardzības lietu realitātes uztveri izkropļotā veidā. Protams, varētu par to pasmaidīt, ja vien tas nebūtu gana nožēlojami, jo... tikpat izkropļotā šī „realitāte” *aiziet tautā*... Minēsim tikai vienu no daudziem piemēriem, bet gana uzskatāmu.

Kādu laiku atpakaļ interneta portālā makšķerniekiem varēja lasīt šādu MOSP vadoņa prātulu – „*Figurē viedoklis, ka pārmērīga zivju blīvuma dēļ no Burtnieka Salacā tek riktīgs mēslojums un tāpēc Salaca pastiprināti aizaug.*”. Vienlaicīgi vadonis ierasti tēvišķi savam adresātam pamācoši ieteica „*Izpēti arī šito...*”, un, droši vien gana neuzcītīgā un necentīgā kompetences profilakses labad, bargi pakratīja „*viszinātāja pirkstu*” – „*...gribi parunāt par visām ezera problēmām?*”.

No tā var secināt tikai vienu – viņš pats *šito* un citus *šitos* jau ir *izpētījis*, vai ne tā?... Nevarētu taču būt kā dziesmiņā dzied *zinu, zinu, bet neteikšu*...

Tiktāl tā kā būtu skaidrs. Bet tālāko nu gan nevar saprast, jo tai pašā vietā vadonis apgalvo, ka „*Ezeram ir apsaimniekotāji, kontrole, ir kārtība.*”. Pag, bet kā tad ir realitātē (nevis iedomās) – tad *ezerā ir kārtība*, jeb tomēr *ezeram ir [visas] problēmas?*...

Kad saistībā ar *sev netīkamiem faktiem* daži „viszinošie” un *pārstāvēt gribošie* neko citu vairs nav spējīgi izfantazēt, tad lietā tiek likts pēdējais „pretarguments” – *LMA izrauj vārdus un teikumus no konteksta*. Bet par kādu *izraušanu* vispār var būt runa, ja kungu prātulās un spriedelējumos satura kontekstuālas sakarības visbiežāk nav vispār, t.i., saturiski tajos gluži vienkārši *gali nesienas kopā?* Labi, ko nu par viselementārākajām spējām loģiski izteikt domu (ja tāda vispār ir).

Kaut gan realitāte *uzcītības, centības un izpētīšanas* sakarā faktiski ir daudz banālāka – ja sastādītu sarakstu ar lietām, kuras pašam vadonim vajadzētu ne tikai *izpētīt*, bet arī *iekalt kā skaitāmpantiņus*, tad saraksts būtu vismaz skolēna uzdevumu burtnīcas biezumā...

Tas attiecas arī uz *Salacas pastiprināto aizaugšanu un ezera problēmām*, kuras vadonis pats realitātē nav *pacenties izpētīt ne tik, cik melns aiz naga*. Citādi ar *gana necentīgajiem par izpētītajiem šitiem* viņš taču noteikti būtu *parunājies*, vai ne tā? Kaut vai „rūpējoties” par to, lai *makšķerēšanas un ūdeņu nākotnē* neiespruktu neviens nejēga. Bet... ar *parunāšanos* droši vien nekas nesanāks, jo tam ir „pamatots attaisnojums”, proti, internetā stāv rakstīts, ka viņam&Co *daudzi sarežģītāki jautājumi jārisina*...

Tāpēc prātulas sakarā zemāk minēto bez jebkādu rūpju vai misijas apziņas piedāvājam atelpas brīdī vienkārši pa skolnieciskam norakstīt, un kā špikeri izmantot „pamācību” sniegšanā citiem. Arī semināros un lekcijās. Gan jau noderēs, kopā vai pa daļām, tāpat kā šajā rakstā pieejamā informācija ārštata *padomniekam vides jautājumos* – „kompetences” frišināšanai vismaz ministra priekšā....

Protams, protams, un nekādā gadījumā neminot atsauci uz LMA prezentāciju „Baltijas jūras laša rīcības plāna” sakarā (tā tika sniegta starptautiskā sanāksmē Stokholmā 2011.gada rudenī). Kaut gan var *pacensties* atcerēties arī bez norakstīšanas, jo tās nu ir elementāras lietas...

1. Burtnieka ezerā ietek dažādi grāvji, strautiņi un 9 lielākas upes, kā arī mazākas upītes. Tajās arī ietek dažādi grāvji, no kuriem daudziem pieejot ne reti jāspiež degunu ciet, it sevišķi mazūdens laikā...

Burtnieka ezers ir noteikts kā riska ūdensobjekts izkļiedētā un vēsturiskā piesārņojuma dēļ.

Burtnieka ezera krasta teritorijas ap Salacas izteku un Salacas abu krastu teritorijas līdz Mazsalacai ir noteiktas kā *plūdu draudu risku teritorijas*.

2. No Burtnieka iztek tikai 1 upe – Salaca – *Baltijas jūras laša dabiskā nārsta nacionālā indeksa upe*, kurā *pa ceļam* uz jūru ietek dažādi grāvji, strautiņi un 11 upes ar to pietekām. Tajās arī ietek ne mazāk „aromātiski” grāvji...

Salaca no iztekas līdz Iģei ir noteikta kā riska ūdensobjekts punktveida piesārņojuma (notekūdeņos esošo biogēnu) dēļ, mazāk *hidromorfoloģisko pārveidojumu dēļ* (par biogēnajiem elementiem ūdeņos

uzskata slāpekļa un fosfora savienojumus, kā arī dzelzi un silīciju dažādās oksidēšanās pakāpēs). Piebilde – ūdenī nonākušais 1 kg fosfora (P) augu veģetācijas periodā spēj „saražot” pat 1t zaļās masas...

3. Salacas vidusdaļā atrodas pirms vairāk kā simts gadiem celtais Staiceles papīrfabrikas dambis (sliexsnis), joprojām turpinot negatīvi ietekmēt Salacas dabisko tecējumu, un līdz ar to arī tās pašattīršanās spēju, upi posmā līdz Burtniekam pārvēršdams būtībā par ezera tipa upi, ko nespēj glābt arī Latvijas apstākļiem salīdzinoši lielais 40 m kritums Salacas 95 km garumā no Burtnieka līdz Rīgas jūras līcim.

Pavasara plūdu un ilgstošāku lietavu rezultātā Burtnieka, Salacas un to sateces baseinu dažāda veida piesārņojums ievērojami palielinās. Mehāniskais piesārņojums jo īpaši palielinās pie Staiceles papīrfabrikas dambja (sliexšņa), sablīvējoties vēl vairāk samazinot sliexšņa jau tā ietekmēto upes dabisko tecējumu.

4. Burtnieka un Salacas sateces baseinu krastos ir lielas mežu platības, no kuru augsnēm cita starpā ūdeņos nonāk arī fosfors. Tas ir dabisks process, kuru cilvēks izmainīt nevar.

5. Burtnieka un Salacas sateces baseinu krastos ir arī lauksaimnieciski izmantojamas zemes, kuru pārmēslošanas gadījumā dažāda spektra piesārņojums tiešā veidā vai pa sateces baseinu ūdens apvedceļiem dažādās devās nonāk arī Burtniekā un Salacā. Tas notiek cilvēku radītā „nedabiskā” procesa rezultātā, kuru cilvēks izmainīt var (ja grib), jo tas tiešā veidā ir atkarīgs no viņa veiktās saimnieciskās darbības kvalitātes.

6. MK noteikumos „Par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī” visa Latvijas teritorija ir noteikta par *īpaši jutīgu teritoriju*, uz kuru attiecas *paaugstinātas prasības komunālo notekūdeņu attīrīšanai*. Šajos noteikumos ir noteikts, ka *neattīrītu komunālo notekūdeņu emisija virszemes ūdeņos ir aizliegta*.

7. Apmēram 1/3 no Latvijas iedzīvotājiem dzīvo lauku rajonos izklaides viensētās. Iedzīvotāju vidējais blīvums ziemeļvidzemē, kurā atrodas Burtnieka ezers un Salacas upe, ir trīs reizes lielāks nekā iedzīvotāju vidējais blīvums Latvijā, attiecīgie rādītāji – 79,79 iedz./km² un 32,1 iedz./km². Salacas krastos atrodas trīs pilsētas – Mazsalaca, Staicele un Salacgrīva, kurās ir komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtas (Staicele – ļoti vecas).

Tālāko var nenorakstīt.

Cik no viensētām (mājsaimniecībām) ir uzstādītas komunālo notekūdeņu attīrīšanas iekārtas? Runa šajā gadījumā ir par visvienkāršākajām ietaisēm, kuras pašu spēkiem un bez jebkādiem finansiāliem izdevumiem var ierīkot da jebkurš? Lūk, tas nu gan ir ļoti būtisks *dabas, cilvēka un vides sinerģijas* problēmjaudājums (gan tikai viens no daudzajiem).

Ja iepriekš minētajam vēl pieplusē pie Burtnieka, Salacas un to sateču baseinu ūdenstecēm tuvāk vai tālāk esošo viensētu (mājsaimniecību) punktveida piesārņojuma „točku” kvantumumu, tad *figurējošais viedoklis* par to, ka pārmērīga zivju blīvuma dēļ no Burtnieka Salacā tek riktīgs mēslojums ir vienkārši bērnišķīgs.

Ja Burtnieka ezerā kā Latvijas ceturtajā lielākajā dabiskajā ūdenstilpē rastos tāda fantasmagoriska situācija kā *pārmērīgs zivju* [kopmasas] *blīvums*, tas taču būtu tiešs apdraudējums ezera ūdens kopmasai, kas *nabaga* Burtniekā varētu izraisīt *ekoloģisku katastrofu* – „zivju vairāk kā ūdens”... Wow! Vai tas beidzot nebūtu visu *zivju resursu patērētāju* sapņu piepildījums vismaz vienā ezerā?... Šutka.

Vispār jau žēl, ka *figurējošajā viedoklī* nav minētas konkrētas *pārmērīgi blīvās zivju sugas*, jo tad *visi zivju resursu patērētāji* varētu *sakoordinēties, sadarboties un kopīgu interešu īstenošanās vārdā* Burtnieku *riktīgi piemēslojošās zivis izķert pa tīro*. Tad Salaca „noteikti vairs neaizaugtu”, un nebūtu pat jāpieļauj domu par kaut kādām maksšķerņieku talkām Salacas aizaugšanas samazināšanai vai novēršanai...

Kas var būt naivāks par šo – X dienā notiks „Latvijas Makšķerņieku Lielā Talka „Mēs – Salacai”?”

Bet vadoņa prātula faktiski ir kaut kur padzirdētā vai palasītā „adekvāts” atferējums atbilstoši viņa spējai uztvert un izprast lietu realitāti un „izlobīt” kaut vai to pamatbūtību. Protī, problēma nav vis kaut kādā abstraktā *pārmērīgā zivju blīvumā*, bet gan tā saukto „balto” *zivju* un *plēsīgo zivju savstarpējā proporcionalitātē* (šī problēma ir arī daudzos citos Latvijas ezeros), kas jēdzieniski ir absolūti dažādas lietas.

Runājot par *proporcionalitātes* regulēšanas, jeb līdzsvara nodrošināšanas praktiskām iespējām.

Vai vadonis pats vai kāds cits no „visziņošajiem” vai kāds no *maksšķerņiekiem vienkāršajiem* Burtnieka ezerā ir redzējis, ka tā *apsaimniekotāji* būtu *selektīvā nolūkā* pielietojuši tādu biomanipulācijas metodi kā *zveju ar vadu*? ZL taču to neaizliedz. Un, cik zināms, cilvēkresursi arī ir pietiekami, jo ezerā tiek praktizēta gan komerciālā rūpnieciskā zveja, gan licencētā rūpnieciskā zveja.

Ā, nav vada un vajadzīgo iemaņu? Jā, tad nu gan neko...

Vai nav dīvaini, ka, piemēram, Skandināvijā, ASV, Kanādā un daudzās citās civilizētās valstīs šādas biomanipulācijas metodes pielietošana ir pašsaprotama lieta? Tikai šajās valstīs lēmums par tās pielietošanu tiek pieņemts *savlaicīgi* un atbilstoši *regulāri* veiktu novērojumu, monitoringa un nepieciešamības gadījumos arī konkrētu pētījumu, kā arī apkopoto datu analīzes un secinājumu rezultātā. Nevis kā Latvijā, kad problēma jau „smeļas mutē”...

Vai nav dīvaini, ka augstāk minētajās valstīs pat skolēniem ir zināms ko nozīmē *biomanipulācija*, kā arī, piemēram, *biotestēšana* un citi ūdens un zivju resursu apsaimniekošanas „nieki”?

Ā, nu ja, viņiem taču to māca dabas mācības stundās un praktiskajās nodarbībās ūdeņu krastos (arī jauno makšķernieku vasaras nometnēs)...

Realitāte ir tāda, kāda tā ir.

12 vispārēji ABC līmeņa punkti realitātes apziņas uzturēšanai.

Nebūtu nekā dīvaini, ja „viszinošie”, bet jo sevišķi *pārstāvēt gribošie* arī pēc zemāk minēto punktu izlasīšanas pēc tam ierasti demagoģiski apgalvotu – *mēs to jau zinājām*. Nē, nē, kungi, ir vairākas ar makšķerēšanas jomu un tās *ārlietām* saistītas ABC līmeņa pamatpatiesības, kuras jūs paši savas *necentības* un pašpietiekamības pārliecības dēļ nezinājāt, tāpēc tajās ne vella neorientējāties. Pretējā gadījumā stublības publiskajā telpā negvelztu.

Bet vislielākā stublība bija/ir *sev netīkamam faktam* realitātes pašnomierināšanas labad reducēšana uz kaut kādām LMA vai citu makšķernieku biedrību vai to pārstāvju *sazvērestības teorijām*, vai saukšana par LMA vai citu *ķengām*. Īpaši jāuzsver faktam radīto *netīkamības efektu*, kuri, neapstrīdami uzrādot pašradīto iedomu neklapēšanu ar realitāti, vienam otram izraisa bērnišķīgu apjukumu, nervozitāti, aizkaitinājumu, dusmas vai tamlīdzīgas psihofiziskas reakcijas. Kā nu kuram... Protams, tad *nostrādā* aizsargreakcija, izraisīto garīgo diskomfortu tradicionāli „pamatojot” ar citu „radītām” *sazvērestības teorijām* vai tamlīdzīgām „*cūcībām*”...

Savukārt, *pārstāvēt gribošo* vadonim zemāk minētās lietas bija jāzina *obligāti*, jo stublības tika gvelztas ne tikai publiskajā telpā, bet arī sanāsmēs un sēdēs valsts institūcijās un citur. Jāatkārtojas – vai realitātē vispirms nevajadzēja *riktīgi* pamācīties jāt uz bērnu šūpuļzirdziņa?...

Nav saprotams, kas *pārstāvēt gribošo* valdes locekļu „armijai” liedza *gana centies*, lai tas tā nebūtu, un lai vadoņa runu laikā sanāsmēs un sēdēs klātesošajiem nebūtu jānoliec galvas līdzjūtīga smaida slēpšanai? Vai arī tas bija LMA kaut kādas „*ekstrasensuālas*” *sazvērestības* rezultāts? Kas liedza MOSP valdes *armijai gana centies*, lai vismaz pamēģinātu vadonim palīdzēt runas sagatavot un pamatojumam „izlobīt” realitātei atbilstošus faktus? Kaut gan vairāku iemeslu dēļ šāda varbūtība šķiet utopiska...

Ja, piemēram, „pamācītājiem” un „lektoriem” no *pārstāvēt gribošajiem* (un ne tikai) zemāk minētās lietas pašiem nebūs zināmas un skaidri saprotamas „līdz kaulam”, tad kāda vispār ir jēga kaut kādām *pamācībām, lekcijām, semināriem* un citām „rūpju” izpausmēm? Kaut gan... augstāk jau minējam – abstraktas rūpes taču neizvirza nekādu konkrētu atbildību, pat ne morālu.

Patīk vai nepatīk, bet vēsture atkārtojas (kaut gan šajā gadījumā būtu pareizāk teikt – turpinās), tāpēc iepriekš minētā sakarā īss citāts no kāda raksta žurnālā „Mednieks un Makšķernieks” 1961.gadā: „*Dažreiz makšķernieki nodara ļaunumu tikai tādēļ vien, ka viņiem trūkst vajadzīgu zināšanu. (..)*” (A.Vilks, Dabas aizsardzības komitejas zinātniskais sekretārs). Šādi vai līdzīgi makšķerniekiem neglaimojoši secinājumi dažādu laiku publikācijās atrodami pietiekami.

Ā, nu ja, tas taču rakstīts pirms vairāk nekā pusgadsimta. Bet vai tāpēc šiem vārdiem mūsdienās būtu iestājies *noilgums*? Ja tā, tad te ir vārdi, kuriem *noilgums* neiestāsies arī pēc gadsimta: „*Uzticības, morāles un vērtību krīze ir pašā sabiedrībā,*”; „*netalantīgi vadītāji*”; „*ideju nabadzība*”... (akadēmiķis Jānis Stradiņš, 2009.).

Nez, un pēc cik gadsimtiem varētu iestāties *noilgums* šādiem vārdiem: „*Gan grupu, gan indivīda egoisms padara mūs par mūsu interešu un vēlmiņu gūstekņiem, kas ir pretrunā ar patiesību, un šķir mūs vienu no otra.*” (Pāvests Benedikts XVI, Ziemassvētku Mise, 2009.).

Vai iepriekš minētais arī ir kaut kādas *sazvērestības teorijas*, jeb *balta patiesība*?

Mēdz teikt, ka *cerība mirst pēdējā*. Tāpēc atliek vien cerēt, ka vismaz kaut kas no zemāk minēto atsevišķu tagadnes lietu apjēgšanas palīdzēs vienam otram fantazēt par *makšķernieku iespējām piedalīties makšķerēšanas politikas nākotnes veidošanā* pēc iespējas tuvāk realitātei.

1. *Zināmais* – makšķerēšana ir zivju ieguves veids pašpatēriņam bez tiesībām iegūtās zivis pārdot, līdz ar to tā nav komerciāla darbība, bet vaļasprieks.

Nezināmais – tāpēc nekur pasaulē makšķerēšanai (makšķerniekiem) atšķirībā no zvejniecības (zvejniekiem) netiek iedalītas zivju ieguves kvotas (nomakšķerējamo zivju apjoma limits) un netiek iedalīts zivju ieguves rīku skaita limits. Arī tajās atsevišķajās valstīs, kurās makšķerniekiem ir atļauts iegūtās zivis pārdot, kas galvenokārt attiecināms uz zivju makšķerēšanu okeānos un jūrās.

Šīs lietas jāzina kā 2X2.

2. *Nezināmais* – zivju ieguves limita (loma lieluma) un izmantojamo rīku skaita limita noteikšana makšķerēšanā (makšķerniekiem) un zivju ieguves kvotu (nozvejas apjoma limita) un izmantojamo rīku skaita limita iedalīšana zvejniecībā (zvejniekiem) ir absolūti dažādas lietas, kuras izsaka un nosaka principiālo atšķirību starp zivju resursu ieguves politiku makšķerēšanā un zvejniecībā.

Zivju ieguves kvotu (nozvejas apjoma limita) iedalīšana zvejniecībā (zvejniekiem) iekšējos ūdeņos ir katras valsts nacionāla (iekšēja) lieta (skatīt 5.punktu).

Arī šīs lietas jāzina kā 2X2.

3. *Nezināmais* – tā kā makšķerēšana ir vaļasprieks, finanšu līdzekļi makšķerēšanai (makšķerniekiem) Eiropas Zivsaimniecības fondā (EZF) netika paredzēti un netika piešķirti. Tas pats attiecas arī uz Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF), kas no 2014.gada ir aizstājis EZF.

Savas darbības atbalstīšanai makšķernieku biedrības vienlīdzīgi ar jebkurām citām NVO ir tiesīgas konkursu kārtībā pretendēt uz nacionālo vai citu Eiropas struktūrfondu finanšu līdzekļiem.

Arī šīs lietas jāzina kā 2X2, jo sevišķi pārstāvēt gribošajiem, lai izbeigtu diletantisko vaimanāšanu un sabiedrības dezinformēšanu par finansiāli it kā apdalīto Latvijas makšķerēšanu un makšķerniekiem.

4. *Nezināmais vai maz zināmais* – finanšu līdzekļi saistībā ar makšķerēšanu ES dalībvalstu un citu pasaules valstu nacionālajos budžetos var tikt paredzēti un piešķirti tikai makšķerēšanas sportam, ko nosaka ar sportu saistīti likumi.

Latvijā – „Sporta likums” – „Valsts budžeta līdzekļus sportam piešķir saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu.” (13.pants, pirmā daļa), kas nosaka valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu likumā noteiktā kārtībā atzītai biedrībai – „Latvijas Makšķerēšanas sporta federācijai”. Likums arī nosaka, ka sporta sacensības ir atļauts finansēt arī pašvaldībām, fiziskām un juridiskām personām.

Nezināmais – tā paša panta sestajā daļā ir norādīts: „No valsts budžeta līdzfinansētajos sporta pasākumos jānorāda informācija, ka pasākums tiek atbalstīts no valsts budžeta. Kārtību, kādā norādāma informācija, ka pasākums tiek līdzfinansēts no valsts budžeta, kā arī informācijas saturu nosaka Ministru kabinets.”

Papildus finanšu līdzekļus LMSF saņem arī no Zivju fonda, ko tai nodrošina ZL makšķerēšanas definīcijā minētie vārdi „(..) makšķerēšanas (..) tiesību izmantošana atpūtas, sporta vai citā nolūkā (..)”, (iepriekšējā redakcijā – „(..) sporta nolūkā veikta darbība (..)”, kā arī Zivju fonda nolikums.

5. *Nezināmais* – ES zivsaimniecības politikas jurisdikcija neattiecas uz dalībvalstu iekšējo ūdeņu zivju resursu pārvaldības politiku. Nacionālajos normatīvajos aktos dalībvalstis to nosaka pašas.

Arī šo jāzina kā 2X2.

6. *Nezināmais* – ES vides aizsardzības politikas jurisdikcija attiecas uz dalībvalstu vides aizsardzību, nosakot arī „sabiedrības tiesības par pieeju informācijai, dalībai lēmumu pieņemšanā un iespējam griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem” („Orhūsas konvencija”, Latvijā apstiprināta ar likuma spēku).

Šajā punktā minētā attiešanās un 5.punktā minētā neattiešanās būtībā ir zivsaimniecības un vides aizsardzības politikas savstarpējās berzes galvenais iemesls.

7. *Iespējams nezināmais* – „Ikvienai privātpersonai, kā arī personu apvienībām, organizācijām un grupām (sabiedrībai) ir tiesības prasīt, lai valsts iestādes un pašvaldības, amatpersonas vai privātpersonas izbeidz tādu darbību vai bezdarbību, kas pasliktina vides kvalitāti” (Latvijas „Vides aizsardzības likums”).

Šajā un 6.punktā minēto publisko ūdeņu valdīšanas un ūdensobjektu apsaimniekošanas sakarā būtu ieteicams zināt un atcerēties makšķernieku biedrībām un makšķerniekiem vienkāršajiem. Abos punktos

minētais apliecina, ka makšķerējiem ir daudz lielākas iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu attiecībā uz dabas vidi nekā uz zivju resursu pārvaldību (ieteikums salīdzinājumam izlasīt Vides aizsardzības likumu un ZL).

8. Iespējams zināmais vai nezināmais – tā kā makšķerēšana nav komerciāla darbība, jo ZL aizliedz makšķerēšanai iegūtās zivis pārdot, viņam nodokļus nav jāmaksā, izņemot „Makšķerēšanas kartē” vai licencētās makšķerēšanas licencē iekļauto PVN maksājumu. Pati maksa par kartes vai licences iegādi ir maksājums par makšķerēšanas tiesību iegūšanu, nevis nodokļa maksājums.

9. Iespējams nezināmais – par zivju resursu ieguvu neviena no likumā noteiktajām ieguvēju (interesu) grupām dabas resursu nodokli nemaksā.

10. Iespējams nezināmais – LMA ir starptautiski atzīta NVO, un ir „*European Anglers Alliance*” (EAA) un „*International Game Fish Association*” (IGFA, ASV), kā arī astoņu ap Baltijas jūru esošo valstu zināmāko makšķerēšanu biedrību neformālās organizācijas „*Baltic Anglers Network*” (BAN) biedre.

Kļūt par EAA un IGFA biedri LMA tika uzaicināta (IGFA – ar Latvijas Ārlietu ministrijas starpniecību), savukārt BAN izveide bija LMA iniciatīva.

LMA ir arī starptautiskās NVO alianses „OCEAN2012” biedre, kura nav makšķerēšanu organizācija.

Nezināmais – ne EAA, ne IGFA, ne BAN nav padomes statusa. Pašsaprotami, arī „OCEAN2012”.

Pārstāvēt gribošajiem to ieteicams ielāgot jo sevišķi, lai viņu vadoņa dūdošana, ka LMA, būdama dažādās padomēs, neko nav panākusi makšķerēšanu labā, turpmāk viņus nenostādītu vēl stulbākā situācijā.

11. Iespējams nezināmais – padomēs LMA ir pārstāvēta tikai Latvijā – „Vides konsultatīvajā padomē” un „Zivju fonda padomē”.

Realitāte pretstatā dezinformētajam – neviens par darbu šajās padomēs atalgojumu nesāņem.

12. Realitāte pretstatā dezinformētajam, kuru „vizinošajiem” ieteicams „iekalt”.

Pirmkārt – nevienu nacionālā likumdevējvaras vai izpildvaras institūcijā vai publiskajā telpā LMA nekad nav minējusi, ka pārstāv Latvijas makšķerēšanu vai viņu intereses.

Atkārtotam – ja kāds/kādi LMA darbību „vērtē” kā kaut kādu *uzmešanos par makšķerēšanu pārstāvi*, tad tā ir „vērtētāju” psihes problēma.

Otrkārt – nevienu no starptautiskajām biedrībām, organizācijām un aliansēm, starptautiskos semināros, konferencēs un sanāksmēs, kā arī sarunās ar EK pārstāvjiem LMA nepārstāvēja un nepārstāv Latviju vai Latvijas makšķerēšanu, bet ir *makšķerēšanu un vides aizsardzības biedrība no Latvijas.*

Vienīgā biedrība, kurai saskaņā ar Latvijas „Sporta likumu” ir deleģētas tiesības pārstāvēt Latviju saistībā ar makšķerēšanu sportu, ir LMSF – „*Sporta federācijai ir tiesības (..) pārstāvēt valsti attiecīgajā starptautiskajā sporta organizācijā, ja šī federācija ir atzīta šajā likumā noteiktajā kārtībā.*” (10.pants, ceturtā daļa).

Šai reizei pietiks ar divpadsmit punktiem.

Ja kādam „vizinošajam” vai *pārstāvēt gribošajam* ir grūtības ar atcerēšanu, var tos norakstīt. Ja ir vēlēšanās, pēc tam var nolasīt līdzdarboņiem – labākai orientācijai un pagātnes un tagadnes reālistiskam redzējumam, „rūpējoties” par *makšķerēšanu un ūdeņu nākotni.* Ja nekas nesāņem... nu, tad tikai varam ieteikt vēlreiz izlasīt šā raksta motto.

Kopsavilkumam neliels citāts no augstāk pieminētās LMA vēstules J.Dūklavam:

„*Esam cieši pārliecināti, ka īstenā un galvenā problēma ir meklējama makšķerēšanu organizāciju iekšienē un nespējā paškritiski izvērtēt savus mērķus, darbību, aktivitāti/pasivitāti, intereses un vēlmes, kā arī atsevišķu to vadītāju klajā nekompetencē un problēmu abstraktā redzējumā.*”.

Kaut gan... kāda *paškritikas nespējai, nekompetencei, problēmu abstraktam redzējumam, atbildības kompetences iztrūkumam* un citam šajā rakstā minētajam vispār ir nozīme?

Galvenais, ka „viss notiek!”, jo vārds „latvietis” no *sugas* vārda sen kā pārtapis par *apstākļa* vārdu, daudzos gadījumos izpaužoties ne tikai *nespējā*, bet arī *negribēšanā* atšķirt *cēloņus no sekām*, un *sekas no cēloņiem.* Ideāla augsne diletantismam, stulbumam un populismam...

Vai šī pašu *iekoptā augsne* nav viens no visnožēlojamākajiem pamatiemesliem, kāpēc realitātē gadu gadiem nepārtraukti nodarbojamies būtībā ar bērnu smilškastīšu līmeņa jautājumu risināšanu?

Vai nav nožēlojami, ka tas notiek salīdzinoši tik mazā valstiņā kā Latvija, kuru apdzīvo *lielas, diženas* un *varenas* taču ar saprātu apveltītas būtnes?

Citiem vārdiem sakot – jo „*lielāka*” *saikne ar realitāti*, jo „*lielāka*” *visa notikšana*... divās dimensijās, jestrā tautiskā deju solītī tipinot uz „nākotni” pa pašapmāna, bezatbildības, progresējošas garīgās nabadzības un vispārīgu cilvēcisku vērtību *degradācijas* taku...

Paldies visiem, kuri gribēja saprast un saprata.

Ar cieņu, LMA Valde.